

Forbairt Idirnasctha Thuaidh-Theas 400 kV

Ráiteas Tionchair Natura

Imleabhar 5

AN CLÁR ÁBHAR

1	RÉAMHRÁ	5
1.1	CÚLRA MAIDIR LEIS AN BHFORBAIRT A BHEARTAÍTEAR.....	7
1.2	COMHAIRLIÚCHÁN	11
2	COMHTHÉACS REACHTÚIL	12
3	TREOIR	14
4	CÉIM A HAON: CÉIM NA TÁSTÁLA	17
4.1	RÉAMHRÁ	17
4.2	CUR SÍOS AR AN BHFORBAIRT A BHEARTAÍTEAR.....	17
4.2.1	Gnéithe den Líne Lasnairde (OHL)	19
4.2.2	Céimeanna an Tionscadail	22
4.2.3	Pleananna agus Tionscadail Eile	24
4.3	SAINAITHINT LÁITHREÁN EORPACH ÁBHARTHA AGUS BAILIÚ FAISNÉISE MAIDIR LE LEASANNA CÁILITHEACHA AGUS LE CUSPÓIRÍ CAOMHANTAIS NA LÁITHREÁN SIN	33
4.4	MEASÚNÚ AR AN TIONCHAR SUNTASACH AR DÓIGH DÓ A BHEITH ANN.....	41
5	MEASÚNÚ OIRIÚNACHTA CHÉIM A DÓ	53
5.1	SAINTRÉITHE NA LÁITHREÁN EORPACH.....	54
5.1.1	cSAC na Bóinne agus na hAbhann Duibhe	54
5.1.2	SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe	55
5.1.3	SPA Loch Uachtair agus Lochanna lena mBaineann	57
5.1.4	SPA Loch Éirne Uachtair.....	58
5.1.5	SPA Loch nEathach agus Loch Beag	58
5.1.6	SPA Loch Súilí.....	59
5.1.7	SPA Loch Feabhail.....	61
5.1.8	SPA Chuan Dhún Dealgan.....	62
5.2	TIONCHAR FÉIDEARTHA	64
5.2.1	cSAC agus SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe	64
5.2.2	An Tionchar Féideartha ar Láithreáin SPA atá scoite amach	72
5.2.3	An Tionchar Féideartha ar an Eala Ghlórach sa Limistéar Staidéir	85
5.2.4	An Tionchar Féideartha agus Na hÉifeachtaí ar phobail Ealaí Glóracha i Láithreáin Eorpacha	91
5.2.5	Éifeacht ar Stádas Caomhantaí na hEala Glóraí.....	96
5.2.6	SPA Chuan Dhún Dealgan.....	96
5.2.7	Tionchar Féideartha i gComhar.....	97
6	BEARTA MAOLAITHE	102
6.1	MAOLÚ I GCÉIM AN DEARTHA (SEACHAINT)	102
6.2	MAOLÚ I GCÉIM NA TÓGÁLA	103

6.2.1	Suíomhanna Póraithe Fána is Suíomhanna Cáilitheacha Talún a Chosaint	105
6.2.2	Cáilíocht an Uisce agus Fána Uisceach Cáilitheach a Chosaint	107
6.2.3	Breithmheas ar a Éifeachtaí atá Maolú i gCéim na Tógála	110
6.3	MAOLÚ SA CHÉIM OIBRÍOCH	111
7	CONCLÚID	118

LIOSTA NA BHFÍORACHA

Fíor 1.1:	Roghanna um Chonair Bhealaigh i dtaca le Láithreáin Natura 2000 i Limistéar Staidéir an Chabháin-Mhuineacháin	9
Fíor 1.2:	Roghanna um Chonair Bhealaigh i dtaca le Láithreáin Natura 2000 i Limistéar Staidéir na Mí	10
Fíor 4.1:	An Leagan Amach Ginearálta a bhíonn ar Thúr C-IVI-1 (IVI)	20
Fíor 4.2:	Léarscáil Láithreáin Natura 2000 sa CMSA	38
Fíor 4.3:	Léarscáil Láithreáin Natura 2000 i Limistéar Staidéir na Mí	39
Fíor 5.1:	Trasbhealach na Bóinne idir Túr 355 agus Túr 356	66
Fíor 5.2:	Trasbhealach na hAbhann Duibhe idir Túr 310 agus Túr 311	67
Fíor 5.3:	Príomhláithreáin sa CMSA (rangú bunaithe ar na meánáirimh éin is airde agus is ísle a taifeadadh le linn suirbhéanna)	74
Fíor 5.4:	Dáileadh na hEala Glóraí sa CMSA	75
Fíor 5.4:	Dáileadh agus Bealaí Eitilte na hEala Glóraí sa CMSA	76
Fíor 6.1:	Marcáil Línte Sreang Thalmhaithe - Béal Átha an tSratha agus Loch Éigis	114
Fíor 6.2:	Marcáil Línte Sreang Thalmhaithe - Loch Choimeartaí agus Loch Ráth Fiachrach	115
Fíor 6.3:	Marcáil Línte Sreang Thalmhaithe – An Abhainn Dubh agus an Abhainn Bhuí	116
Fíor 6.4:	Marcáil Línte Sreang Thalmhaithe – Clooney agus Loch na Coille Báine	117

LIOSTA NA DTÁBLAÍ

Tábla 4.1:	Tionscadail Tarchuir, Mórthionscadail agus Tionscadail SID Cheadaithe agus Bheartaithe	28
Tábla 4.2:	Láithreáin Eorpacha a nDearnadh Breithniú Orthu lena dTástáil i leith Measúnú Oiriúnachta	34
Tábla 4.3:	Achoimre ar an Tástáil i leith Measúnú Oiriúnachta.....	43
Tábla 5.1:	Leasanna Cáilitheacha cSAC na Bóinne agus na hAbhann Duibhe agus an Stádas Caomhantais atá aige faoi láthair bunaithe ar an bhFaisnéis atá ar fáil	55
Tábla 5.2:	Príomhláithreacha Íogaire, Leasanna Cáilitheacha, Tionchar Féideartha agus Bearta Maolaithe	68
Tábla 5.3:	Suíomhanna san MSA a sainithníodh i rith suirbhé a bhfuil baint acu le Príomhlimistéir bunaithe ar bhealaí eitilte arna sainithint idir limistéir fara agus foráiste	80

éineacht dá réir leis an iarratas arna gcur faoi bhráid an Bhoird Phleanála (an Bord) ar cheadú pleanála don fhorbairt a bheartaítear.

- 4 Mar gheall ar mhéid fhoriomlán gheografach na forbartha líní sin, cuirtear an fhorbairt a bheartaítear i láthair in dhá chuid chun críocha an iarratais chuig an mBord. Éascóidh an cur chuige sin rannpháirtíocht an phobail sa chuid sin den fhorbairt a bheartaítear is mó ábharthacht do láthair ar leith, seachas gan ach an dara rogha a bheith acu an fhaisnéis sin a lorg mar chuid de limistéar staidéir atá i bhfad níos mó. Ach, chun amhras a sheachaint, déantar measúnú ar an bhforbairt a bheartaítear ina iomláine sa Ráiteas Tionchair Timpeallachta (EIS) agus sa Ráiteas Tionchair Natura (NIS) seo. Cuimsítear i limistéir staidéir na forbartha: Limistéar Staidéir an Chabháin – Mhuineacháin (CMSA) agus Limistéar Staidéir na Mí (MSA).
- 5 Maidir leis an gcuid sin den idirnascaire a bheartaítear atá lonnaithe i dTuaisceart Éireann, déantar breithniú freisin i dtogra SONI ar na láithreáin Eorpacha sin ar measadh go raibh siad ábhartha don chuid ar leith sin den idirnascaire a bheartaítear. Tugtar sonraí faoi mheasúnú SONI in *Tyrone to Cavan Interconnector Consolidated ES Addendum and Habitats Regulations Assessment Stage 2: Statement to Inform Appropriate Assessment (Céim 2 den Mheasúnú maidir le Rialacháin Ghnáthóg d'Idirnascaire Thír Eoghain-an Chabháin - Aguisín Comhdhlúite den Ráiteas Timpeallachta: Ráiteas chun Eolas a Thabhairt do Mheasúnú Oiriúnachta)*.
- 6 Déantar breithniú san NIS seo ar láithreáin Eorpacha ábhartha shainaitheanta sa dá dhlínse, sa mhéid is go bhféadfaí tionchar suntasach a imirt ar na láithreáin Eorpacha sin de bharr na forbartha idirnasctha atá suite i gcontaetha Mhuineacháin, an an Chabháin agus na Mí idir pointí trasnaithe na teorann dlínsiúla le Tuaisceart Éireann (idir baile fearainn Doohat nó Crossreagh, Contae Ard Mhacha, agus baile fearainn na Léime Giorra, Contae Mhuineacháin) go baile fearainn Bogganstown (Toghroinn Chúil Mhaoilín), Contae na Mí, lena n-áirítear an fostáisiún i bhFearann na Coille, Contae na Mí. Mar gheall ar chineál agus ar scála na forbartha líní tarchuir leictreachais seo, measadh EirGrid an féidir go mbeidh tionchar suntasach díreach, indíreach nó carnach ag an bhforbairt a bheartaítear ar láithreáin Eorpacha nó ar ghabhdóirí fógaire éiceolaíochta is leasanna cáilitheacha do láithreáin Eorpacha ar leith atá suite i gcóngarach na forbartha a bheartaítear. Rinneadh breithniú freisin ar an drochthionchar a d'fhéadfadh a bheith ann ar leasanna cáilitheacha taobh amuigh de theorainneacha na forbartha a bheartaítear, toisc go bhféadfadh na leasanna cáilitheacha sin a bheith nasctha le gníomhaíochtaí a bhaineann leis an bhforbairt chéanna. Dá bhrí sin, faoi mar a leagtar amach thíos, rinne an forbróir beart tástála Chéim a hAon agus, ar na cúiseanna a luadh, tháinig EirGrid ar an gconclúid gur ghá don údarás inniúil (i.e. an Bord Pleanála sa chás seo) tabhairt faoi Mheasúnú Oiriúnachta (AA) Chéim a Dó de bhun Airteagal 6(3) de Threoir 92/43/CEE (an Treoir maidir le Gnáthóga). In ainneoin go bhfuil an forbróir i ndiaidh na saincheisteanna seo a bhreithniú, is gá don Bhord tástáil a dhéanamh le haghaidh mheasúnú oiriúnachta sula dtugann sé toiliú agus, sa chás go bhfuil an NIS seo in éineacht leis an iarratas ar cheadú pleanála, glactar go hintuigthe leis gur féidir go n-imreoidh an forbairt a bheartaítear tionchar suntasach ar láithreán Eorpach. Dá réir sin, cuireann an fhaisnéis a thugtar san NIS seo ar chumas

an Bhoird tabhairt faoi thástáil de Chéim a hAon le haghaidh measúnú oiriúnachta mar aon le measúnú oiriúnachta (AA) de Chéim a Dó ina dhiaidh sin, tar éis dó breithniú a dhéanamh ar an NIS agus ar fhaisnéis eile a cuireadh faoi bhráid an Bhoird ó údarais fhorordaithe, ó údarais pleanála agus ó dhaoine a rinne aighneachtaí nó a chuir tuairimí in iúl ar an iarratas ar cheadú pleanála.

- 7 Fuair ábhar an NIS seo eolas ó athbhreithniú mionsonraithe ar fhoinsí ar an bhfaisnéis ábhartha ar fad a bhí ar fáil, agus ó shuirbhéanna fairsinge allamuigh. Rud tábhachtach, rinneadh breithniú ar roinnt roghanna eile bealaigh mar chuid den phróiseas iomlán.
- 8 Chuathas i gcomhairle fhairsing freisin leis an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (NPWS) de chuid na Roinne Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta, le hIascach Intíre Éireann (IFI) agus le Cairde Éanlaith Éireann (BWI) chun a chinntiú go bhféadfaí aghaidh a thabhairt go luath ar na saincheisteanna a ardaíodh. Is iad éiceolaithe cáilithe seanchleachta ó Innealtóirí Comhairleacha TOBIN agus ó Shuirbhéanna Bogaigh Éireann a rinne an NIS seo a ullmhú agus a athbhreithniú. Tá na héiceolaithe atá páirteach i dtáirgeadh an EIS liostaithe thíos ³ agus tá siad ina lánbhaill den Institute of Ecology and Environmental Management (An Institiúid um Éiceolaíocht agus Bainistiú an Chomhshaoil) (CIEEM).

1.1 CÚLRA MAIDIR LEIS AN BHFORBAIRT A BHEARTAÍTEAR

- 9 Cuimsíonn an fhorbairt a bheartaítear an chuid sin den idirnascaire a bheartaítear atá in Éirinn i gContae Mhuineacháin, i gContae an Chabháin agus i gContae na Mí. Tá cur iomlán ar an bhforbairt a bheartaítear leagtha amach i Rannán 4.2 thíos. Cé go bhfuil roinnt láithreáin Eorpacha, lena gcuimsítear Limistéir Chaomhantais Speisialta is iarrthóirí (cSACanna) agus Limistéir faoi Chosaint Speisialta (SPAanna), lonnaithe i gcóngarach na forbartha a bheartaítear (feic **Rannán 4.3** den tuarascáil seo), agus téann an fhorbairt a bheartaítear thar cSAC/SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe ag dhá láthair, níl aon struchtúr suite in aon láthair Eorpach. Toisc gur sainathnódh láithreáin Eorpacha sna limistéir staidéir agus gabhdóirí fogaire éiceolaíochta a d'fhéadfadh a bheith ann ar dtús, bhíodhas in ann glacadh le cur chuige réamhchúramach idir roghnú bealaigh agus an dearadh deiridh don ailíniú a bheartaítear. Agus é sin á dhéanamh, féachadh le seachaint a dhéanamh, nuair ab fhéidir é, ar aon tionchar suntasach a d'fhéadfadh a bheith ann ar na láithreáin shainaitheanta trí gach ceann de na roghanna um Chonair Bhealaigh a threorú, an oiread agus ab fhéidir, ar shiúl ó láithreáin Eorpacha agus ó ghabhdóirí fogaire éiceolaíochta eile.
- 10 Le linn an phróisis roghnúcháin um Chonair Bhealaigh, rinneadh breithniú ar 3 rogha sa CMSA (bealach A, bealach B agus bealach C) agus ar 3 rogha san MSA (bealach 1, bealach 2 agus bealach 3 [dhá fhorogha – bealach 3A agus bealach 3B – san áireamh]). Léirítear i bhFíor 1.1 (**Limistéir Staidéir an Chabháin-Mhuineacháin**) agus i bhFíor 1.2 (**Limistéir Staidéir na Mí**) gach ceann de na conairí bealaigh sa dá limistéir staidéir i dtaca le láithreáin Eorpacha.

³ [Kate Harrington, Roger McNaughton (TOBIN Consulting Enginners) an Dr Patrick Crushell (Suirbhéanna Bogaigh Éireann)]

- 11 Bhí gá le cSAC / SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe a thrasnú i ngach gceann de na roghanna um Chonair Bhealaigh. Thrasnaigh rogha bhealaigh 1 achar an láithreáin sin trí huairé agus thrasnaigh Roghanna 2 agus 3 (an rogha thosaíochta) é in dhá áit. Seachnaíodh gach láithreán Eorpach eile i ngach ceann de na roghanna bealaigh. Mar a leagtar amach i **Rannán 6** thíos, beartaítear go gcuirfí maolú oiriúnach réamhchúramachsan áireamh sa mheasúnú agus cuifrearr i bhfeidhm é i ngach cás, má thugtar ceadú pleanála, ar mhaithe lena chinntiú nach mbeidh drochthionchar ag an bhforbairt a bheartaítear ar shláine láithreáin Eorpacha.
- 12 Ba ar an mbreithniú a rinneadh ar roinnt ábhair theicniúla, phleanála agus chomhshaoil, lena airíodh an éiceolaíocht, a bhí an dearadh líne deiridh sna conairí a roghnaíodh (Rogha A sa CMSA agus rogha 3 / 3B san MSA) bunaithe. I gceist leis sin tá dhá thrasnú ar leith ar cSAC agus SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe, i gcúinsí nach féidir trasnú na haibhneacha / láithreáin seo a sheachaint. Maolaíodh an tionchar féideartha trína chinntiú nach rachadh na seoltóirí thar na láithreáin Eorpacha (atá bruachánach) sin ach amháin i stráicí an-chúng, áit a ndéanfaí gnáthóg cháilitheach de chineál coillearnaí íogaire a sheachaint, agus nach mbeadh struchtúir ar bith lonnaithe in aon láithreán Eorpach.

Fíor 1.1: Roghanna um Chonair Bhealaigh i dtaca le Láithreáin Natura 2000 i Limistéar Staidéir an Chabháin-Mhuineacháin

Fíor 1.2: Roghanna um Chonair Bhealaigh i dtaca le Láithreáin Natura 2000 i Limistéar Staidéir na Mí

1.2 COMHAIRLIÚCHÁN

- 13 Chuaigh príomhéiceolaí an tionscadail i gcomhairle dhíreach le hÉiceolaithe NPWS ó Rannán an Tuaiscirt agus ó Rannán an Oirthir maidir leis an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag an tionscadal ar ghabhdóirí éiceolaíochta, lena n-áirítear láithreáin Eorpacha. Chuathas i gcomhairle le hIascach Intíre Éireann freisin le linn gach céime den bhreithniú a rinneadh ar an bhforbairt a bheartaítear, go háirithe maidir leis an mBóinn agus an Abhainn Dubh agus na craobh-aibhneacha lena mbaineann. Tionóladh cruinnithe comhairliúcháin le BWI freisin maidir le héin gheimhrithe agus éin ghoir agus maidir le ceantair / gnáthóga a mbaineann speicis faoi chosaint úsáid astu.

- 14 Le linn an phróisis sainchomhairliúcháin réamhiarratais, tarraingíodh aird fhoireann éiceolaithe an tionscadail ar cheantair agus ar speicis íogaire ar leith. Deimhníodh sna cruinnithe sin gurbh é an príomhchur chuige maolaithe ná limistéir shainithe a sheachaint. I gcás rialuithe truailliú uisce, chuirfí maolú cuí i bhfeidhm, i gcomhaontú le hIascach Intíre Éireann, ina dhiaidh sin chun dul i ngleic leis an tionchar indíreach a d'fhéadfadh teacht chun cinn le linn chéim na tógála.

2 COMHTHÉACS REACHTÚIL

- 1 Leagtar na ceanglais maidir le Measúnú Oiriúnachta (AA) amach in Airteagal 6 den Treoir maidir le Gnáthóga ón Aontas Eorpach (92/43/CEE) agus i gCuid XAB den *Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000*, arna leasú [Acht 2000].
- 2 Is é aidhm fhoriomlán na Treorach maidir le Gnáthóga ná an stádas fabhrach caomhantais atá ag gnáthóga nó ag speicis is leas an phobail a choinneáil nó a athbhunú, agus ní mór go gcruthaítear gréasán comhleanúnach éiceolaíochta de láithreáin shainithe Natura 2000 san AE (e.g. SACanna agus SPAnna); agus ceanglas go ndéantar na bearta riachtanacha chun córas cosanta a bhunú do na gnáthóga agus do na speicis a liostaítear ann. Má choinnítear riocht fabhrach caomhantais ar ghnáthóga agus ar speicis i láithreáin Eorpacha, cuirfear le cothabháil fhoriomlán an stádais fhabhraigh chaomhantais atá ag na gnáthóga agus ag na speicis sin ar leibhéal náisiúnta agus leibhéal idirnáisiúnta.
- 3 Leagtar amach sa Treoir maidir le Gnáthóga nach mór leasanna cáilitheacha de chuid gnáthóg agus speiceas atá cosanta faoin Treoir a chothabháil ag „stádas fabhrach caomhantais“ ina raon. Glacfar leis gur „fabhrach“ atá stádas caomhantais na leasanna cáilitheacha sna cásanna seo a leanas:
 - I gcásanna ina mbíonn a raon nádúrtha, agus an ceantar a chlúdaíonn sé sa raon sin, cobhsaí nó ag méadú;
 - I gcásanna inarb ann don struchtúr agus do na feidhmeanna ar leith a bhfuil gá leo maidir lena chothabháil fhadtéarmach agus inar dócha go mbeidh siad fós ann go ceann i bhfad; agus
 - I gcásanna inar fabhrach atá stádas caomhantais a ghnáthspeicis.
- 4 Baintear stádas fabhrach caomhantais speicis amach (mar a shainítear in Airteagal 1 den Treoir maidir le Gnáthóga) sna cásanna seo a leanas:
 - I gcásanna inar léir ó shonraí faoi dhinimic daonra maidir leis an speiceas lena mbaineann go bhfuil sé á chothabháil féin ar bhonn fadtéarmach mar ghné inmharthana dá ghnáthóga nádúrtha;
 - I gcásanna nach bhfuil raon nádúrtha an speicis á laghdú agus nach dócha go laghdófaí go ceann i bhfad é ach oiread; agus
 - I gcásanna ina bhfuil gnáthóg sách mór ann chun a cuid pobal a chothabháil ar bhonn fadtéarmach, agus inar dócha go mairfidh an ghnáthóg sin.

- 5 Ní thugann an Treoir maidir le Gnáthóga ná Cuid XAB d'Acht 2000 sainmhíniú neamhspleách ar an rud is „measúnú oiriúnachta” ann. Anuas air sin, ní leagtar síos aon chineál ar leith de Mheasúnú Oiriúnachta is gá in Airteagal 6(3), faoi mar a aithnítear sa treoir ábhartha ón gCoimisiún Eorpach⁴. De réir na Treorach maidir le Gnáthóga, is gá Measúnú Oiriúnachta a dhéanamh ar na himpleachtaí don láithreán Eorpach a bhaineann leis an tionscadal sula gceadófar é agus is gá an tionchar carnach a thiocthadh as an tionscadal sin i gcomhar le tionscadail eile (tionchar i gcomhar) a chur san áireamh, ag féachaint do chuspóirí caomhantais an láithreáin Eorpaigh. Áirítear le Láithreáin Eorpacha Limistéir Chaomhantais Speisialta (SAC) atá sainithe faoin Treoir maidir le Gnáthóga, Limistéir faoi Chosaint Speisialta (SPA) atá sainithe faoin Treoir maidir le hÉin (2009/147/CEE) agus Limistéir Chaomhantais Speisialta is iarrthóirí (cSACanna) nó Limistéir faoi Chosaint Speisialta a bheartaítear (pSPAnna). Is ionann an chosaint do gach ceann díobh sin agus do láithreáin a bhfuil glacadh iomlán leo. Trasúodh an Treoir maidir le Gnáthóga agus an Treoir maidir le hÉin araon i ndlí na hÉireann. Éilíonn forálacha Chuid XAB d'Acht 2000 i measc nithe eile go gcuimseofar sa mheasúnú oiriúnachta *“cinneadh arna dhéanamh ag an údarás inniúil faoi Airteagal 6.3 den Treoir maidir le Gnáthóga ar cé acu a d'ímreodh nó nach n-ímreodh an fhorbairt a bheartaítear drochthionchar ar shláine láithreáin Eorpaigh” [aistriúchán neamhoifigiúil]*. Measúnú cuí atá an gur gá don Bhord tabhairt faoi i ndáil leis an bhForbairt Idirnasctha Thuaidh-Theas 400 kV a bheartaítear.

⁴ Oifig Fhoilseacháin Oifigiúla na gComhphobal Eorpach, Lucsamburg (CE, 2001). *Assessment of Plans and Projects Significantly Affecting Natura 2000 Sites: Methodological guidance on the provisions of Article 6(3) and (4) of the Habitat Directive 92/43/EEC (Measúnacht ar Phleananna agus ar Thionscadail a Théann i bhFeidhm go Mór ar Láithreáin Natura 2000: Treoir mhodheolaíoch ar fhorálacha Airteagal 6(3) agus (4) den Treoir maidir le Gnáthóga 92/43/CEE)*.

3 TREOIR

1 Tugadh faoin Ráiteas Tionchair Natura (NIS) seo de réir na treorach seo a leanas:

- An Roinn Comhshaoil, Oidhreachta agus Rialtais Áitiúil (DoEHLG) (2009, arna leasú). *Appropriate Assessment of Plans and Projects in Ireland, Guidance for Planning Authorities (Measúnacht Iomchuí ar Phleananna agus ar Thionscadail in Éirinn, Treoir d'Údaráis Phleanála)*;
- Oifig Fhoilseacháin Oifigiúla na gComhphobal Eorpach, Lucsamburg (CE, 2000). *Managing Natura 2000 Sites: the provisions of Article 6 of the „Habitats“ Directive 92/43/EEC (Láithreáin Natura 2000 a Bhainistiú: forálacha Airteagal 6 den Treoir maidir le Gnáthóga 92/43/CEE)*;
- Oifig Fhoilseacháin Oifigiúla na gComhphobal Eorpach, Lucsamburg (CE, 2001). *Assessment of Plans and Projects Significantly Affecting Natura 2000 Sites: Methodological guidance on the provisions of Article 6(3) and (4) of the Habitat Directive 92/43/EEC (Measúnacht ar Phleananna agus ar Thionscadail a Théann i bhFeidhm go Mór ar Láithreáin Natura 2000: Treoir mhodheolaíoch ar fhorálacha Airteagal 6(3) agus (4) den Treoir maidir le Gnáthóga 92/43/CEE)*
- Oifig Fhoilseacháin Oifigiúla na gComhphobal Eorpach, Lucsamburg (CE, 2007). *Guidance document on Article 6(4) of the 'Habitats Directive' 92/43/EEC – Clarification of the concepts of: alternative solutions, imperative reasons of overriding public interest, compensatory measures, overall coherence, opinion of the commission (Treoircháipéis ar Airteagal 6(4) den „Treoir maidir le Gnáthóga“ 92/43/CEE – Soiléiriú na gcoincheap seo a leanas: réitigh eile, cúiseanna ordaitheacha leasa phoiblí shárathaigh, bearta cúiteacha, comhleanúnachas foriomlán, tuairim an choimisiúin)*;
- EirGrid (2012). *Ecology Guidelines for Electricity Transmission Projects. A Standard Approach to Ecological Impact Assessment of High Voltage Transmission Projects (Treoirlínte Éiceolaíochta maidir le Tionscadail Tarchurtha Leictreachais – Cur Chuige Caighdeánach um Measúnacht Tionchair Éiceolaíochta ar Thionscadail Tarchuir Ardvoltais)*; agus
- An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta (2009). *Guidelines for Assessment of Ecological Impacts of National Road Schemes (Treoirlínte um Measúnú ar an Tionchar ar an Éiceolaíocht ag Scéimeanna Bóithre Náisiúnta)*.

2 Tá nós imeachta an mheasúnaithe bunaithe ar chur chuige ceithre céim, rud ina gcinneann an toradh ó gach céim i ndiaidh a chéile cé acu a theastaíonn nó nach dteastaíonn céim eile sa phróiseas.

Céim a hAon: Tástáil

3 Is é cuspóir chéim na tástála ná cinneadh a dhéanamh, bunaithe ar réamh-mheasúnú agus ar chritéir neamhchlaon, ar cé acu a d'fhéadfadh nó nach bhféadfadh plean nó tionscadal, go haonair nó i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile, tionchar suntasach a bheith aige ar láithreán Natura 2000, ag féachaint do chuspóirí caomhantais an láithreáin sin. Ní gá a chruthú go bhfuil tionchar ann nó nach bhfuil; ní gá ach don Bhord Pleanála (An Bord) a mheas go bhféadfadh a leithéid de thionchar a bheith ann. Deimhníodh i gcásdlí Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh (CJEU) gur gá prionsabal an réamhchúraim a chur i bhfeidhm nuair a bhíonn aon chinntí tábhachtacha á ndéanamh maidir le tástálacha an Mheasúnaithe Oiriúnachta. Féadfar pleananna nó tionscadail nach n-imreoidh aon tionchar suntasach ar láithreán Eorpach a chur as an áireamh. Tairseach an-íseal atá sa chéad chéim seo a fheidhmíonn mar thruicear le fáil amach cé acu an gá nó nach gá don údarás inniúil Measúnú Oiriúnachta Chéim a Dó a dhéanamh ar na himpleachtaí a ghabhann leis an bhforbairt a bheartaítear le haghaidh cuspóirí caomhantais láithreáin Eorpaigh. Dá bhrí sin, éileofar Measúnú Oiriúnachta Chéim a Dó ag céim na tástála i gcásanna inar dóigh go dtiocfaidh tionchar suntasach chun cinn, i gcásanna ina bhfuiltear éiginnte maidir le cé acu a thiocfaidh nó nach dtiocfaidh tionchar suntasach chun cinn agus i gcásanna nach eol go dtiocfaidh tionchar suntasach chun cinn. Cinntear leis an tástáil cé acu is gá nó nach gá tabhairt faoi Mheasúnú Oiriúnachta trí scrúdú a dhéanamh ar an méid seo a leanas:

- 1) Cé acu is féidir nó nach féidir plean nó tionscadal a eisiáimh ó cheanglais an Mheasúnaithe Oiriúnachta toisc go bhfuil sé nasctha go díreach le bainistiú an láithreáin Eorpaigh nó toisc go bhfuil sé ina chuid riachtanach de bhainistiú an láithreáin Eorpaigh; agus
- 2) An tionchar suntasach a d'fhéadfadh a bheith ag tionscadal nó ag plean, go haonair nó i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile, ar láithreán Eorpach, ag féachaint dá chuspóirí caomhantais, agus breithniú a dhéanamh ar cé acu a bheidh nó nach mbeidh an tionchar sin suntasach.

Céim a Dó: Measúnú Oiriúnachta

4 Ní thagann Measúnú Oiriúnachta Chéim a Dó aníos ach amháin sa chás gurb é toradh na chéad chéime (nó an phróisis tástála), fiú más toradh intuigthe é, gur dócha go n-imreoidh an fhorbairt a bheartaítear, go haonair nó i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile, tionchar suntasach ar láithreán Eorpach. Mar sin, is é is Measúnú Oiriúnachta Chéim a Dó ann ná scrúdú, anailís agus measúnacht bheacht mhionsonraithe arna dhéanamh ag an údarás inniúil (an Bord sa chás seo) ar na himpleachtaí a ghabhann le plean nó le tionscadal, go haonair nó i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile, ar shláine láithreáin Eorpaigh, ag féachaint do chuspóirí caomhantais an tsuímh sin. Tá bunaithe sa chásdlí nach mór do mheasúnú oiriúnachta na critéir seo a leanas, go hachomair, a chomhlíonadh le go mbeadh sé á dhéanamh de réir dlí:

- (i) I bhfianaise an tsaineolais is fearr sa réimse eolaíochta, ní mór don mheasúnú oiriúnachta gach gné den fhorbairt bheartaithe a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm, go haonair nó i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile, ar chuspóirí caomhantais an láithreáin Eorpaigh a shainaithint;
- (ii) Ní mór torthaí agus conclúidí iomlána, cruinne agus cinntitheacha a bheith ann gan aon bhearnaí; agus
- (iii) Ní fhéadfar ach breithniú a bheith ann nach n-imreoidh an fhorbairt a bheartaítear drochthionchar ar shláine aon láithreáin Eorpaigh ábhartha nuair a chinneann an Bord (de dhroim thorthaí agus chonclúidí atá iomlán, cruinn agus cinntitheach) nach bhfuil aon amhras réasúnach eolaíoch ann faoin tionchar féideartha a sainaithníodh a bheith in easnamh. Más féidir drochthionchar a sheachaint go sásúil nó a mhaolú go rathúil ag an gcéim seo, sa chaoi is nach bhfuil aon amhras réasúnach ann faoin tionchar féideartha a sainaithníodh a bheith in easnamh, beidh an próiseas thart. Más diúltach atá an measúnú, i.e. mura féidir drochthionchar ar shláine an láithreáin a sheachaint, ní mór leanúint ar aghaidh go céim a trí den phróiseas nó, más gá, go céim a ceathair.

Céim a Trí: Measúnú ar Réitigh Eile

- 5 Tarlaíonn an chéim seo den phróiseas i gcás nach féidir drochthionchar ar shláine láithreáin Eorpaigh a eisiamh agus déantar scrúdú sa chéim seo ar dhóigheanna eile ar féidir cuspóirí an tionscadail nó an phlean a bhaint amach ar bhealach a sheachnóidh drochthionchar ar shláine an láithreáin Eorpaigh. Ach, sna cúinsí nach mbeidh aon drochthionchar ar aon láithreán Eorpach, ní bhraitheann an forbróir, in aon chor ar an tríú chéim seo den phróiseas i gcomhthéacs an iarratais ar cheadú don fhorbairt a bheartaítear.

Céim a Ceathair: Cúiseanna Ordaitheacha Leasa Phoiblí Shárathaigh

- 6 Is ionann an chéim seo agus próiseas maolaithe Airteagal 6(4), ina ndéantar scrúdú ar cé acu atá nó nach bhfuil cúiseanna ordaitheacha leasa phoiblí shárathaigh [IROPI] ann le ligean do thionscadal dul ar aghaidh i gcásanna inar réamh-mheasadh go n-imreofaí drochthionchar ar shláine láithreáin Eorpaigh. Ní mór bearta cúiteacha a bheartú agus a mheasúnú mar chuid den chéim seo agus ní mór fógra a thabhairt do Choimisiún an AE faoi na bearta cúiteacha sin. Arís eile, ní bhraitheann an forbróir, EirGrid, in aon chor ar an gcéim seo den phróiseas i gcomhthéacs an iarratais ar cheadú don fhorbairt a bheartaítear.

4 CÉIM A HAON: CÉIM NA TÁSTÁLA

4.1 RÉAMHRÁ

1 Níl baint dhíreach ag an tionscadal seo le haon láithreán Eorpach a bhainistiú agus níl sé ag teastáil ina leith sin ach oiread agus, dá réir sin, ní mór don údarás inniúil tabhairt faoi mheasúnú tástála Chéin a hAon. Le cuidiú leis an údarás inniúlacht chuige seo, thug EirGrid faoi ghníomh Tástála i leith Measúnú Oiriúnachta (AA) don tionscadal forbartha seo a bheartaítear bunaithe ar an méid seo a leanas:

- 1) Cur síos ar an bplean nó ar an tionscadal;
- 2) Sainithint láithreán Eorpach ábhartha agus bailiú faisnéise maidir le leasanna cáilitheacha agus le cuspoirí caomhantais na láithreán sin;
- 3) Measúnú ar an tionchar suntasach – tionchar díreach, tionchar indíreach agus tionchar carnach – ar dóigh dó a bheith ann de réir na faisnéise a bhí ar fáil; agus
- 4) Conclúidí tástála.

4.2 CUR SÍOS AR AN BHFORBAIRT A BHEARTAÍTEAR

2 Cuimsíonn an fhorbairt a bheartaítear an chuid sin den idirnascaire a bheartaítear atá in Éirinn i gContae Mhuineacháin, i gContae an Chabháin agus i gContae na Mí. Beidh na gnéithe seo a leanas i gceist san fhorbairt a bheartaítear, a bheidh thart ar 103.35 km ar fad:

- i. Líne tharchuir lasnairde 400 kV nua ciorcaid shingil (a chlúdóidh thart ar 100.5 km ar fad i gContae Mhuineacháin, i gContae an Chabháin agus i gContae na Mí) a shínfidh ó dheas den chuid is mó ag an teorainn dlínse le Tuaisceart Éireann (idir baile fearainn Doohat nó Crossreagh, Contae Ard Mhacha, agus baile fearainn na Léime Giorra, Contae Mhuineacháin) go baile fearainn Bogganstown (Toghroinn Chúil Mhaoilín), Contae na Mí. Ina theannta sin, trasnaíonn an líne tharchuir a bheartaítear an teorainn dlínse le Tuaisceart Éireann in dhá áit – ó bhaile fearainn na Léime Giorra, Contae Mhuineacháin, isteach i mbaile fearainn na Croise Báine, Contae Ard Mhacha, agus ar ais go baile fearainn na Léime Giorra, Contae Mhuineacháin. Cuimseoidh an líne tharchuir sin 299 struchtúr tacaíochta cruach laitíse nua (atá idir thart ar 26 m agus 51 m os cionn leibhéal na talún), mar aon leis na seoltóirí, na hinslitheoirí agus an ngaireas eile lena mbaineann.
- ii. Ciorcad 400 kV nua a shínfidh thart ar 2.85 km feadh an taoibh thuaidh nach bhfuil á úsáid faoi láthair den líne tharchuir 400 kV atá ann cheana idir an tSeansráid agus Fearann na Coille, a shínfear soir ó bhaile fearainn Bogganstown (Toghroinn Chúil Mhaoilín) a fhad le Fostáisiún Fhearann na Coille 400 kV de chuid BSL atá ann cheana i mbaile fearainn Fhearann na Coille, Contae na Mí. Na struchtúir thacaíochta cruach laitíse chiorcaid

dhúbailte atá feadh na líne sin atá ann cheana, tá siad éagsúil ó thaobh airde de, ó thart ar 52 m go 61 m os cionn leibhéal na talún.

- iii. Oibreacha gaolmhara ar shuíomh atá thart ar 0.544 ha ar achar laistigh d'Fhostáisiún Fhearann na Coille 400 kV de chuid BSL atá ann cheana agus fíorchóngarach dó i mbaile fearainn Fhearann na Coille, Contae na Mí, lena n-áirítear: síneadh an bhábhúin atá ann cheana siar (thart ar 0.231 ha), lena n-áirítear mionathruithe gaolmhara ar an gcláí pailise 2.6 m ar airde atá ann cheana; trealamh leictreach agus gaireas leictreach a chur leis, lena n-áirítear scoradán ciorcaid, claochladáin srutha, claochladáin phoitéinsil ionductacha, dínascáirí, lasca dínasctha pantagraif, coscairí borrrtha, inslitheoirí tacaíochta agus barraí inslitheora tacaíochta (a bheidh idir thart ar 7.4 m agus 13.7 m ar airde); struchtúir dhroichid (thart ar 28 m); aeróg aonpholach thintrí (thart ar 28 m) agus na hoibreacha gaolmhara agus coimhdeacha tógála agus forbartha suímh uile.
- iv. Clós stórála sealadach gaolmhar le haghaidh ábhar tógála a bheidh suite i mbailte fearainn Mhuinilte Dubh agus Mhuinilte Bán, Carraig Mhachaire Rois, Contae Mhuineacháin, ar láithreán atá thart ar 1.42 ha ar achar, lena n-áirítear oibreacha gaolmhara suímh, bealach isteach nua chuig an láithreán ar Bhóthar Áitiúil an L4700, fálú gaolmhar pailise teorann a bheidh 2.6 m ar airde (agus bacainn torainn air) agus áiseanna gaolmhara coimhdeacha agus spásanna gaolmhara coimhdeacha páirceála don fhoireann.
- v. Na hoibreacha forbartha gaolmhara agus coimhdeacha ar fad lena n-áirítear modhnuithe do línte tarchuir lasnairde reatha agus oibreacha eile buana agus sealadacha tógála agus tochailte.

3 Is iad seo an dá limistéar staidéir:

- **Limistéar Staidéir an Chabháin-Mhuineacháin (CMSA):** ar ar tugadh an Limistéar Staidéir Trasteorann (CBSA) roimhe seo san iarratas ar fhormheas pleanála le haghaidh Fhorbairt Idirnasctha 400kV na Mí-Thír Eoghain. Tá Limistéar Staidéir an Chabháin-Mhuineacháin suite go príomha idir an teorann dlínse le Tuaisceart Éireann ó thuaidh agus limistéar líne lasnairde 220 kV Choillín an Triain-Lú atá ann cheana (siar ó Dhún an Rí, Contae an Chabháin) ó dheas.
- **Limistéar Staidéir na Mí (MSA):** ar ar tugadh Limistéar Staidéir an Oirthuaiscirt (NESA) roimhe seo san iarratas ar fhormheas Fhorbairt Idirnasctha 400kV na Mí-Thír Eoghain. Tá Limistéar Staidéir na Mí suite ar ais ó thuaidh-ó dheas den chuid is mó idir limistéar líne lasnairde 220 kV Choillín an Triain-Lú (siar ó Dhún an Rí, Contae an Chabháin) ó thuaidh agus Fostáisiún 400 kV Fhearann na Coille atá ann cheana i gContae na Mí ó dheas.

4 Cuimsíonn an fhorbairt a bheartaítear agus atá suite laistigh den dá limistéar staidéir sin na nithe seo a leanas:

- **CMSA – An Líne Nua 400 kV:** Is é a chuimsítear san fhorbairt a bheartaítear i Limistéar Staidéir an Chabháin – Mhuineacháin ciorcad tarchuir lasnairde 400 kV de chiorcad singil lena dtacaíonn 134 túr (Túr 103 go Túr 236) a shíneann ó dheas den chuid is mó ón teorainn dlínse le Tuaisceart Éireann (idir baile fearainn Doochat nó Crossreagh, Contae Ard Mhacha, agus baile fearainn na Léime Giorra, Contae Mhuineacháin) go baile fearainn Clonturkan, Contae an Chabháin, feadh achair de thart ar 46 km. Áirítear léi tailte a thrasnaíonn an seoltóir ón teorainn dlínse go Túr 103, agus ó Thúr 103 go Túr 236 go huile agus tailte a thrasnaíonn an seoltóir ó Thúr 236 go Túr 237 (an chéad túr sa chuid den fhorbairt a bheartaítear atá suite i Limistéar Staidéir na Mí).⁵

Áirítear léi freisin clós stórála sealadach gaolmhar le haghaidh ábhar tógála a bheidh suite ar shuíomh atá thart ar 1.42 ha ar achar i mbailte fearainn Mhuinilte Dubh agus Mhuinilte Bán, Carraig Mhachaire Rois, Contae Mhuineacháin.

- **MSA – Líne 400 kV Nua agus Reatha:** Is éard atá san fhorbairt a bheartaítear i Limistéar Staidéir na Mí (MSA) ciorcad tarchuir lasnairde 400 kV de chiorcad singil lena dtacaíonn 165 túr nua (Túr 237 go Túr 401) a shínfidh thart ar 54.5 km idir Túr 237 i mbaile fearainn Clonturkan i gContae an Chabháin agus Túr 402 (túr ciorcaid dhúbailte atá ann cheana féin ar an líne tharchuir 400 kV idir an tSeansráid agus Fearann na Coille) i mbaile fearainn Bogganstown (Toghroinn Chúil Mhaoilín), Contae na Mí.

Tá ciorcad nua 400 kV i gceist léi a shínfidh 2.85 km feadh an taoibh (thuaidh) nach bhfuil á úsáid faoi láthair den líne tharchuir lasnairde 400 kV de chiorcad dúbailte atá ann cheana féin (an líne tharchuir 400 kV idir an tSeansráid agus Fearann na Coille) soir ó Thúr 402 i mbaile fearainn Bogganstown (Toghroinn Chúil Mhaoilín) i gContae na Mí a fhad le Túr 410 agus Fostáisiún Fhearann na Coille i mbaile fearainn Fhearann na Coille, Contae na Mí.

Cuireann sí san áireamh freisin síneadh le Fostáisiún Fhearann na Coille de chuid BSL atá ann cheana, i mbaile fearainn Fhearann na Coille, Contae na Mí, agus oibreacha laistigh den fhostáisiún sin.

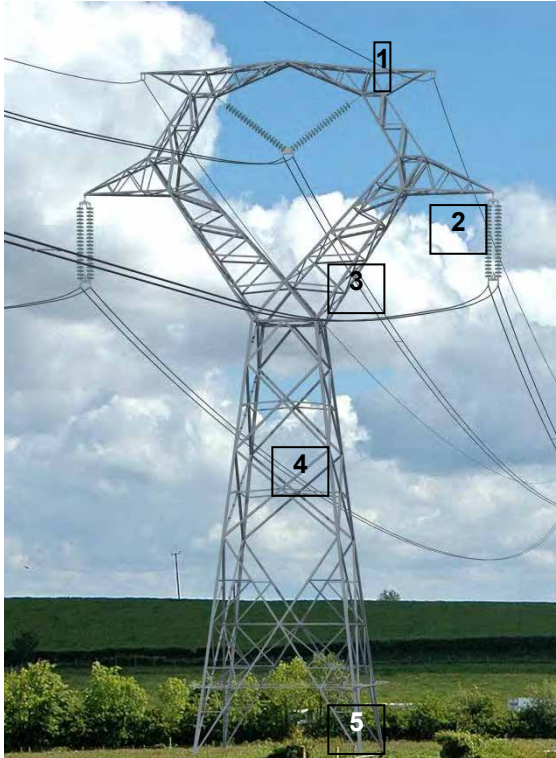
4.2.1 Gnéithe den Líne Lasnairde (OHL)

5 Tá Líne Lasnairde (OHL) comhdhéanta de na gnéithe seo a leanas:

- Túir chruach laitíse agus dúshraitheanna gaolmhara; agus
- Seoltóirí agus sciathshreanga (sreanga talmhaithe) agus crua-earraí gaolmhara (lena n-áirítear inslitheoirí agus feistis).

⁵ Idir Túr 106 agus 107 trasnaíonn an líne tharchuir a bheartaítear an teorainn dlínse le Tuaisceart Éireann in dhá áit – ó bhaile fearainn na Léime Giorra, Contae Mhuineacháin, isteach i mbaile fearainn na Croise Báine, Contae Ard Mhacha, agus ar ais go baile fearainn na Léime Giorra, Contae Mhuineacháin. Mar thoradh air sin, téann cuid den bhealach idir Túr 106 agus Túr 107 thar Tuaisceart Éireann. Tá an chuid sin mar chuid de thogra SONI.

- 6 Léirítear i bhFíor 4.1 an leagan amach ginearálta don dearadh túir C-IVI-1 (lena n-áirítear seoltóirí agus an bonneagar gaolmhar a thuairiscítear thuas).

1. Sciathshreanga Talmhaithe
2. Inslitheoirí
3. Seoltóirí
4. Túr
5. Dúshraith choincréite do bhonra gach túir

Fíor 4.1: An Leagan Amach Ginearálta a bhíonn ar Thúr C-IVI-1 (IVI)

- 7 Beartaítear trí chineál túir a úsáid le haghaidh an chineáil forbartha seo. Sonraítear iad sin thíos:
- i. Baintear úsáid as túir idirmheánacha nó túir chrochta ar chodanna díreacha den ailíniú. Tá na seoltóirí leictreachais crochta as trasghéaga na dtúr, nó tá siad crochta ar na trasghéaga sin, a fhágann go mbíonn na túir sin níos airde agus níos tanaí ná túir uillinne agus go mbíonn dúshraitheanna níos lú ag teastáil uathu de ghnáth.
 - ii. Úsáidtear na téarmaí túir uillinne / túir theannais toisc go gcuireann na seoltóirí leictreachais brú ar an trasghéaga (i.e. nascann siad leis na túir agus iad faoi theannas). Fágann sé sin nach mór don túr uillinne níos mó láidreacht mheicniúil a bheith aige ná mar atá ag túr idirmheánach. Úsáidtear na túir sin in áiteanna a n-athraíonn an líne lasnairde treo, in áiteanna a gcríochnaíonn an líne – mar shampla, ag fostáisiún (i.e. Túr 410 ar an líne lasnairde atá ann cheana idir an tSeansráid agus Fearann na Coille) – nó chun réise fhada líneach a ghearradh. Úsáideann túir uillinne baill chruach níos troime agus is féidir leo a bheith níos giorra ná túir idirmheánacha den chineál céanna (agus coinníonn siad an

glanspás céanna idir an talamh agus an seoltóir leictreachais ag an am céanna). Fágann sé sin go bhfuil cuma „níos leithne“ ar an túr ná atá ar an túr idirmheánach. Mar gheall ar ngá atá le láidreacht mheicniúil níos mó, is gnách dúshraitheanna na dtúr uillinne a bheith i bhfad níos mó ná dúshraitheanna na dtúr idirmheánach.

- iii. Athraíonn túir thrasuímh staid fhisiciúil na seoltóirí atá suite ar líne tharchuir (ar a dtugtar pasanna), agus coimeádann siad pasdeighiltí leictreacha agus an glanspás ar bun ag an am céanna. Baineann tábhacht le pasanna trasuímh i gcás faid fhada líneacha toisc go gcothromaíonn siad an coisceas leictreach⁶ idir pasanna ciorcaid. Léirítear in anailís de chuid EirGrid go mbainfidh feidhmíocht oibriúcháin an idirnascaire a bheartaítear tairbhe as pointe singil trasuímh a bheith ann. Is é is trasuímh ann ná an cleachtas a bhaineann le leagan amach spásúil na dtrí shreang leictreachais nó seoltóirí leictreachais atá sa chiorcad trí phas a thrasuímh nó a atheagrú. Déantar an trasuímh i gceithre struchtúr (an t-aillíniú trasuímh).

- 8 Is é atá i seoltóirí ná na sreanga a iompraíonn an leictreachas. Tá siad comhdhéanta de roinnt sreanga alúmanaim a sheolann leictreachas agus a chlúdaíonn croí ardláidreachta ina bhfuil sreang chruach. Is minic a bhíonn roinnt seoltóirí singil i bhfoirm beart seoltóirí le fáil i ngach pas. De ghnáth, dá airde an leibhéal voltais, is amhlaidh is airde líon na seoltóirí sa bheart. Chun an acmhainn chumhachta is gá don idirnascaire a bheartaítear a bhaint amach, beidh gá le péire seoltóirí a shuiteáil do gach pas (ar a dtugtar beart cúplach). Scarfaidh scarthóirí na seoltóirí sin ó chéile go tráthrialta. I gcás na líne lasnairde 400 kV a bheartaítear, is é 9 m íosairde na seoltóirí lastuas den talamh.
- 9 Déantar sreang thalmhaithe nó sciathshreang agus snáithíní optúla (Sreang Thalmhaithe ag a bhfuil Snáithín Optúil [OPGW]) a shuiteáil os cionn na seoltóirí beo ag barr an túir chun íoslaghdú a dhéanamh ar an dóchúlacht go mbuailfidh splancacha tintrí na seoltóirí. Seolann sciathshreanga leictreachas freisin ach ní hionann cuspóir dóibh agus do sheoltóirí beo. Tá sé níos dóchúla gurb í an sciathshreang, agus ní seoltóir beo, a bhuaileadh aon splanc tintrí a d'fhéadfadh a bheith ann (toisc go bhfuil na sciathshreanga suiteáilte os cionn an tseoltóra beo). Ní gá go gcoiscfeadh sé sin cliseadh na líne, ach thabharfadh sé cosaint don líne ar dhamáiste tríd an bhfuinneamh sa splanc tintrí a iompar go tapa ar shiúl ón líne agus isteach sa talamh. Má chliseann an líne, mar sin, is féidir í a athchóiriú go huathoibríoch laistigh de shoicind amháin. D'fhéadfadh OPGWanna a bheith i measc na sciathshreang a úsáidtear chun an córas cumhachta agus an chumarsáid a rialú.
- 10 Tacaíonn inslitheoirí leis na seoltóirí agus ní mór dóibh seasamh in aghaidh gnáthvoltas oibriúcháin agus in aghaidh borradh a thagann as lascachán agus as splancacha tintrí. I gcás línte tarchuir, bíonn siad sin crochta faoi bhun an struchtúir de ghnáth agus bíonn roinnt dioscaí gloine nó comhchodacha iontu. Méadaíonn líon na ndioscaí de réir mar a ardaíonn an voltas. Is inslitheoir

⁶ Is é is coisceas leictreach ann ná tomhas ar an méid a chuireann ciorcad in aghaidh shreabhadh an tsrutha leictreachais de réir mar a mhéadaíonn fad an chiorcaid.

comhchodach atá san inslitheoir a bheartaítear don fhorbairt a bheartaítear. Moltar marcáil sreang talmhaithe a chur isteach i bhfoirm chlaontaí eiltile éan. Is iad na cineálacha claontaí eiltile a mholtar ná marcanna um chlaonadh eiltile ealaí atá déanta as PVC liath ardtionchair (UV-chobhsaithe) agus iad feistithe thart ar 5 m óna chéile ar feadh gach sreinge talmhaithe. Tá an mharcáil líne sin beartaithe do na sreanga talmhaithe ionas go mbeidh na sreanga talmhaithe níos feiceálaí d'éin ag eitilt. Tugtar sonraí i Rannán 6 den tuarascáil seo faoi na suíomhanna ina bhfuil sé beartaithe claontaí eiltile a chur.

4.2.2 Céimeanna an Tionscadail

11 Saináithníodh go bhfuil na hoibreacha glanadh suímh agus tógáil na mbunsraitheanna ar an bpríomhfhoinsé as a bhféadfadh tionchar éiceolaíochta teacht chun cinn. Áirítear le gnéithe eile den tionscadal a d'fhéadfadh tionchar suntasach a imirt ar láithreáin Eorpacha sreangú na seoltóirí, rochtain ar thógáil na dtúr agus cothabháil / athchóiriú (na dtúr agus na seoltóirí) agus díchoimisiúnú le linn na céime oibríche. Na príomhchéimeanna den tionscadal agus cur síos achoimre ar phríomhghníomhaíochtaí oibreacha ar gá breithniú a dhéanamh orthu maidir leis an drochthionchar a d'fhéadfadh a bheith acu ar láithreáin Eorpacha, déantar achoimre orthu thíos.

4.2.2.1 Céim na Tógála

12 Sa mheasúnú ar an tionchar suntasach a d'fhéadfadh bheith ann ar láithreáin Eorpacha, ní mór aird chuí a thabhairt ar na gníomhaíochtaí seo a leanas le linn chéim na tógála ag láithreacha túir, ag an bhfostáisiún agus ag an mbábhún tógála:

- Glanadh suímh agus aon riachtanais draenála chun tógáil a éascú;
- Tochailtí a theastaíonn le haghaidh bhunanna na dtúr agus le haghaidh oibreacha fostáisiúin / bábhúin ;
- Tochailtí a theastaíonn le haghaidh struchtúir na gcuailí cosanta;
- Úsáid innealra agus an suaitheadh gaolmhar laistigh den „míistéar oibreacha“ le linn tógála;
- Úsáid coincréite ag gach suíomh tógála;
- Bainistiú, stóráil agus diúscairt an ábhair thochailte le linn chéim na tógála;
- Láithreacha a n-úsáidfidh innealra iad le linn chéim an tsreangaithe;
- Bealaí rochtana a n-úsáidfidh innealra iad le linn tógála; agus
- Bearradh agus teascadh fásra adhmaid chun glanadh faoi bhun na líne idir túir a éascú.

- 13 Tá na hoibreacha do gach túr lonnaithe laistigh de limistéar atá thart ar 900 m². Ní hionann an tionchar buan díreach do gach túr – tá an tionchar ag brath ar an gcineál túir. Is minic a bhíonn bunsraitheanna na dtúr idir 2 m agus 3.5 m ar doimhneacht chuig leibhéal inbhéarta na bunsraithe agus idir 2 x 2 mhéadar chearnacha agus 9 x 9 méadar chearnacha in achar plean, ag brath ar an gcineál túir atá i gceist. Tá gach ceann de na ceithre choirnéal atá i stumpaí an túir (i.e. cuid íochtarach chosa an túir) daingnithe as féin faoin talamh i mbloc coincréite. Is é an gnáthchleachtas tógála é píopa coincréite a úsáid i bpoill na bunsraith. Is cuid lárnach den bhunsraith é sin. Glanfar / suaithfear fásra atá suite idir bunsraitheanna túir faoi bhun gach túir le linn tógála; mar sin féin, is féidir leis fás arís tar éis tógála.
- 14 Tá na nithe seo a leanas i measc na príomhchineálacha tionchair shuntasacha a d'fhéadfadh teacht chun cinn le linn chéim na tógála agus a sainathnóidh a bheith ábhartha maidir le láithreáin Eorpacha:
- Tionchar féideartha - de bharr rith chun srutha truaillithe - ar cháilíocht an uisce dromchla trí dhraenacha agus trí shruthchúrsaí eile atá cóngarach do limistéar na n-oibreacha, rud a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar shruthanna, ar aibhneacha agus ar lochanna lena mbaineann tábhacht éiceolaíochta níos mó;
 - Tionchar féideartha - de bharr rith chun srutha truaillithe - ar cháilíocht an screamhuisce in aice leis an limistéar oibreacha, rud a d'fhéadfadh bheith ag baint le bogaigh aníos ón talamh agus le gnéithe uisce dromchla eile atá nasctha le láithreáin Eorpacha; agus
 - Tionchar suaite a thagann as glanadh fásra agus suaithheadh gaolmhar i gceantair bhruachánacha atá nasctha le láithreáin Eorpacha le sruth.

4.2.2.2 An Chéim Oibríoch

- 15 Is iad seo a leanas na gníomhaíochtaí a dtabharfar fúthu le linn na céime oibríche ar gá breithniú cuí a dhéanamh orthu maidir le leasanna caomhantais láithreán Eorpach a chosaint:
- Beidh gá le bearradh ócáideach crann i gceantair bhruachánacha faoi bhun an ailínithe ar mhaithe le fána is leas cáilitheach a chosaint;
 - Bearta chun uisce dromchla a chosaint le linn chothabháil agus athchóiriú ócáideach na dtúr fad is a bheidh an tionscadal ann; agus
 - An fhéidearthacht atá ann go n-imbhuailfidh speicis íogaire éin faoin líne lasnairde.

4.2.2.3 Céim an Díchoimisiúnaithe

- 16 Beidh an fhorbairt a bheartaítear ina cuid bhuan den bhonneagar tarchuir. Meastar go mairfidh an fhorbairt a bheartaítear idir 50 agus 80 bliain. Bainfear é sin amach trí ghnáthchothabháil a dhéanamh ar an bhforbairt, í a athchóiriú más gá agus crua-earraí a athsholáthar nuair is gá. Níl aon phleananna leagtha amach maidir leis an líne lasnairde nó an fostáisiún atá ann cheana féin a dhíchoimisiúnú. Sa chás go ndéanfar cuid den bhonneagar a bheartaítear, nó an bonneagar ar fad, a dhíchoimisiúnú, bainfear gach túr, trealamh agus ábhar atá le díchoimisiúnú as an suíomh agus déanfar an talamh a athchóiriú.
- 17 Bheadh na nithe seo a leanas i measc na n-oibreacha díchoimisiúnaithe a bheadh i gceist:
- Dhéanfaí feistis agus / nó crua-earraí ar nós scarthóirí is maolairí agus inslitheoirí a bhaint ón gcorrad. D'úsáidfí castainn chun na seoltóirí a tharraingt ar dhromaí mar chuid de phróiseas aisiompaithe sreangaithe;
 - Dhéanfaí an túr a scaradh agus dhéanfaí codanna de a dhínascadh lena mbaint ón suíomh; agus
 - I bhformhór na gcásanna, bhainfí na bunsraitheanna suas go 1 m (go neasach) faoin talamh. Chuirfí an fho-ithir agus an bharrithir ar ais ina dhiaidh sin.
- 18 Dá ndíchoimisiúnófaí an fhorbairt a bheartaítear, is i bhfad amach anseo a dhéanfaí amhlaidh. Is dóigh go mbeadh athrú tagtha a bheag nó a mhór ar na dálaí bonnlíne faoin am sin. Mar sin féin, is dóigh freisin nach dtiocfadh ach tionchar sealadach chun cinn le linn an díchoimisiúnaithe agus go mbeadh an tionchar sin cosúil leis an tionchar, nó ní ba lú ná an tionchar, a thitfeadh amach le linn chéim na tógála. Ba chóir bearta maolaithe cosúil leo siúd a bhfuil cur síos orthu sa Ráiteas Tionchair Natura seo a chur i bhfeidhm chun a chinntiú go n-íoslaghódar an tionchar timpeallachta a bheidh ann nó go gcuirfear deireadh leis an gcineál tionchair sin.

4.2.3 Pleananna agus Tionscadail Eile

- 19 D'fhéadfadh tionchar i gcomhar nó tionchar carnach teacht chun cinn as cineálacha tionchair forbairtí agus pleananna eile i gcomhar leis an bhforbairt a bheartaítear. Is éard a d'fhéadfadh a bheith i gceist leis an tionchar sin, ach gan a bheith teoranta dóibh, ná roinnt cineálacha éagsúla tionchair den chineál céanna nó de chineál comhchosúil a imríonn roinnt forbairtí ar an aon ghabhdóir / acmhainn amháin.
- 20 Chun na críche sin, tá na nithe seo a leanas i measc na gcatagóirí d'fhorbairtí eile atá san áireamh sa bhreithmheas:
- Forbairt cheadaithe a bhféadfadh tionchar i gcomhar / carnach suntasach a bheith aici i gcomhar leis an bhforbairt a bheartaítear (e.g. mórfhorbairt ar bhonneagar líneach, amhail tograí maidir le bóithre, feirmeacha gaoithe, nó Forbairt Bhonneagair Straitéisigh [SID] eile); agus

- Forbairtí eile a bheartaítear a bhféadfadh tionchar suntasach a bheith acu i gcomhar leis an bhforbairt a bheartaítear.

Déantar achoimre i d**Tábla 4.1** ar gach forbairt cheadaithe agus bheartaithe a breithníodh mar chuid den mheasúnú ar thionchar i gcomhar.

21 Níor aithníodh aon phleananna a bhféadfadh tionchar suntasach i gcomhar / carnach a bheith acu i gcomhar leis an bhforbairt a bheartaítear. Cuirtear forbairt inbhuanaithe chun cinn sna pleananna forbartha réigiúnaí agus contae faoi seach. Cuimsítear iontu beartais agus cuspóirí arb é is aidhm dóibh an timpeallacht nádúrtha a chosaint agus na ceanglais atá sa Treoir maidir le Gnáthóga agus sa Treoir maidir le hÉin a chur chun feidhme.

22 Tá cuspóirí ar leith i bpleananna forbartha na Mí, an an Chabháin agus Mhuineacháin do na hearnálacha forbartha éagsúla cosúil le talmhaíocht foraoiseacht, tionscal agus do na hearnálacha fuinnimh agus eastóscaigh. Sainaithnítear i Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha na Mí an cumas d'fhuinneamh gaoithe agus déantar rátáil air. Tá an fhorbairt a bheartaítear sna láithreáin arna sainaithint mar chumas íseal-meán. Ní áirítear anailís chumais/íogaireachta tírdhreacha i bPlean Mhuineacháin, cé go luaitear in ERO Beartais 4 go bhfuil sé mar chuspóir tabhairt faoi phróiseas den cineál sin laistigh de shaolré an phlean reatha. Ní luaitear in Cavan County Development Plan 2008-2014 (Plean Forbartha Contae an Chabháin 2008-2014) íogaireacht/cumas tírdhreacha i ndáil le cineálacha forbartha. Déantar athbhreithniú agus breithniú anseo ar aon tionscadal forbartha feirme gaoithe a bheartaítear.

23 Tá beartais/cuspóirí a cuireadh i dtoll a chéile lena chinntiú go ndéantar gach forbairt agus aird cuí ar an gcomhshaol nádúrtha lena n-áirítear láithreáin Eorpacha uileghabhálacha ar na cuspóirí rannacha seo. Leagtar amach cuspóirí oidhreachta nádúrtha ar leith as gach plean contae thíos.

24 **Plean Forbartha Chontae na Mí 2013-2019**

Cuspóirí le haghaidh Bithéagsúlachta agus Oidhreachta Nádúrtha:

- Cuspóir NH 2: Lena chinntiú go ndéantar Measúnú Oiriúnachta de réir Airteagal 6(3) den Treoir maidir le Gnáthóga, agus de réir *Appropriate Assessment of Plans and Projects in Ireland, Guidance for Planning Authorities (Measúnacht Iomchuí ar Phleananna agus ar Thionscadail in Éirinn, Treoir d'Údaráis Phleanála 2009)* de chuid na Roinne Comhshaoil, Oidhreachta agus Rialtais Áitiúil agus na treoircháipéisí ábhartha ón EPA agus ón gCoimisiún Eorpach i ndáil le haon phlean nó tionscadal nach bhfuil ceangal díreach acu le bainistíocht an láithreáin nó nach bhfuil riachtanach i dtaca le bainistíocht an láithreáin ach ar dóigh go mbeidh tionchar suntasach acu ar shuíomh(anna) Natura 2000, go haonair nó i

gcomhar le pleananna nó le tionscadail, ag féachaint do chuspóirí caomhnaithe an láithreáin.

- Cuspóir NH 3: Chun luach caomhantais Limistéir Chaomhantais Speisialta is iarrthóirí, Limistéir faoi Chosaint Speisialta, Limistéir Oidhreachta Náisiúnta agus Limistéir Oidhreachta Nádúrtha a bheartaítear arna sainaitheint ag an Aire sa Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta agus aon suíomh eile a bheartaítear le saineú i rith saolré an Phlean seo.

25 Plean Forbartha Chontae Mhuineacháin 2013-2019

Cuspóirí le haghaidh Bithéagsúlachta agus Oidhreachta Nádúrtha:

- BDO 3 Speicis plandaí agus ainmhithe agus a ngnáthóga, a sainaitheint faoin Treoir maidir le Gnáthóga ón AE, faoin Treoir maidir le hÉin ón AE é, faoin Acht Fiadhúlra agus faoin Ordú um Chosaint Flóra, a chosaint agus a bhreisiú.

Beartais um Chosaint Suíomhanna Sainithe:

- DSP 1 Láithreáin atá sainithe nó a bheartaítear a shaineú mar shuíomhanna Natura 2000 (liostaithe in Aguisín 4) a chosaint go géar. Ní cheadófar forbairt sna láithreacha seo nó in aice leo i gcás go léiríodh go soiléir chun sástacht an údaráis phleanála nach mbeidh aon drochthionchar suntasach ag an bhforbairt ar chuspóir caomhantais ná ar shláine na suíomhanna seo de réir na Treorach maidir le Gnáthóga.

Beartais le haghaidh Measúnú Oiriúnachta:

- AAP 1 Cinntiú go bhfuil gach plean agus tionscadal sa chontae, nach bhfuil ceangal díreach acu le bainistíocht suíomh Natura 2000, ach ar dóigh go mbeidh tionchar suntasach acu ar shuíomh Natura 2000, go díreach nó go hindíreach, go haonair nó i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile, faoi réir Mheasúnú Oiriúnachta de réir Airteagal 6 den Treoir maidir le Gnáthóga.
- AAP 2 Forfheidhmeoidh an tÚdarás Pleanána go hiomlán treoir an DEHLG – Appropriate Assessment of Plans and Projects in Ireland, Guidance for Planning Authorities (2009) (Measúnacht Iomchuí ar Phleananna agus ar Thionscadail in Éirinn, Treoir d'Údaráis Phleanála (2009)) agus an leaganacha ina dhiaidh sin, agus pleananna agus tionscadail á meas ar dócha go mbeidh tionchar suntasach acu ar shuíomh Natura 2000.

- AAP 3 Ní mór do Ráiteas Tionchair Natura de réir na Treorach maidir le Gnáthóga a bheith in éindí le hiarratais ar fhorbairtí laistigh de, i gcóngarachta de, nó a bhféadfadh tionchar a bheith aige ar shuíomh Natura 2000. Ní mór do ghairmithe cáilithe Ráitis Tionchair Natura a chuirtear isteach mar thacaíocht le tograí forbartha a dhéanamh agus aon obair shuirbhé riachtanach a dhéanamh sna séasúir chuí.
- AAP 4 Dul i gcomhair leis an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (NPWS), leis an Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta (DAHG), leis an gComhairle Oidhreachta agus leis an Taisce agus pleananna nó tionscadail á mbreith ar dóchúil go mbeidh tionchar acu ar shuíomhanna Natura 2000.
- AAP 5 Ní mór do Thuarascáil Tionchair Natura de réir na Treorach maidir le Gnáthóga a bheith in éindí le gach plean laistigh de, i gcóngarachta de, nó a bhféadfadh tionchar a bheith aige ar shuíomh Natura 2000.

26 **Cavan County Development Plan 2014-2020 (Plean Forbartha Contae an Chabháin 2014-2020)**

Cuspóirí um Chaomhnú Comhshaoil (EPO_{na}):

- EPO1 Gnáthóga agus speiceas faoi chosaint sainithe a chaomhnú.
- EDP9 Chun EIS a éileamh, mar chuid den iarratas pleanála i gcás go gcomhlíontar na tairisí arna leagan amach i Sceideal 5 de na Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt 2000, arna leasú. Feidhmeoidh an tÚdarás Pleanála a chumhachtaí faoi Alt 203 (1) chun EIS a éileamh ar fhorbairt faoin tairseach i gcás go bhfuil sé den tuairim gur dócha go mbeidh tionchar suntasach ag an bhforbairt ar an gcomhshaoil nó ar an oidhreachta. Sa chás gur dóigh go mbeadh tionchar suntasach ag togra forbartha ar Láithreán Eorpach, beidh Measúnú Oiriúnachta de dhíth. Ní mór bearta maolaithe cuí agus sonraí d'aon athchóiriú tar éis úsáide a chur san áireamh.

Tábla 4.1: Tionscadail Tarchuir, Mórthionscadail agus Tionscadail SID Cheadaithe agus Bheartaithe

UIMHIR THAGARTHA AN IARRATAIS PLEANÁLA	ÚDARÁS PLEANÁLA	AINM AN IARRATASÓRA	FORBAIRT	SEOLADH AN TOGRA	CINNEADH / STÁDAS	DÁTA AN CHEADAITH E DEIRIDH
0/2013/0214/F 0/2009/0792/F	Seirbhís Pleanála Thuaisceart Éireann	NIE	Tógáil agus oibriú líne tharchuir lasnairde 400 kV de chiorcad singil a dtacaíonn 102 túr leis ar feadh thart ar 34 km ó fhostáisiún nua ag Turleenan, Co. Thír Eoghain, go pointe trasnaithe na teorann idir baile fearainn Doohat nó Crossreagh, Co. Ard Mhacha, agus baile fearainn na Léime Giorra, Co. Mhuineacháin. ⁷	Contae Ard Mhacha agus Contae Thír Eoghain, Tuaisceart Éireann.	Céim phleanála	Neamhbhain teach
09447	Comhairle Chontae an Chabháin	Líonraí BSL	Líne lasnairde 38 kV a thógáil ó stáisiún 38 kV reatha Shearcóige	Shinan, Searcóg agus trasna bhailte fearainn Lecks, Chroithlí, Lios Dhroim Sceach, agus go dtí pointe ag Lisdrumfad, Searcóg	Cead a bhfuil coinníollach a leis	22/07/2010
09561	Comhairle Contae Mhuineacháin	Líonraí BSL	Líne lasnairde 38 kV a thógáil ó stáisiún 38 kV reatha Shearcóige	Shinan, Searcóg agus trasna bhailte fearainn Lecks, Chroithlí, Lios Dhroim Sceach, agus go dtí pointe ag Lisdrumfad, Searcóg	Cead a bhfuil coinníollach a leis	23/06/2010
PL17.PA0013	Comhairle Chontae na Mí	College Proteins	Gléasra Bithmhaise Cumhachta is Teasa in Éineacht (CHP)	Bóthar an Choláiste, an Obair, Contae na Mí	Cead a bhfuil coinníollach a leis	28/02/2013
PL25.VA0013	Comhairle Contae na hIarmhí agus Comhairle Chontae na Mí	EirGrid	Ciorcad 110 kV a bheartaítear ó Stáisiún 110 kV an Mhuilinn Chearr, Co. na hIarmhí, go dtí Stáisiún 110 kV Chionn Átha Gad ag baile fearainn Choill Ó Scillín, Contae na Mí	Contae na hIarmhí agus Contae na Mí	Cead a bhfuil coinníollach a leis	10/01/2013

⁷ Tá an forbairt seo mar chuid den idirnascaire a bheartaítear foriomlán

Imleabhar 5

UIMHIR THAGARTHA AN IARRATAIS PLEANÁLA	ÚDARÁS PLEANÁLA	AINM AN IARRATASÓRA	FORBAIRT	SEOLADH AN TOGRA	CINNEADH / STÁDAS	DÁTA AN CHEADAITH E DEIRIDH
PL17.PA0026	Comhairle Chontae na Mí	Indaver Ireland Limited	Leasuithe ar cheadanna reatha don Ghléasra Fuinneamh Dramhaíola	Baile Chearráin, Damhliag, Contae na Mí	Cead a bhfuil coinníollach a leis	04/02/2013
10485, 12306, 13125, 13206 agus 13207	Comhairle Contae Mhuineacháin	Forbairtí Fuinnimh Gaeltech, Teo.	<p>Tagairt Chlárúcháin 10485: 8 dtuirbín gaoithe a bhfuil a mol 70 m ar airde a thógáil (dá dtagraítear sa tuarascáil seo freisin mar Fheirm Ghaoithe an tSean-Mhuilinn).</p> <p>Tagairt Chlárúcháin 12306: Leasuithe ar Thagairt Chlárúcháin 10485.</p> <p>Tagairt Chlárúcháin 13125: Tuirbín gaoithe aonair a bhfuil a mhol 80 méadar ar airde.</p> <p>Tagairt Chlárúcháin 13206: Líne lasnairde 38 kV ó stáisiún sa Lios Dubh go fostáisiún i gCoillidh Chairn, Contae Mhuineacháin.</p> <p>Tagairt Chlárúcháin 13207: fostáisiún nua feirm ghaoithe 38 /20 kV agus oibreacha gaolmhara sa Lios Dubh, Contae Mhuineacháin.</p>	Na bailte fearainn seo: Carraig an Tí, Ceathrú an tSosaídh, an Lios Dubh, Loch Morn, Corrdhoire Bán, an Ghréach, Droim Laighean, Droim gColbha Uachtarach, an Sián, Tulaigh Charrach, Doire Fhialáin, an Muire Gearr, an Mhaoldromainn, Tulaigh Sceire agus Coillidh Chairn.	Uile ceadaithe le coinníollach a	<p>Tagairt Chlárúcháin 10485: 20/11/2011</p> <p>Tagairt Chlárúcháin 12306: 27/11/2012</p> <p>Tagairt Chlárúcháin: 13125:17/07/2013</p> <p>Tagairt Chlárúcháin 13206: 13/01/2014</p> <p>Tagairt Chlárúcháin 13207: 30/09/2013</p>
O9/270 /PL02 .236608	Comhairle Chontae an Chabháin agus an Bord Pleanála.	PWWP Developments Limited	Feirme ghaoithe ina bhfuil suas le seacht dtuirbín, crann ainéimiméadrachta, fostáisiún leictreach, rianta rochtana, cáblaí faoi thalamh agus oibreacha coimhdeacha.	Raragh agus Corrinshigo, Dún an Rí, Contae an Chabháin.	Cead a bhfuil coinníollach a leis	15/11/2010
Ka / 120679	Comhairle Chontae na Mí	SSE Renewables Ireland Ltd.	Cúig cinn de thuirbíní gaoithe a bhfuil a mol suas le 80 m ar airde agus a bhfuil a rótar suas le 82.5 m ar leithead agus nach airde an struchtúr iomlán ná 121.25 m, limistéar le haghaidh	Taobh Urchair agus Agheragh, Tierworker, Ceanannas (feic Fíor 10.1, Imleabhar 3B den EIS).	Ceadaithe	06/06/2013

Imleabhar 5

UIMHIR THAGARTHA AN IARRATAIS PLEANÁLA	ÚDARÁS PLEANÁLA	AINM AN IARRATASÓRA	FORBAIRT	SEOLADH AN TOGRA	CINNEADH / STÁDAS	DÁTA AN CHEADAITH E DEIRIDH
			claochladáin agus crann tógála in aice le gach tuirbín, cáblaí leictreachais agus cumarsáide faoi thalamh ag nascadh na dtuirbíní, rianta inmheánacha ar an suíomh, crann meitéareolaíochta buan 80 m ar airde, oibreacha draenála, fostáisiún agus trealamh gaolmhar agus foirgneamh rialála le córas cóireála fuíolluisce agus oibreacha gaolmhara.			
PA0038	An Bord Pleanála	Feirm Ghaoithe na Mí Thuaidh	3 chlachan d'fheirmeacha gaoithe a thógáil, ina gcumseofar, i measc nithe eile: 46 tuirbíní gaoithe a bheidh 169 méadar ar airde ar a mhéad agus bunsraitheanna tuirbín gaolmhara, limistéir chruasheasta agus draenáil; 1 chrann meitéareolaíochta (80 méadar ar airde); fostáisiún 110 kV; 6 cinn de phoill charta; bealaí isteach agus rianta nua ar an suíomh; cáblaí idir na tuirbíní agus an fostáisiún ar an láthair agus an fostáisiún atá ann cheana in Gorman; agus na hoibreacha forbartha suímh uile atá gaolmhar. Tá mionsonraí faoin bhforbairt a bheartaítear, EIS san áireamh, ar fáil ar www.emlaghwindfarm.ie .	Contae na Mí (soir ó thuaidh ó Cheanannas). [Tá sé lonnaithe i ngarchomharsanacht an Idirnascaire Thuaidh-Theas 400 kV idir Túr 282 agus Túr 295. Feic Fíor 10.2, Imleabhar 3B den EIS.]	Cuireadh iarratas ar cheadú pleanála faoi bhráid an Bhoird Pleanála an 6 Deireadh Fómhair 2014.	
KA/140921 / PL17 .244357	Comhairle Chontae na Mí/An Bord Pleanála	Cregg Wind Farm Limited	cead pleanála 10 mbliana i gcomhair tógáil, feidhmiú agus díchoimisiúnú feirme gaoithe suas le sé ghineadóir tuirbín gaoithe chun leictreachas a easpórtáil chuig an eangach náisiúnta. Beidh gach tuirbín 150 méadar ar airde go dtí barr na lainne le limistéar cruas le crann tógála. Teastóidh fostáisiún leictreachais,	An Chreig, bailte fearainn College agus Rathgillen, an Obair, Contae na Mí.	Diúltaithe ag Comhairle Chontae na Mí. Táthar ag súil le cinneadh ón mBord Pleanála an 19/5/2015	Táthar ag súil le cinneadh an 19/5/2015

Imleabhar 5

UIMHIR THAGARTHA AN IARRATAIS PLEANÁLA	ÚDARÁS PLEANÁLA	AINM AN IARRATASÓRA	FORBAIRT	SEOLADH AN TOGRA	CINNEADH / STÁDAS	DÁTA AN CHEADAITH E DEIRIDH
			crann meitéareolaíochta, cáblaí agus rianta rochtana chuig gach turbín agus oibreacha coimhdeacha lena n-áirítear bábhún tógála sealadacha agus uasghráduithe le rochtain bhealaí isteach le haghaidh lóid neamhghnácha a thógáil chomh maith mar chuid de na hoibreacha.			
Neamhbhainteach	Neamhbhainteach	An tÚdarás Náisiúnta Iompair	Céim II den nasc iarnróid idir Baile Átha Cliath agus an Uaimh. Bhí an tOrdú Iarnróid críochnaithe den chuid ba mhó, ach cuireadh siar é nuair a foilsíodh Infrastructure and Capital Investment 2012–2016: Medium Term Exchequer Framework (<i>Bonneagar agus Infheistíocht Chaipitil 2012-2016: Creatlach Meántearma Státchiste</i>) i mí na Samhna 2011.	Nasc iarnróid idir Baile Átha Cliath agus an Uaimh	Ar feitheamh	Neamhbhainteach
Neamhbhainteach	Neamhbhainteach	An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta (NRA)	Cuarbhealach Laighean (LOR) – i gcóngarach Bhaile Átha Troim.	Féidearthacht / Ar feitheamh		
Neamhbhainteach	Comhairle Chontae an Chabháin agus Comhairle Chontae na Mí	An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta (NRA)	Cuid de bhóthar an N3 a fheabhsú / a athsholáthar.	Ó láthair lonnaithe ó dheas den teorainn idir Contae an Chabháin agus Contae na Mí (i mbaile fearainn Derver, Contae na Mí), go dtí láthair iomchuí ar an ngréasán reatha idir bailte fearainn Dhroim Rúisc agus Chill na Leice, Droichead an Bhuítléaraigh, Contae an Chabháin, fad slí féideartha 46 km	Ar fionraí	Neamhbhainteach

Imleabhar 5

UIMHIR THAGARTHA AN IARRATAIS PLEANÁLA	ÚDARÁS PLEANÁLA	AINM AN IARRATASÓRA	FORBAIRT	SEOLADH AN TOGRA	CINNEADH / STÁDAS	DÁTA AN CHEADAITH E DEIRIDH
Neamhbhainteach	Comhairle Contae Lú agus Comhairle Chontae na Mí	An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta (NRA)	Cuimsítear le seachbhóthar Bhaile Átha Fhirdhia an N52 4.48 km de charrbhealach singil a thosaíonn laistiar de Bhaile Átha Fhirdhia agus a théann soir chuig bóthar an N2 ó thuaidh ó Bhaile Átha Fhirdhia. Áirítear leis an scéim dhá áit trasnaithe thar abhainn, thar an Níth agus thar Abhainn an Ghearraidh, aomhal fiartha ag bóthar Silver Hill agus T-acomhal le bóthar Bhaile Mhoilin.	Ó thuaidh ó Bhaile Átha Fhirdhia, Contae Lú	Céim phleanála	Neamhbhainteach
Neamhbhainteach	Comhairle Contae Mhuineacháin	An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta (NRA)	Uasghrádú ar thart ar 28 km den N2 i dtuaisceart Chontae Mhuineacháin idir sráidbhaile Chluain Tiobrad agus an teorainn le Contae Thír Eoghain.	Cluain Tiobrad go dtí an teorainn le Contae Thír Eoghain.	Ar fionraí	Neamhbhainteach

4.3 SAINAITHINT LÁITHREÁN EORPACH ÁBHARTHA AGUS BAILIÚ FAISNÉISE MAIDIR LE LEASANNA CÁILITHEACHA AGUS LE CUSPÓIRÍ CAOMHANTAIS NA LÁITHREÁN SIN

27 Chun cinneadh a dhéanamh maidir leis na láithreáin Eorpacha is gá a bhreithniú i gcomhthéacs na forbartha a bheartaítear ar mhaithe le Tástáil i gcomhair Measúnú Oiriúnachta, rinneadh athbhreithniú ar gach ceann de na láithreáin Eorpacha atá suite laistigh de 30 km ó limistéar staidéir iomlán an tionscadail. Mar gheall gur tionscadal líneach fada atá i gceist agus go bhfuil speicis shoghluaiste cosúil le héin gheimhrithe i gceist leis, meastar go gcuimsítear go leordhóthanach i maolán 30 km gach ceann de na láithreáin Eorpacha ar gá breithniú a dhéanamh orthu i dtaca leis an nasc a d'fhéadfadh a bheith acu leis an limistéar staidéir agus leis an bhforbairt a bheartaítear. De bharr an athbhreithnithe sin, rinneadh breithniú ar na Láithreáin Eorpacha seo a leanas lena dTástáil i leith Measúnú Oiriúnachta:

- Sainaitníodh go luath sa phróiseas comhairliúcháin gur speiceas imní í an eala ghlórach, mar sin cuireadh gach SPA nach faide ón limistéar staidéir é ná 30 km agus a bhfuil an eala ghlórach ina speiceas cáilitheach ann san áireamh sa mheasúnú tástála seo chun iniúchadh a dhéanamh ar na naisc a d'fhéadfadh a bheith ann le pobail díobh sa limistéar staidéir.
- Láithreáin Eorpacha atá lonnaithe in aon dobharcheantar abhann leis an bhforbairt a bheartaítear agus laistigh de 30 km ón limistéar staidéir.
- Áiríodh roinnt SPAnna atá lonnaithe níos faide ná 30 km ón limistéar staidéir (i.e. SPA Loch Uachtair agus Lochanna lena mBaineann, SPA Loch Súilí, SPA Loch Feabhail agus SPA Loch nEathach agus Loch Beag) mar gur leas cáilitheach í an Eala Ghlórach le haghaidh na láithreán seo agus is eol go dtarlaíonn gluaiseachtaí imirceacha idir na láithreáin seo, go príomha ó na „suíomhanna scíthe” ag Loch Feabhail agus Loch Súilí chuig láithreáin ó dheas san fhómhar agus tagann na héin ar ais arís san earrach. Chomh maith leis sin, d'fhéadfaí gluaiseachtaí mírialta i measc líon beag éan a thabhairt faoi deara freisin (Robinson et al, 2004)⁸.
- Gach cSAC agus SPA eile laistigh de 15 km ón limistéar staidéir (de réir an fhaid a mholtar sa Treoir maidir le Measúnú Oiriúnachta, An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra [2009]).

28 Leagtar amach i d**Tábla 4.2** liosta na láithreán Eorpach ábhartha agus a leasanna cáilitheacha.

⁸ Robinson, JA; Colhoun, K; McElwaine, JG & EC Rees. 2004. *Whooper Swan Cygnus Cygnus (Iceland population) in Britain and Ireland 1960/61 – 1999/2000*. Waterbird Review Series, The Wildfowl & Wetlands Trust/Joint Nature Conservation Committee, Slimbridge.

Tábla 4.2: Láithreáin Eorpacha a nDearnadh Breithniú Orthu lena dTástáil i leith Measúnú Oiriúnachta

Láithreán Eorpach	Naisc féideartha leis an limistéar staidéir	Leasanna Cáilitheacha
cSAC na Bóinne agus na hAbhann Duibhe (Cód an Láithreáin: IE002299)	Téann an fhorbairt a bheartaítear thar dhá stráice den cSAC. Is gá túir thacaíochta a thógáil ag an dá thaobh de chainéil na hAbhann (taobh amuigh de theorainn an cSAC).	Loimpre abhann <i>Lampetra fluviatilis</i> , [1106] Bradán <i>Salmo salar</i> (i bhfionnuisce amháin), [1355] Madra uisce <i>Lutra lutra</i> , [7230] Eanach alcaileach, [91E0] Foraoisí gláracha ina bhfuil <i>Alnus glutinosa</i> agus <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe (Cód an Láithreáin: IE004232)	Téann an fhorbairt a bheartaítear thar dhá stráice den SPA. Is gá túir thacaíochta a thógáil ag an dá thaobh de chainéil na hAbhann (taobh amuigh de theorainn an cSAC).	[A229] An Cruidín (<i>Alcedo</i>) ag an suíomh [póraithe] seo
cSAC Phortach Choillidh Chonnaidh (Cloch Bhaile Bhig) (Cód an Láithreáin: IE000006)	Tá an cSAC suite laistigh de 15 km ón bhforbairt a bheartaítear.	[7110] Portaigh ardaithe ghníomhacha [7120] Portaigh ardaithe díghrádaithe atá fós in ann athghiniúint nádúrtha a bhaint amach
cSAC na Rí agus Chartún (Cód an Láithreáin: IE001398)	Tá an cSAC suite laistigh de 15 km ón bhforbairt a bheartaítear.	[1014] <i>Vertigo angustior</i> [1016] <i>Vertigo moulinsiana</i> [7220] Toibreacha clochráithe ina bhfuil foirmíocht túfa (<i>Cratoneurion</i>)
SPA Strabannan-Bhaile Uí Bhragáin (Cód an Láithreáin: IE004091)	Rinneadh breithniú ar ghluaiseachtaí féideartha éin gheimhrithe idir an SPA agus láthair na forbartha a bheartaítear.	Gé Ghlas (<i>Anser anser</i>) [A043]
SPA Chósta agus Inbhear na Bóinne (Cód an Láithreáin: IE004080)	Rinneadh breithniú ar ghluaiseachtaí féideartha éin gheimhrithe idir an SPA agus láthair na forbartha a bheartaítear.	Éin uisce gheimhrithe agus bogaigh lena n-áirítear na speicis seo a leanas a taifeadh sa limistéar staidéir; an FheadógBhuí (<i>Pluvialis apricaria</i>) [A140] agus an Pilibín (<i>Vanellus vanellus</i>) [A142].
cSAC Chósta agus Inbhear na Bóinne (Cód an Láithreáin: IE001957)	Tá an fhorbairt a bheartaítear suite laistigh de dhobharcheantar na Bóinne. Dá bhrí sin, d'fhéadfadh sruthchúrsaí atá nasctha leis nasc hidreolaíoch a dhéanamh leis an	<i>Salicornia</i> agus bliantóga eile atá le sonrú sa láib agus sa ghaineamh (1310) Móinéir shalainn Atlantacha (<i>Glaucopuccinellietalia maritimae</i>) (ASM) (1330) Móinéir shalainn Mheánmhuirí (<i>Juncetaliaea</i>

Láithreán Eorpach	Naisc féideartha leis an limistéar staidéir	Leasanna Cáilitheacha
	cSAC.	<i>maritimi</i>) (MSM) (1410) Dumhcha aistreacha i dtús fáis (2110) Dumhcha i dtús fáis feadh líne an chladaigh, in éineacht le <i>Ammophila arenaria</i> (dumhcha bána) (2120) Dumhcha socra cósta lena bhfuil fásra luibheach (dubhcha liatha) (2130)
SPA Chuan Dhún Dealgan (Cód an Láithreáin: IE004026)	Rinneadh breithniú ar ghluaiseachtaí féideartha éin gheimhrithe idir an SPA agus láthair na forbartha a bheartaítear.	Bogaigh agus Éin Uisce gheimhrithe, lena n-áirítear na speicis seo a leanas is coiteann do láithreacha ar leith den limistéar staidéir: an Fheadóg Bhuí (<i>Pluvialis apricaria</i>) [A140], an Foitheach Mór, (<i>Podiceps cristatus</i>) [A005], an Phraslacha (<i>Anas crecca</i>) [A052], an Mallard (<i>Anas platyrhynchos</i>) [A053], an Pilibín (<i>Vanellus vanellus</i>) [A142] agus an Crotach (<i>Numenius arquata</i>) [A160].
cSAC Chuan Dhún Dealgan (Cód an Láithreáin: IE000455)	Tá an fhorbairt a bheartaítear suite laistigh de dhobharcheantar na Bóinne. Dá bhrí sin, d'fhéadfadh sruthchúrsaí atá nasctha leis nasc hidreolaíoch a chur ar fáil agus, dá bharr sin, d'fhéadfaidís bheith nasctha le tionchar féideartha na forbartha a bheartaítear.	Inbhir [1130] Réileáin láibe agus réileáin ghainimh nach gclúdaíonn uisce na farraige iad le linn lag trá [1140] Fásra ilbhliantúil bruch clochach [1220] <i>Salicornia</i> agus bliantóga eile atá le sonrú sa láib agus sa ghaineamh [1310] Móinéir shalainn Atlantacha (<i>Glaucopuccinellietalia maritimae</i>) [1330] Móinéir shalainn Mheánmhuirí (<i>Juncetalia maritimi</i>) [1410]
SPA Shliabh na Beithí (Cód an Láithreáin: IE004167)	D'fhéadfadh gnáthóga atá suite i ngar don fhorbairt a bheartaítear bheith oiriúnach do Chromán na gCearc geimhrithe a bhíonn ag imeacht ón SPA.	Pórú Chromán na gCearc (<i>Circus cyaneus</i>) [A082]
SPA Loch Uachtair agus Lochanna lena mBaineann (Cód an Láithreáin: IE004049)	Rinneadh breithniú ar ghluaiseachtaí féideartha éin gheimhrithe (leas cáilitheach an SPA) idir an SPA agus láthair na	Bogaigh agus Éin Uisce gheimhrithe, lena n-áirítear na speicis seo a leanas is coiteann don limistéar staidéir: An Eala Ghlórach (<i>Cygnus cygnus</i>) [A043], an Foitheach Mór (<i>Podiceps cristatus</i>) [A005], agus an

Láithreán Eorpach	Naisc féideartha leis an limistéar staidéir	Leasanna Cáilitheacha
	forbartha a bheartaítear.	Rualacha (<i>Anas penelope</i>) [A050].
SPA Loch Éirne Uachtarach (Cód an Láithreáin: UK9020071)	Rinneadh breithniú ar ghluaiseachtaí féideartha éin gheimhrithe (leas cáilitheach an SPA) idir an SPA agus láthair na forbartha a bheartaítear.	Cruinniú d'éin ghoir lena n-áirítear na speicis seo a leanas is coiteann don limistéar staidéir: An Foitheach Mór (<i>Podiceps cristatus</i>) [A005], an Crotach (<i>Numenius arquata</i>) [A160] agus an Naoscach (<i>Gallinago gallinago</i>). Bogaigh agus Éin Uisce gheimhrithe lena n-áirítear na speicis seo a leanas a taifeadh ón limistéar staidéir: An Eala Ghlórach (<i>Cygnus cygnus</i>) [A043], an Foitheach Mór (<i>Podiceps cristatus</i>) [A005], an Bhroigheall (<i>Phalacrocorax carbo</i>) [A017], an Eala Bhalbh (<i>Cygnus olor</i>), an Rualacha (<i>Anas penelope</i>) [A050], an Phraslacha (<i>Anas crecca</i>) [A052], an Chearc cheannann (<i>Fulica atra</i>) [A125], an Mallard (<i>Anas platyrhynchos</i>) [A053], an Naoscach (<i>Gallinago gallinago</i>) agus an Crotach (<i>Numenius arquata</i>) [A160]
SPA Shliabh na Beithí-an Mhullaigh Fhada-Lios na Scéithe (Cód an Láithreáin: UK0016622)	D'fhéadfadh gnáthóga atá suite i ngar don fhorbairt a bheartaítear bheith oiriúnach do Chromán na gCearc geimhrithe a bhíonn ag imeacht ón SPA.	Pórú Chromán na gCearc (<i>Circus cyaneus</i>) [A082]
SPA Loch nEathach agus Loch Beag (Cód an Láithreáin:) UK9020091)	Rinneadh breithniú ar ghluaiseachtaí féideartha éin gheimhrithe (leas cáilitheach an SPA) idir an SPA agus láthair na forbartha a bheartaítear.	Cruinniú éan goir, an Gheabhróg ghoir ina measc. Cruinniú d'éin uisce gheimhrithe lena n-áirítear na speicis seo a leanas is coiteann don limistéar staidéir: An Eala Ghlórach (<i>Cygnus cygnus</i>) [A043], an Foitheach Mór (<i>Podiceps cristatus</i>) [A005], an Bhroigheall (<i>Phalacrocorax carbo</i>) [A017], an Eala Bhalbh (<i>Cygnus olor</i>), an Ghé Ghlas (<i>Anser anser</i>) [A043], an Rualacha (<i>Anas penelope</i>) [A050], an Phraslacha (<i>Anas crecca</i>) [A052], an Mallard (<i>Anas platyrhynchos</i>) [A053], agus an Chearc cheannann (<i>Fulica atra</i>) [A125].

Láithreán Eorpach	Naisc féideartha leis an limistéar staidéir	Leasanna Cáilitheacha
SPA Loch Feabhail (Cód an Láithreáin: IE004087)	Rinneadh breithniú ar ghluaiseachtaí féideartha éin gheimhrithe (leas cáilitheach an SPA) idir an SPA agus láthair na forbartha a bheartaítear.	Cruinniú d'éin uisce gheimhrithe lena n-áirítear na speicis seo a leanas is coiteann don limistéar staidéir: An Eala Ghlórach (<i>Cygnus cygnus</i>) [A043], an Foitheach Mór (<i>Podiceps cristatus</i>) [A005], an Ghé Ghlas, (<i>Anser anser</i>) [A043], an Rualacha (<i>Anas Penelope</i>) [A050], an Phraslacha (<i>Anas crecca</i>) [A052], an Mallard (<i>Anas platyrhynchos</i>) [A053], an Fheadóg Bhúí (<i>Pluvialis apricaria</i>) [A140], an Pilibín (<i>Vanellus vanellus</i>) [A142], agus an Crotach (<i>Numenius arquata</i>) [A160].
SPA Loch Súilí (Cód an Láithreáin: IE004075)	Rinneadh breithniú ar ghluaiseachtaí féideartha éin gheimhrithe (leas cáilitheach an SPA) idir an SPA agus láthair na forbartha a bheartaítear.	Cruinniú d'éin uisce gheimhrithe lena n-áirítear na speicis seo a leanas is coiteann don limistéar staidéir: An Eala Ghlórach (<i>Cygnus cygnus</i>) [A043], an Foitheach Mór (<i>Podiceps cristatus</i>) [A005], an Ghé Ghlas, (<i>Anser anser</i>) [A043], an Chorr Réisc (<i>Ardea cinerea</i>) [A028], an Rualacha (<i>Anas Penelope</i>) [A050], an Phraslacha (<i>Anas crecca</i>) [A052], an Mallard (<i>Anas platyrhynchos</i>) [A053], an Chearc cheannann (<i>Fulica atra</i>) [A125] agus an Crotach (<i>Numenius arquata</i>) [A160].

- 29 Mionsonraítear láithreáin Eorpacha shainithe (dá ngairtear láithreáin Natura 2000) i bhFíor 4.2 Léarscáil Láithreáin Natura 2000 sa CMSA agus i bhFíor 4.3 Léarscáil Láithreáin Natura 2000 i Limistéar Staidéir na Mí.

Fíor 4.2: Léarscáil Láithreáin Natura 2000 sa CMSA

Fíor 4.3: Léarscáil Láithreáin Natura 2000 i Limistéar Staidéir na Mí

30 Ar mhaithe lena chinneadh cé acu a d'ímreodh nó nach n-imreodh an fhorbairt aon tionchar a d'fhéadfadh bheith suntasach ar aon cheann de na láithreáin Eorpacha i bhfianaise a gcuspóirí caomhantais, tugadh faoin bpróiseas seo a leanas:

- 1) Scrúdaíodh gach ceann de na láithreáin Eorpacha maidir lena suíomh i dtaca leis an bhforbairt trí úsáid a bhaint as Amharcóir Léarscáileanna na Seirbhíse Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra⁹ agus as léarscáiliú GIS a ullmhaíodh don fhorbairt a bheartaítear seo, rud ina dtaispeántar gach ceann de na teorainneacha láithreáin Eorpaigh i dtaca leis an bhforbairt. Rinneadh athbhreithniú cúramach ar na cuspóirí caomhantais agus ar na leasanna cáilitheacha, mar aon le cáipéisí tacaíochta. Níl aon phleananna bainistíochta ar fáil faoi láthair d'aon cheann de na láithreáin Eorpacha atá mionsonraithe. Rinneadh breithniú ina dhiaidh sin ar cé acu a d'fhéadfadh nó nach bhféadfadh tionchar suntasach teacht chun cinn ar na láithreáin Eorpacha sin, agus saintréithe na forbartha a bheartaítear á gcur san áireamh.
- 2) Athbhreithníodh leasanna cáilitheacha (i.e. gnáthóga / speicis) gach ceann de na láithreáin Eorpacha agus rinneadh sainaitheint agus measúnú ar aon naisc fhéideartha (e.g. de bharr uisce dromchla agus screamhuisce) le tionchar na forbartha a bheartaítear. Cuireadh stádas caomhantais speiceas agus gnáthóg san áireamh bunaithe ar mheasúnuithe stádais a rinne an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (NPWS) le déanaí (2013)¹⁰. I measc na bpríomhghnáthóg íogair atá suite laistigh de láithreáin Eorpacha shainaitheanta, tá gnáthóga bogaigh ar nós portach ardaithe, lochanna, aibhneacha agus eanach. I measc na bpríomhspeiceas íogair¹¹ atá le fáil i láithreáin a bhfuil stádas neamhfhabhrach caomhantais acu, tá an Fritileán Réisc, trí speiceas den Seilide Rinseach (*Vertigo*) agus an Diúilicín Péarla Fionnuisce. Rinneadh breithniú ar speicis, an Madra Uisce san áireamh, atá le fáil i láithreacha a bhfuil stádas níos fabhraí caomhantais acu.

31 Thug ábhair eile bhreithnithe agus cleachtaí eile bailithe faisnéise eolas don bhreithmheas tástála freisin, lena áiríodh:

- A thuiscint go bhfuil cur chuige dea-chleachtais á chur i bhfeidhm don dearadh / tógáil; agus
- Staidéar fairsing ar fhoinsí, comhairliúchán fairsing (le húdaráis reachtúla [lena n-áirítear NPWS agus BWI]) agus torthaí ó shuirbhéanna fairsinge éiceolaíochta allamuigh a rinneadh thar roinnt blianta éagsúla. Go háirithe, rinneadh staidéir thar

⁹ <http://webgis.npws.ie/npwsviewer/>

¹⁰ NPWS (2013). *The Status of EU Protected Habitats and Species in Ireland (Stádas Ghnáthóga agus Speiceas faoi Chosaint an AE in Éirinn)*. Measúnuithe Gnáthóg, Imleabhar 2. Leagan 1.0. Tuarascáil neamhfhoilsithe, An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra. An Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.

¹¹ NPWS (2013). *The Status of EU Protected Habitats and Species in Ireland (Stádas Ghnáthóga agus Speiceas faoi Chosaint an AE in Éirinn)*. Measúnuithe Speicis, Imleabhar 3, Leagan 1.0. Tuarascáil neamhfhoilsithe, An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra. An Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.

thréimhse 7 mbliana ar éin gheimhrithe agus rinneadh staidéir thar thréimhse ceithre bliana ar éin ghoir. Soláthraíodh sna staidéir sin na sonraí láidre a theastaíonn chun an úsáid a bhaineann éin as ceantair sa limistéar staidéir a fháil amach agus chun bonn eolais a thabhairt don mheasúnú maidir leis an dóchúlacht go ngluaisfeadh na héin taobh amuigh den limistéar staidéir a dhéanamh amach d'fhonn measúnú a dhéanamh ar nascacht fhéideartha le láithreáin SPA atá scoite amach. Ba mar bhonn eolais don phróiseas seo a úsáideadh treoir arna hullmhú ag Scottish Natural Heritage (*Oidhreacht Nádurtha na hAlban [SNH]*) freisin - *Assessing connectivity with Special Protection Areas (Nascacht le Limistéir faoi Chosaint Speisialta a Mheas)* (2013).

- 32 Is é cuspóir an phróisis scagaithe láithreáin Eorpacha a aithint ar a bhféadfadh an forbairt a bheartaítear tionchar suntasach a imirt orthu. Dá bhrí sin, cothóidh an fhéidearthacht go mbeadh aon tionchar suntasach ar aon suíomh Eorpach an gá le MEASÚNÚ Oiriúnachta Chéim a Dó chun críocha Ailt 6(3) den Treoir maidir le Gnáthóga. Mar chomhthoradh, coinnítear láithreáin Eorpacha nach n-imreoidh an forbairt a bheartaítear aon tionchar suntasach orthu as áireamh riachtanais Mheasúnú Oiriúnachta Chéim a Dó. Déantar achoimre ar thorthaí na tástála i leith Measúnú Oiriúnachta i d**Tábla 4.3**.

4.4 MEASÚNÚ AR AN TIONCHAR SUNTASACH AR DÓIGH DÓ A BHEITH ANN

- 33 I measc an tionchair a d'fhéadfadh teacht as forbairt líne tarchuir ardvoltais lasnairde i gcomhthéacs na gcuspóirí caomhantais atá ag láithreáin Eorpacha a áirítear sa Tástáil Measúnaithe Oiriúnachta, d'fhéadfadh siad seo a leanas a bheith i gceist leo:

- Tionchar díreach (caillteanas / damáiste) ar ghnáthóga cáilitheacha a bhaineann le tógáil na dtúr tacaíochta, le struchtúir chuailí cosanta agus le rianta rochtana sealadach agus a d'fhéadfadh a bheith bainteach le limistéir sreangaithe. I measc na ngnáthchineálacha tionchair a d'fhéadfadh teacht chun cinn, tá caillteanas / díghrádú gnáthóige agus / nó athruithe ar chomhdhéanamh na speiceas cáilitheach i ngnáthóga.
- Tionchar indíreach (caillteanas / damáiste) ar ghnáthóga cáilitheacha a bhaineann le tógáil na dtúr tacaíochta, le struchtúir chuailí cosanta, le rianta rochtana sealadach agus a d'fhéadfadh a bheith bainteach le limistéir sreangaithe. I measc an tionchair a thagann chun cinn de ghnáth, bíonn díghrádú gnáthóige agus / nó athruithe ar chomhdhéanamh na speiceas cáilitheach i ngnáthóga.
- Tionchar indíreach, amhail an fhéidearthacht maidir le truailliú uisce, le linn chéim na tógála agus an díchoimisiúnaithe cosúil le sioltachán nó éilliú méadaithe de bharr breosla nó substaintí dochracha eile. Tagann méadú suntasach ar an bhféidearthacht truailithe i ngnáthóga / in ithreacha íogaire e.g. i ngnáthóga talamh portaigh agus, go

háirithe, i gceantair ardtalún ina bhfuil líon ard de shrutháin bheaga nasctha le láithreáin Eorpacha nó atá suite iontu.

- Tionchar féideartha, a thagann as gníomhaíochtaí tógála, ar shreafaí screamhuisce atá nasctha le láithreáin shainithe bhogaigh.
- Scoilteadh na ngnáthóg neamhshainithe atá nasctha le gnáthóg cháilitheach den chineál céanna i limistéar sainithe.
- Suaitheadh / díláithriú na speiceas cáilitheach laistigh de láithreáin shainithe, agus lasmuigh de láithreáin Eorpacha, atá nasctha leis na láithreáin sin e.g. éin gheimhrithe agus éin ghoir agus an madra uisce.
- Tabhairt isteach speiceas neamhdhúchasach / ionrach nó cruthú dálaí ina bhféadfadh speicis neamhdhúchasacha / ionracha leathadh thart, trí shuaitheadh ithreach, mar shampla.
- D'fhéadfaí éin áirithe de speiceas incháilithe a mharú de bharr imbhuailadh faoi líne lasnaide (seoltóirí nó sreang thalmhaithe) na líne tarchuir
- Díláithriú éan ó cheantar ginearálta na líne tarchuir.
- Suaitheadh díreach ar speicis agus ar ghnáthóga le linn bainistithe / cothabhála.

34 Tugtar sonraí i d**Tábla 4.3** faoin mbreithmheas tástála maidir leis an bhforbairt a bheartaítear. Déantar breithniú ar na leasanna cáilitheacha uile de chuid na láithreán Eorpach. Ina theannta sin, déantar measúnú ar thionchar féideartha na forbartha i gcás gnéithe ina dtarlaíonn nasc féideartha lasmuigh de na láithreáin, mar shampla, speicis shoghluaiste nó sruthchúrsaí nasctha. Féachtar ar thábhacht an tionchair sin i bhfianaise na gcuspóirí caomhantais. Déantar breithniú sa mheasúnú seo ar an tionchar suntasach a d'fhéadfadh a bheith ag an tionscadal go haonair agus i gcomhar le tionscadail eile. I gcás SPAnna a meastar iad a bheith leochaileach, is ionann a leasanna cáilitheacha agus iad siúd a taifeadadh sa limistéar staidéir agus atá rangaithe mar chinn atá tugtha go mór nó go measartha d'imbhuailadh de réir EirGrid (2012)¹².

¹² EirGrid (Feabhra 2012). *Ecology Guidelines for Electricity Transmission Project – A Standard Approach to Ecological Impact Assessment of High Voltage Transmission Projects*. Ar fáil ar: <http://www.eirgrid.com>.

Tábla 4.3: Achoimre ar an Tástáil i leith Measúnú Oiriúnachta

Láithreán Eorpach	Pointe is Gaire don Fhorbairt a Bheartaítear (km)	Leasanna Cáilitheacha Íogaire Breithníodh a	An Tionchar Suntasach a d'Fhéadfadh a Bheith ag an bhForbairt a Bheartaítear a shainaithint (Go hAonair nó i gComhar le Pleananna agus le Tionscadail Eile)	An bhFuil Féidearthacht ann go nImreofar Tionchar Suntasach? (Má Tá, Téigh ar Aghaidh chuig Céim 2 de Phróiseas an Mheasúnaithe Oiriúnachta)
cSAC na Bóinne agus na hAbhann Duibhe (Cód an Láithreáin: IE002299)	Téann na seoltóirí thar an láithreán seo	Loimpre Abhann <i>Lampetra fluviatilis</i> , [1106] Bradán <i>Salmo salar</i> (i bhfionnuisce amháin), [1355] Madra Uisce <i>Lutra</i> , [7230]	<p>Má thógtar na túir taobh amuigh de theorainneacha na láithreán Eorpacha ach in aice leis an mBóinn agus leis an Abhainn Dubh agus lena ggraobh-aibhneacha, is féidir go n-imreofar tionchar ar cháilíocht an uisce áitiúil mar thoradh ar rochtain ar an láithreán, ar thochailtí talún agus ar obair thógála (lena n-áirítear díchoimisiúnú). D'éagmais maolaithe, d'fhéadfadh ualaí sioltacháin nó teagmhais thruaillithe níos mó drochthionchar sealadach a imirt ar na speicis uisceacha (agus a ngnáthóga) dá bhfuil an cSAC sainithe.</p> <p>D'fhéadfadh go gcuirfeadh gníomhaíochtaí a bhaineann le gearradh crann isteach ar shuíomhanna póraithe nó scíthe an mhadra uisce atá suite faoi bhun na seoltóirí ag sruthanna beaga (neamhshainithe) atá nasctha leis an bpríomhabhainn (láithreán Eorpach).</p> <p>Ní dóigh go mbeidh aon mhórchionchar suntasach ag oibriú na líne tarchuir ar chuspóirí caomhantais an cSAC. Mar sin féin, ní mór gníomhaíochtaí cothabhála i ngar don cSAC a mheas ó thaobh tionchar féideartha de.</p> <p>Toisc gur aithníodh an fhéidearthacht atá ann go mbeadh tionchar ann ar chuspóirí caomhantais an cSAC, déanfar an fhorbairt a imscrúdú i gcomhar le pleananna agus le tionscadail eile.</p> <p>Toisc go bhféadfadh tionchar suntasach teacht chun cinn le linn chéim na tógála, tabharfar an cSAC seo chun tosaigh i gcomhair measúnú Chéim a Dó ar an tionchar ar shláine an láithreáin.</p> <p>Aithníodh an fhéidearthacht atá ann go mbeadh tionchar i gcomhar le forbairtí eile ann, go háirithe ag céim na tógála i gcás Fheirm Ghaoithe Taobh Urchair agus Fheirm Ghaoithe na Mí Thuaidh. Déanfar machnamh orthu sin mar chuid de Chéim 2 den NIS.</p>	Tá

Láithreán Eorpach	Pointe is Gaire don Fhorbairt a Bheartaítear (km)	Leasanna Cáilitheacha Íogaire Breithníodh a	An Tionchar Suntasach a d'Fhéadfadh a Bheith ag an bhForbairt a Bheartaítear a shainaithint (Go hAonair nó i gComhar le Pleananna agus le Tionscadail Eile)	An bhFuil Féidearthacht ann go nImreofar Tionchar Suntasach? (Má Tá, Téigh ar Aghaidh chuig Céim 2 de Phróiseas an Mheasúnaithe Oiriúnachta)
<p>SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe (Cód an Láithreáin: IE004232)</p>	<p>Téann na seoltóirí thar an láithreán seo</p>	<p>[A229] <i>Alcedo atthis</i> [Cruidín pórúcháin]</p>	<p>Más rud é go dtógtar na túir taobh amuigh theorainneaca an láithreáin Eorpaigh ach in aice leis an mBóinn agus lena craobh-aibhneacha agus nach ndéantar aon bhearta maolaithe, is féidir go n-imreofar tionchar ar cháilíocht an uisce áitiúil agus go mbeidh tuilleadh cur isteach ann mar thoradh ar rochtain ar an láithreán, ar thochailtí talún agus ar obair thógála (lena n-áirítear díchoimisiúnú). D'fhéadfadh ualaí sioltacháin nó teagmhais thruaillithe níos mó drochthionchar sealadach a imirt ar na speicis uisceacha (agus a ngnáthoga) dá bhfuil an SPA sainithe. D'fhéadfadh tionchar féideartha iarmhartach a bheith aige sin ar an gCruidín maidir le líon na gcreach atá ar fáil aige sa cheantar áitiúil.</p> <p>D'fhéadfadh go mbeadh cur isteach ar shuíomhanna scíthe an Chruidín (taobh istigh de bhruacha abhann) i gcás go ngearraí crainn feadh sruthanna neamhshainithe atá nasctha leis an SPA (príomhshruth abhann). Níltear ag súil go mbeidh aon chur isteach feadh phríomhshruth abhann an SPA (an Bhóinn agus an Abhainn Dubh) mar gheall nach bhfuil aon oibreacha insrutha, aon ghearradh crann nó aon ghníomhaíochtaí eile a d'fhéadfadh cur isteach orthu beartaithe.</p> <p>Toisc gur aithníodh an fhéidearthacht atá ann go mbeadh tionchar ann ar chuspóirí caomhantais an SPA, déanfar an fhorbairt a imscrúdú i gcomhar le pleananna agus le tionscadail eile. Déanfar machnamh ar an tionchar féideartha i gcomhar le Feirm Ghaoithe Taobh Urchair agus Feirm Ghaoithe na Mí Thuaidh mar chuid de Chéim 2 den NIS.</p> <p>Toisc go bhféadfadh tionchar suntasach teacht chun cinn le linn chéim na tógála, tabharfar an SPA seo chun tosaigh i gcomhair measúnú Chéim a Dó.</p>	<p>Tá</p>
<p>cSAC na Rí agus Chartún (Cód an Láithreáin: IE001398)</p>	<p>9.7</p>	<p>Ceann ar bith</p>	<p>Níl aon nasc hidrigeolaíochta ann idir limistéar staidéir na forbartha a bheartaítear agus an láithreán Eorpach seo. Tá an láithreán seo lasmuigh de chríos tionchair na forbartha a bheartaítear.</p> <p>Ní bheidh aon tionchar díreach ná indíreach ann de bharr na forbartha a bheartaítear.</p>	<p>Níor thrasnaigh</p>

Láithreán Eorpach	Pointe is Gaire don Fhorbairt a Bheartaítear (km)	Leasanna Cáilitheacha Íogaire Breithníodh a	An Tionchar Suntasach a d'Fhéadfadh a Bheith ag an bhForbairt a Bheartaítear a shainaithint (Go hAonair nó i gComhar le Pleananna agus le Tionscadail Eile)	An bhFuil Féidearthacht ann go nImreofar Tionchar Suntasach? (Má Tá, Téigh ar Aghaidh chuig Céim 2 de Phróiseas an Mheasúnaithe Oiriúnachta)
cSAC Phortach Choillidh Chonnaidh (Cloch Bhaile Bhig) (Cód an Láithreáin: IE000006)	10.7	Ceann ar bith	Níl aon nasc hidrigeolaíochta ann idir limistéar staidéir na forbartha a bheartaítear agus an láithreán Eorpach seo. Tá an láithreán seo lasmuigh de chrios tionchair na forbartha a bheartaítear. Ní bheidh aon tionchar díreach ná indíreach ann ar an cSAC seo is portach de bharr na forbartha a bheartaítear.	Níor thrasnaigh
SPA Strabannan-Bhaile Uí Bhragáin (Cód an Láithreáin: IE004091)	thart ar 24 km	An Ghé Ghlas	San fhianaise is déanaí maidir le fad sealgaireachta na nGéanna Glasa le linn shéasúr an gheimhridh, tugtar le fios gur chóir príomhraon 15-20 km a bhreithniú nuair a bhíonn naisc fhéideartha le SPAnna don speiceas sin á leagan síos (SNH 2013). Tá an SPA scoite amach ón limistéar staidéir agus é os cionn 24 km ar shiúl. Nuair a bhí an comhairliúchán ar bun maidir leis an bhforbairt a bheartaítear, níor sainaithníodh an speiceas sin mar phríomhspeiceas inní de bharr líon íseal sa limistéar staidéir. Is annamh a fheictear an speiceas sin sa limistéar staidéir ginearálta. Le linn na 7 mbliana a raibh an suirbhé ar bun maidir le héin gheimhrithe, níor taifeadh ach 4 Ghé Ghlasa 3 huairde laistigh de limistéar staidéir na forbartha a bheartaítear. Ní thaispeántar aon taifid den speiceas sin i sonraí a bailíodh le linn shuirbhé IWebs (BWI) laistigh den limistéar staidéir (2008-2013). Mar thoradh ar an achar idir an SPA agus an limistéar staidéir (limistéar staidéir na forbartha a bheartaítear) agus mar thoradh gur annamh (randamach) a bhíonn an Ghé Ghlas le feiceáil sa limistéar staidéir, is féidir teacht ar an gconclúid nach bhfuil nasc suntasach ann le SPA Strabannan-Bhaile Uí Bhragáin. Ní thuartar go mbeidh aon tionchar díreach ná indíreach ann ar an nGé Ghlas a bhaineann leis an SPA seo de bharr na forbartha a bheartaítear. Níl aon fhéidearthacht go mbeadh tionchar suntasach ar an láithreán Eorpach seo mar thoradh ar an bhforbairt a bheartaítear.	Níor thrasnaigh

Láithreán Eorpach	Pointe is Gaire don Fhorbairt a Bheartaítear (km)	Leasanna Cáilitheacha Íogaire Breithníodh a	An Tionchar Suntasach a d'Fhéadfadh a Bheith ag an bhForbairt a Bheartaítear a shainaithint (Go hAonair nó i gComhar le Pleananna agus le Tionscadail Eile)	An bhFuil Féidearthacht ann go nImreofar Tionchar Suntasach? (Má Tá, Téigh ar Aghaidh chuig Céim 2 de Phróiseas an Mheasúnaithe Oiriúnachta)
SPA Shliabh na Beithí (Cód an Láithreáin: IE004167)	thart ar 25 km	Cromán na gCearc	<p>Tá an SPA seo i gcomhair phórú Chromán na gCearc suite ag fad thar mar a mheastar mar raon uasta an speicis seo le linn an tséasúir phórúcháin (raon uasta 10 km SNH, 2013).</p> <p>Ní raibh ach aon taifead amháin de Chromán na gCearc ar sealgaireacht le linn na suirbhéanna éan a rinneadh maidir leis an bhforbairt a bheartaítear (breathnú i rith an gheimhridh 2 km ón bhforbairt a bheartaítear). Bhí sé sin i bhfad ar shiúl ón ailíniú a bheartaítear. Níor taifeadadh aon suíomhanna fara geimhridh ná suíomhanna pórúcháin agus ní dóigh go mbeidh aon cheann acu sa limistéar staidéir.</p> <p>Níl aon nasc féideartha ann idir limistéar na forbartha a bheartaítear agus an SPA seo i gcomhair Chromán na gCearc. Níl aon fhéidearthacht go mbeidh tionchar suntasach díreach ná indíreach ar an suíomh seo de bharr na forbartha a bheartaítear.</p>	Níor thrasnaigh
SPA Shliabh na Beithí-an Mhullaigh Fhada-Lios na Scéithe (Cód an Láithreáin: UK0016622)	thart ar 25 km	Cromán na gCearc	<p>Tá an SPA seo i gcomhair phórú Chromán na gCearc suite ag fad thar mar a mheastar mar raon uasta an speicis seo le linn an tséasúir phórúcháin (raon uasta 10 km SNH, 2013).</p> <p>Ní raibh ach aon taifead amháin de Chromán na gCearc ar sealgaireacht le linn na suirbhéanna éan a rinneadh maidir leis an bhforbairt a bheartaítear (breathnú i rith an gheimhridh). Bhí sé sin i bhfad ar shiúl ón ailíniú a bheartaítear. Níor taifeadadh aon suíomhanna fara geimhridh ná suíomhanna pórúcháin agus ní dóigh go mbeidh aon cheann acu sa limistéar staidéir.</p> <p>Níl aon nasc féideartha ann idir limistéar na forbartha a bheartaítear agus an SPA seo i gcomhair Chromán na gCearc. Ní thiofadh aon tionchar díreach ná indíreach chun cinn ar an láithreán Eorpach seo as an bhforbairt a bheartaítear.</p>	Níor thrasnaigh
SPA Loch Éirne Uachtarach (Cód an	c.. 27 km	An Eala Ghlórach An Foitheach Mór An Rualacha	<p>An Eala Ghlórach</p> <p>Tá an Eala Ghlórach coiteann don limistéar staidéir agus don SPA seo. Is eol freisin go bhféadfadh go mbíonn an SPA seo á úsáid mar shuíomh scíthe ag éin imirceacha a fhilleann san earrach agus go bhféadfadh go n-úsáideann éin imirceacha ón limistéar</p>	Tá (an Eala Ghlórach amháin)

Láithreán Eorpach	Pointe is Gaire don Fhorbairt a Bheartaítear (km)	Leasanna Cáilitheacha Íogaire Breithníodh	An Tionchar Suntasach a d'Fhéadfadh a Bheith ag an bhForbairt a Bheartaítear a shainaithint (Go hAonair nó i gComhar le Pleananna agus le Tionscadail Eile)	An bhFuil Féidearthacht ann go nlmreofar Tionchar Suntasach? (Má Tá, Téigh ar Aghaidh chuig Céim 2 de Phróiseas an Mheasúnaithe Oiriúnachta)
Láithreáin: UK9020071)		An Broigheall An Phraslacha An Chearc Cheannann An Mallard An Crotach An Fheadóg Bhuí An Eala Bhalbh An Naoscach	<p>staidéir an suíomh scíthe seo. Déanfar scrúdú níos mionsonraithe dá réir sin san NIS ar thionchar féideartha na forbartha a bheartaítear ar an bpobal SPA seo, trí mheasúnú Chéim a Dó.</p> <p>Speicis Eile</p> <p>Breithníodh an Foitheach Mór póraithe i SPA Loch Éirne Uachtair toisc go bpóraíonn líon beag acu sa limistéar staidéir. Ní minic a fheictear an Foitheach Mór sa limistéar staidéir le linn an gheimhridh toisc go dtéann siad ar imirce chuig limistéir chósta den chuid is mó. Filleann siad go hiondúil go luath i mí an Mhárta i gcomhair póraithe ar lochanna móra agus ar lochanna meánmhéide atá scaipthe ar fud an limistéir staidéir. Ní bhíonn na héin seo gníomhach in aon chor sa séasúr pórúcháin agus ní leanann siad bealaí eitilte rialta.</p> <p>Ní raibh aon fhianaise ar nascacht (bealaí eitilte, éin chlibeáilte) idir an Foitheach Mór atá taifeadta sa limistéar staidéir agus aon SPA eile le linn na suirbhéanna a rinneadh thar thréimhse 7 mbliana. Mar thoradh ar an ngníomhaíocht eitilte a bheith chomh híseal agus coinnithe san aon áit, ar an ngníomhaíocht a bheith ar siúl píosa fada ón SPA, agus ar an easpa nascachta, ní bheidh aon tionchar suntasach ann ar phobail phórúcháin an speicis seo ag SPA Loch Éirne Uachtair.</p> <p>Is beag leasanna cáilitheacha íogaire eile atá coiteann don SPA agus don limistéar staidéir. Mar thoradh ar an ngníomhaíocht eitilte a bheith chomh híseal agus coinnithe san aon áit, ar an ngníomhaíocht a bheith ar siúl píosa fada ón SPA, agus ar an easpa nascachta, ní bheidh aon tionchar ann ar an speicis seo.</p> <p>Tá an SPA seo scoite amach ó limistéar na forbartha agus ní chruthóidh an líne tharchuir aon bhaol suntasach do phobail éan SPA Loch Éirne Uachtair, ach amháin i gcás na hEala Ghlóraí, rud nach mór tuilleadh breithnithe a dhéanamh ar nasc féideartha ina leith.</p>	
SPA Chuan Dhún Dealgan (Cód an Láithreáin: IE004026)	thart ar 28 km	An Foitheach Mór An Phraslacha An Crotach, An Fheadóg Bhuí An Pilibín	<p>D'fhéadfadh féidearthacht theoranta a bheith ann go ndéanfadh an Foitheach Mór a phóraíonn sa limistéar staidéir an geimhreadh a chaitheamh san SPA seo. Déanfar scrúdú níos mionsonraithe dá réir sin níos déanaí san NIS ar thionchar féideartha na forbartha a bheartaítear ar an bpobal SPA seo, trí mheasúnú Chéim a Dó.</p> <p>Mar thoradh ar an achar idir an fhorbairt a bheartaítear agus an SPA, déantar breith ar na daonraí de speicis éin eile sa limistéar staidéir den fhorbairt a bheartaítear ar leith ó</p>	Tá (An Foitheach Mór amháin)

Láithreán Eorpach	Pointe is Gaire don Fhorbairt a Bheartaítear (km)	Leasanna Cáilitheacha Íogaire Breithníodh a	An Tionchar Suntasach a d'Fhéadfadh a Bheith ag an bhForbairt a Bheartaítear a shainaithint (Go hAonair nó i gComhar le Pleananna agus le Tionscadail Eile)	An bhFuil Féidearthacht ann go nImreofar Tionchar Suntasach? (Má Tá, Téigh ar Aghaidh chuig Céim 2 de Phróiseas an Mheasúnaithe Oiriúnachta)
			<p>na daonraí den speiceas céanna dá bhfuil an SPA sainithe. Ní fhacthas aon nascacht thaifeadta (bealaí eitilte, éin chlibeáilte) idir pobail gheimhrithe de speiceas eile éin i limistéar staidéir SPA Chuan Dhún Dealgan.</p> <p>Tá an SPA seo scoite amach ó limistéar na forbartha agus níl aon fhéidearthacht go mbeadh tionchar suntasach ag an bhforbairt a bheartaítear ar aon cheann de na daonraí éin i SPA Chuan Dhún Dealgan, seachas an Foitheach Mór, rud nach mór tuilleadh breithnithe a dhéanamh ar nasc féideartha ina leith.</p>	
cSAC Chuan Dhún Dealgan (Cód an Láithreáin: IE000455)	thart ar 28 km	Ceann ar bith	Cé go bhfuil cuid den fhorbairt a bheartaítear suite laistigh de dhoibharcheantair abhann atá nasctha leis an cSAC seo (an Casán agus Abhainn Átha Féan), meastar gur leis an limistéar áitiúil féin a bhaineann aon fhadhbanna le cáilíocht an uisce agus nach mbeidh aon tionchar suntasach acu ar an cSAC atá inbhearach agus muirí den chuid is mó agus atá suite os cionn 28 km síos an abhainn. Is féidir teacht ar an gconclúid nach bhfuil aon fhéidearthacht go mbeadh tionchar suntasach ar an láithreán Eorpach seo ón bhforbairt a bheartaítear.	Níor thrasnaigh
SPA Chósta agus Inbhear na Bóinne (Cód an Láithreáin: IE004080)	thart ar 29 km	An Pilibín agus an Fheadóg Bhuí	<p>Tá SPA Cósta agus Inbhear na Bóinne lonnaithe 29 km soir ón bhforbairt a bheartaítear. Is speicis atá coiteann don SPA agus don limistéar staidéir atá á bhreithniú don fhorbairt a bheartaítear iad an Pilibín agus an Fheadóg Bhuí.</p> <p>Ní fhacthas aon nascacht (bealaí eitilte, éin chlibeáilte) idir pobail gheimhrithe den Fheadóg Bhuí nó den Pilibín sa limistéar staidéir agus SPA Chósta agus Inbhear na Bóinne.</p> <p>Níl na speicis sin tugtha go mór d'imbhualadh. Teoranta ó thaobh achair de (uasmhéid 500 m) a bhí na heitiltí a breathnaíodh le linn na 7 mbliana ina raibh suirbhé ar siúl agus tharlaídís go hiondúil idir suíomhanna fara agus ceantair shealgairreachta in aice láimhe.</p> <p>Mar thoradh ar an achar idir an fhorbairt a bheartaítear agus an SPA agus ar an easpa nascachta idir an limistéar staidéir agus an SPA, meastar go bhfuil na pobail seo ar leithligh uathu sin dá bhfuil an SPA sainithe. Tá an SPA seo scoite amach ó limistéar na forbartha agus ní chruthóidh an fhorbairt a bheartaítear aon tionchar suntasach d'aon cheann de na pobail éan in SPA Chósta agus Inbhear na Bóinne.</p>	Níor thrasnaigh

Láithreán Eorpach	Pointe is Gaire don Fhorbairt a Bheartaítear (km)	Leasanna Cáilitheacha Íogaire Breithníodh a	An Tionchar Suntasach a d'Fhéadfadh a Bheith ag an bhForbairt a Bheartaítear a shainaithint (Go hAonair nó i gComhar le Pleananna agus le Tionscadail Eile)	An bhFuil Féidearthacht ann go nImreofar Tionchar Suntasach? (Má Tá, Téigh ar Aghaidh chuig Céim 2 de Phróiseas an Mheasúnaithe Oiriúnachta)
cSAC Chósta agus Inbhear na Bóinne (Cód an Láithreáin: IE001957)	thart ar 29 km	Ceann ar bith	Cé go bhfuil an fhorbairt a bheartaítear suite laistigh de dhobharcheantar na Bóinne agus go gcruthaíonn sé nasc hidreolaíoch leis an cSAC seo dá bharr sin, meastar gur leis an limistéar áitiúil féin a bhaineann aon fhadhbanna le cáilíocht an uisce agus nach mbeidh aon tionchar suntasach acu ar an cSAC atá suite os cionn 28 km síos an abhainn. Ní tharlóidh aon tionchar díreach ná indíreach ar an láithreán Eorpach seo mar gheall ar an bhforbairt a bheartaítear.	Níor thrasnaigh
SPA Loch Uachtair agus Lochanna Lena mBaineann (Cód an Láithreáin: IE004049)	35 km	An Eala Ghlórach An Foitheach Mór An Rualacha	<p>An Eala Ghlórach</p> <p>Tá an Eala Ghlórach coiteann don limistéar staidéir agus don SPA seo. Chomh maith leis sin, leagtar béim i nDréacht-tuascáil SONI Céim 2 le haghaidh na coda den idirnascaire a bheartaítear atá suite i dTuaisceart Éireann go bhféadfadh go mbeadh bealach eitilte ann trasna an ailínithe idir Loch nEathach agus Loch Uachtair. Déanfar scrúdú níos mionsonraithe dá réir sin i rannáin níos déanaí den NIS seo, ar an tionchar féideartha ar an bpobal SPA seo agus tá siad beartaithe le haghaidh measúnú oiriúnachta Chéim a Dó.</p> <p>Speicis eile</p> <p>Níl aon nascacht (bealaí eitilte, éin chlibeáilte) idir pobail gheimhrithe den Rualacha ná den Fhoitheach Mór a bhíonn sa limistéar staidéir agus san SPA. Cé go bhfuil pobail áitiúla de na héin seo le feiceáil laistigh den limistéar staidéir, ní fhacthas aon bhealaí eitilte ach amháin iad siúd idir an loch áitiúil/ gnáthóga bogaigh. Ní dóigh go bhfuil aon nasc idir pobail áitiúla laistigh den limistéar staidéir a bhaineann leis an bhforbairt a bheartaítear agus iad sin san SPA.</p> <p>Mar thoradh ar an achar idir an fhorbairt a bheartaítear agus an SPA, agus ar an easpa nascacht idir speicis éan is coiteann don limistéar staidéir agus an SPA, ní mheastar go mbeidh aon tionchar suntasach ann ar speicis éan SPA Loch Uachtair agus Lochanna lena mBaineann, ach amháin i gcás na hEala Glóraí, rud nach mór tuilleadh breithnithe a dhéanamh maidir le nasc féideartha ina leith.</p>	Tá (an Eala Ghlórach amháin)

Láithreán Eorpach	Pointe is Gaire don Fhorbairt a Bheartaítear (km)	Leasanna Cáilitheacha Íogaire Breithníodh a	An Tionchar Suntasach a d'Fhéadfadh a Bheith ag an bhForbairt a Bheartaítear a shainaithint (Go hAonair nó i gComhar le Pleananna agus le Tionscadail Eile)	An bhFuil Féidearthacht ann go nImreofar Tionchar Suntasach? (Má Tá, Téigh ar Aghaidh chuig Céim 2 de Phróiseas an Mheasúnaithe Oiriúnachta)
SPA Loch nEathach agus Loch Beag (Cód an Láithreáin: UK9020091)	36.7 km	An Eala Ghlórach An Foitheach Mór An Rualacha An Broigheall An Ghé Ghlas An Eala Bhalbh An Phraslacha An Chearc Cheannann An Mallard	An Eala Ghlórach Tá an Eala Ghlórach coiteann don limistéar staidéir agus don SPA seo. Mar a luadh thuas, chomh maith leis sin, leagtar béim i nDréacht-tuarascáil SONI Céim 2 le haghaidh na coda den fhorbairt atá suite i dTuaisceart Éireann go bhféadfadh go mbeadh bealach eiltle ann trasna an ailínithe idir Loch nEathach agus Loch Uachtair. Is eol freisin go mbíonn an SPA seo á úsáid mar phríomhshuíomh scíthe ag éin imirceacha a fhilleann san earrach. Déanfar scrúdú níos mionsonraithe dá réir sin san NIS ar an tionchar féideartha ar an bpobal SPA seo. Déanfar measúnú freisin ar an tionchar i gcomhar leis an gcuid den idirnascaire a bheartaítear atá suite i dTuaisceart Éireann. Speicis Eile Mar thoradh ar an achar idir an fhorbairt a bheartaítear atá suite i gcontaetha Mhuineacháin, an an Chabháin agus na Mí agus SPA Loch nEathach agus Loch Beag, agus ar an easpa nascachta idir speicis éan is coiteann don limistéar staidéir agus an SPA, níl aon fhéidearthacht go mbeidh aon tionchar suntasach ann ar speicis éan a bhaineann le SPA Loch nEathach agus Loch Beag, ach amháin i gcás na hEala Glóraí, (rud nach mór tuilleadh breithnithe a dhéanamh maidir le tionchar féideartha ina leith).	Tá (an Eala Ghlórach amháin)
SPA Loch Feabhail (Cód an Láithreáin: IE004087, UK9020031)	94 km	An Eala Ghlórach	An Eala Ghlórach Tá an Eala Ghlórach coiteann don limistéar staidéir agus don SPA seo. Is eol freisin go mbíonn an SPA seo á úsáid mar phríomhshuíomh scíthe ag Ealaí Glóracha imirceacha a bhíonn ag socrú ar an talamh agus iad ag dul ó dheas as an Íoslainn. Déanfar scrúdú níos mionsonraithe dá réir sin san NIS ar an tionchar féideartha ar an bpobal SPA seo. Speicis Eile Tá an láithreán seo an-scoite amach ón bhforbairt a bheartaítear agus ní féidir le haon tionchar suntasach chun cinn ar speicis éan eile a bhaineann leis an SPA ón bhforbairt a bheartaítear.	Tá (an Eala Ghlórach amháin)

5

Láithreán Eorpach	Pointe is Gaire don Fhorbairt a Bheartaítear (km)	Leasanna Cáilitheacha Íogaire Breithníodh a	An Tionchar Suntasach a d'Fhéadfadh a Bheith ag an bhForbairt a Bheartaítear a shainaithint (Go hAonair nó i gComhar le Pleananna agus le Tionscadail Eile)	An bhFuil Féidearthacht ann go nImreofar Tionchar Suntasach? (Má Tá, Téigh ar Aghaidh chuig Céim 2 de Phróiseas an Mheasúnaithe Oiriúnachta)
SPA Loch Súilí (Cód an Láithreáin: IE004075)	100.3 km	An Eala Ghlórach	<p>An Eala Ghlórach</p> <p>Tá an Eala Ghlórach coiteann don limistéar staidéir agus don SPA seo. Arís, is eol go mbíonn an SPA seo á úsáid mar phríomhshuíomh scíthe ag Ealaí Glóracha imirceacha a bhíonn ag socrú ar an talamh agus iad ag dul ó dheas as an Íoslainn. Dá bhrí sin, déanfar scrúdú níos mionsonraithe dá réir sin san NIS ar an tionchar féideartha ar an bpobal SPA seo.</p> <p>Speicis Eile</p> <p>Tá an láithreán seo an-fhada ar shiúl ón bhforbairt a bheartaítear agus níl aon fhéidearthacht go dtiocfaidh aon tionchar suntasach chun cinn ar speicis éan eile a bhaineann leis an SPA seo.</p>	Tá (an Eala Ghlórach amháin)

35 Bunaithe ar an bhfaisnéis atá i d**Tábla 4.3**, measadh nach mbeifí in ann a chinntiú nach n-imreodh an fhorbairt a bheartaítear, bíodh sin go haonair nó i gcomhar le forbairtí eile, tionchar suntasach ar chuspóirí caomhantais na láithreán Eorpach seo a leanas mura gcuirfí bearta maolaithe i bhfeidhm:

- cSAC na Bóinne agus na hAbhann Duibhe
- SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe,
- SPA Loch Éirne Uachtair
- SPA Loch Uachtair agus Lochanna lena mBaineann
- SPA Loch nEathach agus Loch Beag
- SPA Loch Súilí
- SPA Loch Feabhail

- SPA Chuan Dhún Dealgan

36 Cé gur féidir gur cuí breithniú a dhéanamh ar bhearta maolaithe áirithe le linn tástála i gCéim 1, chun críocha na forbartha seo a bheartaítear, thángthas ar an gconclúid i gcás na láithreán Eorpacha sin nach mór don fhorbairt a bheartaítear dul ar aghaidh go Céim 2 de phróiseas an Mheasúnaithe Oiriúnachta, faoi mar a thuairiscítear i **Rannán 5** den NIS seo. Ar ndóigh, de bhun fhorálacha Chuid XAB d'Acht 2000, tá oibleagáid éigeantach ar an mBord, mar údarás inniúil, tástáil a dhéanamh le haghaidh measúnú oiriúnachta sula dtoilfionn sé leis an tionscadal seo nó le tionscadal ar bith. Maidir le gach láithreán Eorpach eile a gcuirtear síos orthu sa rannán seo den NIS, áfach, is é an breithniú deiridh gur cuireadh as an áireamh i gceart iad tar éis tástála agus de bhonn eolais neodraigh nach n-imreoidh an fhorbairt a bheartaítear, go haonair nó i gcomhair le pleananna nó le tionscadail eile, aon tionchar in aon chor, nó aon tionchar suntasach, ar na láithreáin sin.

5 MEASÚNÚ OIRIÚNACHTA CHÉIM A DÓ

- 1 Sna dálaí a leagtar amach thuas, is é conclúid an fhorbróra go bhfuil ocht láithreán Eorpacha a bhféadfadh an fhorbairt a bheartaítear tionchar suntasach a imirt orthu agus ar gá Measúnú Oiriúnachta a dhéanamh orthu dá bharr sin. Agus measúnú oiriúnachta á dhéanamh ag an mBord Pleanála (an Bord), mar sin, faoi Airteagal 6(3) den Treoir maidir le Gnáthóga agus faoi Chuid XAB d'Acht 2000, tá oibleagáid air cinneadh a dhéanamh cé acu a d'ímreodh nó nach n-ímreodh an fhorbairt a bheartaítear drochthionchar ar shláine na láithreán Eorpacha sin, ag féachaint dá gcuspóirí caomhantais. Is iad na chéad chéimeanna ina leithéid de phróiseas Measúnaithe Oiriúnachta Chéim a Dó ná cuspóirí caomhantais an láithreáin ar láithreán Natura 2000 é a shainaitheint agus na gnéithe féideartha sin den phlean nó den tionscadal (go haonair nó i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile) a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar na cuspóirí sin a shainaitheint.
- 2 Dá réir sin, istigh san NIS seo tá breithmheas cuimsitheach ar an tionchar éiceolaíochta a d'fhéadfadh a bheith ag an bhforbairt a bheartaítear ar na hocht láithreán Eorpacha, breithmheas ina ndearnadh scrúdú ar thionchar féideartha díreach agus ar thionchar féideartha indíreach na forbartha a bheartaítear (lena n-áirítear aon tionchar „i gcomhar”) ar na láithreáin lena mbaineann, ag féachaint do chuspóirí caomhantais na láithreán sin. Ach ós rud é go gcaithfidh an t-údarás inniúil an Measúnú Oiriúnachta a dhéanamh de réir an NIS agus de réir aon fhaisnéise eile a mheasfadh sé a bheith riachtanach, agus ar mhaithe leis an Measúnú Oiriúnachta sin atá le déanamh ag an mBord go cuí a éascú, leagtar amach bearta maolaithe chomh maith agus déantar anailís orthu i gcás go bhfuil an cumas ann do dhrochthionchar. Ba cheart a thabhairt faoi deara go mbaineann an-tábhacht le cuid de na bearta sin maidir le dearadh foriomlán an tionscadail, sa chaoi is go seachnófar nó go maolófar aon tionchar a d'fhéadfadh an dearadh a imirt.
- 3 Sna dálaí sin, cabhróidh an NIS a cuireadh isteach leis an mBord na nithe seo a leanas a dhéanamh:
 - (i) i bhfianaise an tsaineolais is fearr sa réimse eolaíochta, gach gné den fhorbairt a bheartaítear a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm, go haonair nó i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile, ar chuspóirí caomhantais an láithreáin Eorpaigh a shainaitheint;
 - (ii) torthaí agus conclúidí iomlána, cruinne agus cinntitheacha a cheapadh; agus
 - (iii) cinneadh a dhéanamh ina dhiaidh sin nach mbeidh drochthionchar ag an bhforbairt a bheartaítear ar shláine aon láithreáin Eorpaigh.

5.1 SAINTRÉITHE NA LÁITHREÁN EORPACH

5.1.1 cSAC na Bóinne agus na hAbhann Duibhe

- 4 Ritheann teorainn cSAC na Bóinne agus na hAbhann Duibhe agus teorainn SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe isteach ar a chéile cuid mhór le SPA den ainm céanna. Ach, tá an SPA teoranta den chuid is mó don cheantar laistigh de na cainéil abhann, ach síneann cuid de theorainn an cSAC níos faide ná na cainéil abhann chun na gnáthóga bruachánacha fairsinge a chuimsiú.
- 5 Déantar cur síos iomlán ar cSAC na Bóinne agus na hAbhann Duibhe (cód an láithreáin: IE002299) in Aguisín A den NIS seo. Tá an measúnú ar leochaileacht i leith bagairtí bunaithe ar fhoirmeacha ábhartha Natura 2000 agus ar athbhreithniú a rinneadh ar an bhfaisnéis ba dhéanaí a leagtar amach i d**Tábla 5.1** maidir leis an stádas caomhantais atá ag leasanna cáilitheacha mionsonraithe.
- 6 De réir na Seirbhíse Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (NPWS), is iad na príomhbhagairtí do leasanna éiceolaíochta an láithreáin seo ná tuilleadh scéimeanna draenála agus truailliú uisce. In áiteanna a raibh draenáil le sonrú san am atá thart, tugtar faoi deara i bhFoirm Sonraí Natura 2000 agus i bhFoirm Achoimre ar Láithreán Natura 2000¹³ ó NPWS gur athraíodh saintréithe na habhann agus gur baineadh struchtúr nádúrtha agus fásra cois bruaigh dá bharr. Tugtar faoi dhreidireacht leanúnach chothabhála feadh stráicí den abhainnchóras i gcásanna ina mbíonn an grádán íseal. Is féidir le draenáil den sórt sin an-dochar a dhéanamh do ghnáthóga salmainide. Déanann draenáil difear freisin don iomad ceantair bheaga bhogaigh atá suite ar fud an láithreáin. Déantar dochar do cháilíocht an uisce i gcodanna den chóras de bharr rith talmhaíochta chun srutha agus de bharr ionchuir ó fhoinsí baile agus tionsclaíochta. Ar mhaithe le leasanna tábhachtacha uisceacha an láithreáin seo a chaomhnú, is gá laghdú a dhéanamh ar an méid ábhair thruaillithe a bhíonn ag teacht isteach sa chóras toisc go mbíonn leasanna cáilitheacha íogaire uisceacha, go háirithe an Bradán Atlantach, ag brath ar uisce ar ardchaighdeán sa cSAC. Is é cuspóir caomhantais an tsainiúcháin láithreáin seo ná riocht fabhrach caomhantais ghnáthóg(a) larscríbhinn I agus / nó speiceas larscríbhinn II ar roghnaíodh cSAC na Bóinne agus na hAbhann Duibhe ina leith a choinneáil nó a athbhunú. Achoimrítear leasanna cáilitheacha a sainaitníodh a bheith ábhartha agus stádas caomhantais i d**Tábla 5.1**.

¹³ <http://www.npws.ie/protectedsites/specialareasofconservationsac/riverboyneandriverblackwatersac/>.

Tábla 5.1: Leasanna Cáilitheacha cSAC na Bóinne agus na hAbhann Duibhe agus an Stádas Caomhantais atá aige faoi láthair bunaithe ar an bhFaisnéis atá ar fáil

Leas Cáilitheach	Stádas Caomhantais ar Bhonn Náisiúnta (NPWS 2013) ¹⁴
[1099] <i>Lampetra fluviatilis</i>	Stádas fabhrach caomhantais ar bhonn náisiúnta. Tá pobail shuntasacha na Loimpre Abhann le sonrú ar fud dhobharcheantar na Bóinne. ¹⁵
[1106] <i>Salmo salar</i> (i bhfionnuisce amháin)	Stádas neamhfhabhrach / neamhleor caomhantais ar bhonn náisiúnta. Cothaíonn an Bhóinn iascach áineasa i gcomhair bradáin faoi láthair, agus taifeadadh 434 bradán san abhainn sa bhliain 2012 ¹⁶ . Tá bainistiú gníomhach caomhantais, lena n-áirítear bearta feabhsaithe agus cosanta, á gcur i bhfeidhm ag Iascach Intíre Éireann agus ag grúpaí áitiúla slatiascaireachta faoi láthair. Téann an fhorbairt a bheartaítear thar aibhneacha a dtéann an speiceas sin tríothu. Is sruthanna féideartha sceathraí iad na sruthanna neamhshainithe a dtéann an fhorbairt tharstu. Teastaíonn uisce ar chaighdeán “maith” i gceantair sceathraí ar leith ón speiceas sin.
[1355] <i>Lutra lutra</i>	Stádas fabhrach caomhantais ar bhonn náisiúnta. Tá sé le sonrú feadh na Bóinne agus na hAbhann Duibhe (de réir suirbhéanna allamuigh).
[7230] Eanaigh alcaileacha	Ní fios an stádas caomhantais ar bhonn náisiúnta. Níor sainithníodh aon eanaigh alcaileacha i gcóngarach na forbartha.
[91E0] Foraoisí gláracha ag a bhfuil <i>Alnus glutinosa</i> agus <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	Drochstádas caomhantais ar bhonn náisiúnta (tá an staid ag feabhsú). Níl an ghnáthóg seo suite i gcóngarach na forbartha a bheartaítear

5.1.2 SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe

7 Déantar cur síos ar SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe in **Aguisín A** den tuarascáil seo. Tá an measúnú ar leochaileacht i leith bagairtí bunaithe ar fhoirmeacha ábhartha Natura 2000 dá dtagraítear¹⁷ agus ar athbhreithniú a rinneadh ar an bhfaisnéis ba dhéanaí a leagtar amach thíos maidir leis an stádas caomhantais atá ag leasanna cáilitheacha mionsonraithe.

8 Is é cuspóir caomhantais an láithreáin seo riocht fabhrach caomhantais na speiceas éin a liostaítear mar Shainleasanna Caomhantais don SPA seo a choinneáil nó a athbhunú:

- *Alcedo atthis* [Cruidín pórúcháin]

¹⁴ NPWS (2013). *The Status of EU Protected Habitats and Species in Ireland (Stádas Ghnáthóga agus Speiceas faoi Chosaint an AE in Éirinn)*. Measúnuithe Speicis, Imleabhar 3, Leagan 1.0. Tuarascáil neamhfhoilsithe, An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra. An Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.

NPWS (2013). *The Status of EU Protected Habitats and Species in Ireland (Stádas Ghnáthóga agus Speiceas faoi Chosaint an AE in Éirinn)*. Measúnuithe Gnáthóg, Imleabhar 2. Leagan 1.0. Tuarascáil neamhfhoilsithe, An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra. An Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.

¹⁵ O'Connor W. (2006). A survey of juvenile lamprey populations in the Boyne Catchment (*Suirbhé ar dhaonraí loimpre óig i nDobharcheantar na Bóinne*). *Irish Wildlife Manuals, Uimh. 24*

an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil, Baile Átha Cliath, Éire.

¹⁶ Iascach Intíre Éireann (2012). *Wild Salmon and Sea Trout Statistics Report (Tuarascáil Staitisticí maidir le Bradán Fiáin agus Breac Geal)*

¹⁷ <http://www.npws.ie/media/npwsie/content/images/protectedsites/natura2000/NF004232.pdf>

- 9 Níor sainaitníodh aon bhagairtí atá ar eolas i measúnú NPWS ar leochaileacht phobail an Chruidín san SPA seo¹⁸. Toisc gur speiceas é a nedaíonn i bpoil bhruaigh cois abhann, áfach, tá an Cruidín leochaileach i leith creachóireachta (e.g. an Mhinc) le linn shéasúr na cúplála agus i leith suaitheadh féideartha ar shuíomh an nedaíthe e.g. de bharr bhaint an fhásra bhruachánaigh etc.
- 10 Tá an Cruidín ar an liosta „Ómra“ de speicis phóraithe lena mbaineann spéis mheánach chaomhantais in Éirinn, faoi mar a leagtar amach i liosta na nÉan i mBaol in Éirinn (liosta BoCCI) ó Chairde Éanlaith Éireann (BWI)¹⁹.

5.1.3 SPA Loch Uachtair agus Lochanna lena mBaineann

- 11 Ionad lochanna beaga idirdhroimní feadh na hÉirne i dtuaisceart an Chabháin, ó dheas ó Loch Éirne Uachtair, is ea Loch Uachtair. Tá meascán abhantrach, lochanna idirdhroimíní agus oileáin bheaga sa limistéar ina bhfuil seascann, riasc, féarach faoi uisce agus féarach atá feabhsaithe ar mhaithe le talmhaíocht. Is ionann an láithreán seo agus SPA a bhfuil sainleas caomhantais ag baint leis don Fhoitheach Mór, don Eala Ghlórach agus don Rualacha mar aon le Bogaigh agus Éin Uisce. Is pobal de thábhacht náisiúnta í an Eala Ghlórach. Tá pobail an Fhoithigh Mhóir agus na Rualachan de thábhacht náisiúnta ann freisin. Tá Loch Uachtair i lár raon pórúcháin na hÉireann don Fhoitheach Mór agus tacaíonn an láithreán le breis agus 10% den líon measta iomlán pórúcháin náisiúnta maidir leis an speiceas seo. I measc na laigí a tugadh faoi deara i bhFoirm Sonraí Natura 2000,²⁰ tá truailliú uisce a dtarlaíonn saibhriú cothaitheach breise dá bharr, agus gníomhaíochtaí caitheamh aimsire agus gníomhaíochtaí a bhíonn ag éin uisce géim a dtarlaíonn cur isteach dá mbarr. Déantar cur síos ar SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe in **Aguisín A** den tuarascáil seo.
- 12 Is é cuspóir caomhantais an láithreáin seo riocht fabhrach caomhantais na speiceas éin a liostaítear mar Shainleasanna Caomhantais don SPA seo a choinneáil nó a athbhunú:
- *Podiceps cristatus* [Foitheach Mór geimhrithe]
 - *Cygnus cygnus* [Eala Ghlórach geimhrithe]
 - *Anas penelope* [Rualacha geimhrithe]
 - Bogaigh

¹⁸ <http://www.npws.ie/media/npwsie/content/images/protectedsites/natura2000/NF004232.pdf>

¹⁹ Cairde Éanlaith Éireann (2013)

<http://www.birdwatchireland.ie/OurWork/SpeciesHabitatConservationinIreland/BirdsofConservationConcern/tabid/178/Default.aspx>

²⁰ <http://www.npws.ie/sites/default/files/protected-sites/natura2000/NF004049.pdf>

5.1.4 SPA Loch Éirne Uachtair

- 13 Tá Loch Éirne Uachtair le fáil ag oscailt na hÉirne ar theorainn an Chabháin/Fhear Manach agus cuimsítear ann ionad lochanna beaga idirdhromíní agus oileáin bheaga gar do phríomhchorp an locha. Tá féarach bog, eanaigh, corcach ghiolcaí agus coillearnach fearnóige/cairr agus darach. Tá sé ar cheann de na limistéir is tábhachtaí don Eala Ghlórach, agus é ag tacú le líon Ealaí Glóracha geimhrithe de thábhacht idirnáisiúnta, agus cuidíonn sé le raon tíreolaíoch ghé bhánéadanach ghraonlannach larscríbhinn 1 a chothú. Tosaíonn líon na nEalaí Glóracha ag dul i méid san fhómhar agus leanann siad ag dul i méid ar feadh an gheimhridh. Is dóigh go mbaintear leas as an láithreán mar cheantar scíthe don Eala Ghlórach agus í ag bogadh ó thuaidh san earrach. Tacaíonn an láithreán freisin le cruinniú tábhachtach d'éin ghoir, lena n-áirítear an Gheabhróg Ghoir, an Foitheach Mór, an Crotach, an Naoscach agus an Cosdeargán. I measc na speiceas éan uisce géim geimhrithe de thábhacht náisiúnta, ar éin imirceacha atá i bhformhór díobh, tá an Foitheach Mór, an Broigheall, an Eala Bhalbh, an Lacha Bhadánach, an Rualacha, an Phraslacha, an tÓrshúileach, an Chearc Cheannann, an Mallard, an Naoscach, an Crotach agus an Cosdeargán. Is í an phríomhlaige a tugadh faoi deara i bhFoirm Sonraí Natura 2000 ná eotrófú iomarcach ar na lochanna ar fad ina gcuimsítear an láithreán²¹. Déantar cur síos iomlán ar SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe in **Aguisín A** den tuarascáil seo.
- 14 Is é cuspóir caomhantais an láithreáin seo riocht fabhrach caomhantais na speiceas éin a liostaítear mar Shainleasanna Caomhantais don SPA seo a choinneáil nó a athbhunú:

- *Cygnus cygnus* [Eala Ghlórach geimhrithe]

5.1.5 SPA Loch nEathach agus Loch Beag

- 15 Is é Loch nEathach (383 km²) an loch fionnuisce is mó sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn. In ainneoin go bhfuil sé mór, tá an loch measartha éadomhain agus gan ach 8.9 m ar doimhneacht ar an meán. Áirítear san SPA trí dhobharlach eotrófacha, Loch nEathach, Loch Beag agus Loch Portmore, mar aon le seascann mórthimpeall, eanach, féarach fliuch agus coillearnach sheascainn. Tá an cladach sceirdiúil le carraigeacha agus clocha atá caite ag na tonnta, ach tá dumhcha foscúla ann freisin le limistéir fhásra imeallaigh atá dea-fhorbartha. Tá Loch Beag le fáil ó thuaidh, agus é i bhfad níos lú agus níos éadoimhne. Nascann an Bhanna an dá loch trí dhroichead talún caol. Is iad na príomhlaigí a tugadh faoi deara i bhFoirm Sonraí Natura 2000 ná eotrófú iomarcach, dianú ar úsáid talún agus ionradh speiceas neamhdhúchasach²². Déantar cur síos iomlán ar SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe in **Aguisín A** den tuarascáil seo.
- 16 Cáilíonn an láithreán faoi Airteagal 4.1 den Treoir maidir le hÉin toisc go dtacaíonn sé go rialta le hEala Bewick agus leis an Eala Ghlórach geimhrithe de thábhacht idirnáisiúnta agus leis an nGeabhróg Ghoir de thábhacht náisiúnta. Méadaíonn líon na nEalaí Glóracha ar feadh an fhómhair,

²¹ <http://jncc.defra.gov.uk/pdf/SPA/UK9020071.pdf>

²² <http://jncc.defra.gov.uk/pdf/SPA/UK9020091.pdf>

agus an líon is airde le fáil i mí Eanáir agus arís i mí an Mhárta. Cáilíonn an láithreán faoi Airteagal 4.2 den Treoir mar bhogach de thábhacht idirnáisiúnta toisc go dtacaíonn sé go rialta le breis is 20,000 speiceas éagsúil d'éin uisce sa gheimhreadh.

17 Is é cuspóir caomhantais an láithreáin seo riocht fabhrach caomhantais na speiceas éin a liostaítear mar Shainleasanna Caomhantais don SPA seo a choinneáil nó a athbhunú:

- *Cygnus cygnus* [Eala Ghlórach geimhrithe]
- *Cygnus columbianus bewickii* [Eala Bewick geimhrithe]
- *Sterna hirundo* [Geabhróg Ghoir pórúcháin]
- Bogaigh

5.1.6 SPA Loch Súilí

18 Is góilín inbhir caol é Loch Súilí a ritheann 50 km ó dheas ach níl sé ach 4 km ar leithead ar a mhéad é. Tá meascán de ghnáthóga inbhir agus neamh-inbhir ann, lena n-áirítearréileáin láibe/ghainimh, lochanna goirt, riascaí goirte, aibhneacha agus sruthanna, trána gainimh agus scaineagáin, féaraigh, giolcarnach agus scrobarnach. Tacaíonn an láithreán le líon éan de thábhacht idirnáisiúnta amhail an Ghé Bhánéadanach Ghraonlannach, Ealaí Glóracha agus Géanna Glasa. Ina theannta sin, bíonn 16 speiceas le feiceáil go rialta i líon de thábhacht náisiúnta agus cáilíonn an láithreán mar bhogach de thábhacht idirnáisiúnta. Áirítear i measc laigí an láithreáin a tugadh faoi deara ar Fhoirm Sonraí Natura 2000 cleachtais úsáide talún, dobharshaothrú, agus gníomhaíochtaí caitheamh aimsire²³. Déantar cur síos iomlán ar SPA Loch Súilí in **Aguisín A** den tuarascáil seo.

19 Is é cuspóir ginearálta caomhantais an láithreáin seo riocht fabhrach caomhantais na speiceas éin a liostaítear mar Shainleasanna Caomhantais don SPA seo a choinneáil nó a athbhunú:

- *Podiceps cristatus* [Foitheach Mór geimhrithe]
- *Ardea cinerea* [Corr Réisc geimhrithe]
- *Cygnus cygnus* [Eala Ghlórach geimhrithe]
- *Anser anser* [Gé Ghlas geimhrithe]
- *Tadorna tadorna* [Seil-lachageimhrithe]
- *Anas penelope* [Rualacha geimhrithe]
- *Anas crecca* [Praslacha geimhrithe]

²³ <http://www.npws.ie/sites/default/files/protected-sites/natura2000/NF004075.pdf>

- *Anas platyrhynchos* [Mallard geimhrithe]
- *Anas clypeata* [Spadalachgeimhrithe]
- *Aythya marila* [Lacha iascáingeimhrithe]
- *Bucephala clangula* [Órshúileach geimhrithe]
- *Mergus serrator* [Síolta Rua geimhrithe]
- *Fulica atra* [Cearc cheannann geimhrithe]
- *Haematopus ostralegus* [Roilleach geimhrithe]
- *Calidris canutus* [Cnota geimhrithe]
- *Calidris alpina* [Breacóg geimhrithe]
- *Numenius arquata* [Crotach geimhrithe]
- *Tringa totanus* [Cosdeargán geimhrithe]
- *Tringa nebularia* [Laidhrín glas geimhrithe]
- *Chroicocephalus ridibundus* [Sléibhín pórúcháin]
- *Larus canus* [Faoileán Bán geimhrithe]
- *Sterna sandvicensis* [Geabhróg scothdhubh pórúcháin]
- *Sterna hirundo* [Geabhróg Ghoir pórúcháin]
- *Anser albifrons flavirostris* [Gé Bhánéadanach Ghraonlannach geimhrithe]
- Bogaigh agus Éin Uisce

20 Tá cuspóirí caomhantais mionsonraithe ar fáil don SPA seo, nithe a shainítear tuilleadh na tréithe agus na spriocanna a theastaíonn chun stádas caomhantais fabhrach na speiceas atá liostaithe thuas a choimeád mar seo a leanas:

- Tréith: Treocht Daonra; Sprioc: An treocht daonra fadtéarmach a bheith cobhsaí nó ag méadú.
- Tréith: Dáileadh; Sprioc: Gan aon laghdú suntasach a bheith ann ar líon nó ar raon na limistéar atá in úsáid ag speicis éin uisce, seachas é sin a tharlaíonn ó phatrúin nádúrtha éagsúla.

- 21 Tugtar na sonraí ábhartha maidir le háireamh agus dáileachán sa doiciméad tacaíochta maidir le cuspóirí Caomhantais.²⁴

5.1.7 SPA Loch Feabhail

- 22 Tacaíonn ionad trasteorann Loch Feabhail go rialta le breis is 20,000 éan uisce geimhrithe, rud a fhágann gur bogach de thábhacht idirnáisiúnta é. Tá an cladach thiar suite in Éirinn, agus na cladaí thoir agus theas suite i dTuaisceart Éireann. I measc an chruinnithe éan a úsáideann Loch Feabhail, tá pobail na hEala Glóraí, an Chadhain agus an Ghuilbhnigh Stríocearraigh de thábhacht idirnáisiúnta, mar aon le pobail de chuid 18 speiceas eile de thábhacht náisiúnta. Ní heol gurb ann d'aon bhagairtí do na pobail éan geimhrithe a tugadh faoi deara ar Fhoirm Sonraí Natura 2000, cé go bhféadfadh forbairtí ar an gcladach drochthionchar a imirt ar na pobail éan. Déantar cur síos iomlán ar SPA Loch Feabhail in **Aguisín A** den tuarascáil seo.
- 23 Is é cuspóir ginearálta caomhantais an láithreáin seo riocht fabhrach caomhantais na speiceas éin a liostaítear mar Shainleasanna Caomhantais don SPA seo a choinneáil nó a athbhunú:
- *Gavia stellata* [Lóma Rua geimhrithe]
 - *Podiceps cristatus* [Foitheach Mór geimhrithe]
 - *Cygnus columbianus bewickii* [Eala Bewick geimhrithe]
 - *Cygnus cygnus* [Eala Ghlórach geimhrithe]
 - *Anser anser* [Gé Ghlas geimhrithe]
 - *Branta bernicla hrota* [Cadhan geimhrithe]
 - *Tadorna tadorna* [Seil-lachageimhrithe]
 - *Anas penelope* [Rualacha geimhrithe]
 - *Anas crecca* [Praslacha geimhrithe]
 - *Anas platyrhynchos* [Mallard geimhrithe]
 - *Somateria mollissima* [Éadar geimhrithe]
 - *Mergus serrator* [Síolta Rua geimhrithe]
 - *Haematopus ostralegus* [Roilleach geimhrithe]

²⁴ NPWS (2011) Lough Swilly Special Protection Area (Site Code 4075) Version 1 (*Limistéar faoi Chosaint Speisialta Loch Súilí [Cód an Láithreáin 4075] Leagan 1*). Doiciméad Tacaíochta maidir le Cuspóirí Caomhantais.

- *Pluvialis apricaria* [Feadóg Bhuí geimhrithe]
- *Vanellus vanellus* [Pilibín geimhrithe]
- *Calidris canutus* [Cnota geimhrithe]
- *Calidris alpina* [Breacóg geimhrithe]
- *Limosa lapponica* [Guilbneach Stríocarrach geimhrithe]
- *Numenius arquata* [Crotach geimhrithe]
- *Tringa totanus* [Cosdeargán geimhrithe]
- *Chroicocephalus ridibundus* [Sléibhín geimhrithe]
- *Larus canus* [Faoileán Bán geimhrithe]
- *Larus argentatus* [Faoileán Scadán geimhrithe]
- Bogaigh agus Éin Uisce

5.1.8 SPA Chuan Dhún Dealgan

- 24 Cuan mara mór, oscailte agus éadomhain is ea Cuan Dhún Dealgan a bhfuil riasca goirt agus bláir gainimh/láibe idirthaoideach go forleathan ann. Síneann an cuan ar feadh 16 km idir Abhainn Chaisleán Dhún Dealgan ar Leithinis Chuaille ar an taobh ó thuaidh agus Áth na gCasán/Baile an tSalainn ar an taobh ó dheas. Tá béal inbhir na Níthe, an Chasáin, Abhainn Átha Féan, Abhainn Chaisleán Dhún Dealgan, agus Abhainn Flurry sa chuan. Tá gnáthóga iontacha éadoimhne le haghaidh lómaí, foitheach agus lachan mara le fáil in uiscí amuigh an chuain. Tá tábhacht idirnáisiúnta leis an láithreán le haghaidh éin uisce mar bíonn breis is 20,000 éan ann go rialta. Cáilíonn an láithreán freisin mar láithreán a bhfuil tábhacht idirnáisiúnta leis mar tacaíonn sé le pobail de Chadhain, Guilbnigh Earrdhubha agus Guilbnigh stríocarracha. Tacaíonn sé le pobail a bhfuil tábhacht náisiúnta leo den Fhoitheach Mór, den Ghé Ghlas, den tSeil-lacha agus d'éin uisce eile. Déantar cur síos iomlán ar SPA Chuan Dhún Dealgan in **Aguisín A** den tuarascáil seo.
- 25 Is é cuspóir ginearálta caomhantais an láithreáin seo riocht fabhrach caomhantais na speiceas éin a liostaítear mar Shainleasanna Caomhantais don SPA seo a choinneáil nó a athbhunú:
- *Podiceps cristatus* [Foitheach Mór]
 - *Anser anser* [Gé Ghlas]
 - *Branta bernicla hrota* [Cadhan]

- *Tadorna tadorna* [Seil-lacha]
- *Anas crecca* [Praslacha]
- *Anas platyrhynchos* [Mallard]
- *Anas acuta* [Biorearrach]
- *Melanitta nigra* [Scótar]
- *Mergus serrator* [Síolta Rua]
- *Haematopus ostralegus* [Roilleach]
- *Charadrius hiaticula* [Feadóg chladaigh]
- *Pluvialis apricaria* [Feadóg Bhuí]
- *Pluvialis squatarola* [Feadóg Ghlas]
- *Vanellus vanellus* [Pilibín]
- *Calidris canutus* [Cnota]
- *Calidris alpina* [Breacóg]
- *Limosa limosa* [Guilbneach Earrdhubh]
- *Limosa lapponica* [Guilbneach Stríoccearrach]
- *Numenius arquata* [Crotach]
- *Tringa totanus* [Cosdeargán]
- *Chroicocephalus ridibundus* [Sléibhín]
- *Larus canus* [Faoileán Bán]
- *Larus argentatus* [Faoileán Scadán]

Bogaigh agus Éin Uisce

- 26 Tá cuspóirí caomhantais mionsonraithe ar fáil don SPA seo, nithe a shainítear tuilleadh na tréithe agus na spriocanna a theastaíonn chun stádas caomhantais fabhrach na speiceas atá liostaithe thuas a choimeád mar seo a leanas:

- Tréith: Treocht Daonra; Sprioc: An treocht daonra fadtéarmach a bheith cobhsaí nó ag méadú.
- Tréith: Dáileadh; Sprioc: Gan aon laghdú suntasach a bheith ann ar líon nó ar raon na limistéar atá in úsáid ag speicis éin uisce, seachas é sin a tharlaíonn ó phatrúin nádúrtha éagsúla.

27 Tugtar na sonraí ábhartha maidir le háireamh agus dáileachán sa doiciméad tacaíochta maidir le cuspóirí Caomhantais.²⁵

5.2 TIONCHAR FÉIDEARTHA

5.2.1 cSAC agus SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe

28 Rachaidh an líne lasnairde thar cSAC agus SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe in dhá áit. Feic **Fíor 5.1** agus **Fíor 5.2**:

- An Bhóinn idir Túr 355 agus Túr 356 i mbaile fearainn Ráth an Eallaigh agus i mbaile fearainn Trubley in aice le Baile Átha Troim; agus
- An Abhainn Dubh idir Túr 310 agus Túr 311 i mbaile fearainn Chaisleán Mháirtín agus i mbaile fearainn Thailtean i ngar do Shráidbhaile Dhomhnach Phádraig.

29 Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara nach mbeidh aon túir ná aon chuailí cosanta lonnaithe laistigh de na láithreáin Eorpacha agus go mbeidh na láithreacha túir suite ar shiúl ó theorainneacha na láithreán céanna. Sainaitnítear i d**Tábla 5.2** roinnt príomhláithreacha íogaire ina bhféadfadh go mbeadh gá le bearta maolaithe a chur i bhfeidhm ag gabhdóirí cáilitheacha a d'fhéadfadh a bheith íogair.

30 Is le linn chéim na tógála a thabharfar faoi na príomhghníomhaíochtaí sainaitheanta a d'fhéadfadh difear a dhéanamh do cháilíocht an uisce. Áireofar leis na gníomhaíochtaí sin:

- Leagan bealaí rochtana sealadacha (agus painéil alúmanaim / mataí rubair á n-úsáid), nuair is gá;
- Tochailt bunsraitheanna túir agus tógáil túr;
- Tochailt bunsraitheanna cuailí cosanta;
- Oibreacha i gcóngar sruthchúrsaí;
- Ábhair thógála;

²⁵ NPWS (2011) SPA Chuan Dhún Dealgan (004026) Leagan 1. Doiciméad Tacaíochta maidir le Cuspóirí Caomhantais.

- Stoc-charnadh ábhar; agus
- Seoltóirí a shreangú.

31 Mura gcuirfí bearta maolaithe i bhfeidhm, d'fhéadfadh na gníomhaíochtaí sin difear a dhéanamh don chomhshaol uisce agus do speicis cháilitheacha uisce lena mbaineann i cSAC na Bóinne agus na hAbhann Duibhe agus in SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe toisc go bhféadfaidís a bheith ina gcúis leis an méid seo a leanas:

- Doirteadh dríodair a bhaineann le dí-uisciú ag láithreacha túir, rith uisce na hithreach chun srutha agus doirteadh níos díri ar shruthchúrsaí;
- Creimeadh cois bruaigh;
- Suaitheadh ar shuíomhanna póraithe an mhadra uisce / an Chruidín (sna ceantair bhruachánacha a thrasnaítear); agus
- Doirteadh ábhair shalaithe e.g. rith peitriam chun srutha.

32 Is dóigh nach dtiocfadh ach tionchar sealadach chun cinn le linn an díchoimisiúnaithe agus go mbeadh an tionchar sin cosúil leis an tionchar, nó ní ba lú ná an tionchar, a thitfeadh amach le linn chéim na tógála.

33 Téitear thar roinnt craobh-aibhneacha (neamhshainithe) atá nasctha leis an láithreán seo freisin agus mionsonraítear a láithreacha ginearálta i d**Tábla 5.2**. Sainaithníodh an tionchar féideartha in éineacht le bearta maolaithe a mholtar dá dtarlódh tionchar féideartha dá leithéid chun cinn. Anuas air sin, tá cur síos déanta freisin ar a éifeachtaí a bheadh na bearta maolaithe sin a bheartaítear. Tugtar cur síos mionsonraithe ar an maolú sin a bheartaítear i **Rannán 6** den tuarascáil seo.

Fíor 5.1: Trasbhealach na Bóinne idir Túr 355 agus Túr 356

Fíor 5.2: Trasbhealach na hAbhann Duibhe idir Túr 310 agus Túr 311

Tábla 5.2: Príomhláithreacha Iogaire, Leasanna Cáilitheacha, Tionchar Féideartha agus Bearta Maolaithe

Príomhláithreacha Iogaire	Príomhnótaí	Leasanna Cáilitheacha Ábhartha	Tionchar Féideartha	An Dóchúlacht go dtiocfaidh Drochthionchar Chun Cinn (Mura gCuirtear Bearta Maolaithe i bhFeidhm)	Bearta Maolaithe	Éifeachtacht na mBearta Maolaithe ²⁶
cSAC na Bóinne agus na hAbhann Duibhe agus SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe idir Túr 355 agus Túr 356	<p>Tá Túr 355 suite i dtalamh feirme gar do theorainn an cSAC (thart ar 6 m) ar bharr fána réasúnta géar, áit a bhfuil fásra scrobarnaí (iseal). Mar sin féin, tá sé suite níos mó ná 60 m ó shruthchúrsa iarbhir na habhann.</p> <p>Tá Túr 356 suite ar an taobh eile den Bhóinn, agus é lonnaithe thart ar 160 m ón cSAC (agus ó imeall na habhann) ar thalamh feirme bainistithe atá réasúnta réidh. Cé go dtéann na seoltóirí thar an láithreán, níl aon ghné den fhorbairt lonnaithe laistigh den cSAC / SPA.</p>	<p>Ní ag an láithreán seo atá aon ghnáthóga talún ina bhfuil leasanna cáilitheacha an láithreáin le sonrú. Tá fásra adhmaid agus ceantair bhruachánacha ghinearálta á seachaint ag an bhforbairt agus ní bheidh gá le bearradh / teascadh crann.</p> <p>Ní gá dul isteach i dteorainneacha an cSAC / SPA le haghaidh aon ghné den fhorbairt. Ina leith sin, seachnaítear an fhéidearthacht atá ann go suaithear suíomhanna póraithe an Mhadra Uisce agus an Chruidín (speicis cháilitheacha an cSAC / SPA).</p> <p>D'fhéadfadh go mbeadh gá le breithniú a dhéanamh ar leasanna cáilitheacha uisceacha (e.g. an Bradán Atlantach agus an Loimpre) ó thaobh cháilíocht an uisce de.</p>	<p>Tá dóchúlacht íseal ann go dtiocfaidh drochthionchar áitiúil chun cinn ag an láthair seo. Mar sin féin, sainaitníodh go bhfuil féidearthacht ann go ndéanfar difear áitiúil sealadach do cháilíocht an uisce agus do leasanna cáilitheacha uisceacha lena mbaineann (an Bradán Atlantach agus an Loimpre) le linn chéim na tógála (tógáil na dtúr, rianta rochtana agus sreangú na seoltóirí).</p> <p>Ní gá crainn a ghearradh ná an ceantar cois bruaigh a shuaitheadh ag an láthair seo agus seachnaítear cur isteach ar shuíomhanna póraithe an Mhadra Uisce agus an Chruidín dá bharr.</p>	Éiginnte	<p>Cuirfear rialuithe truaillithe uisce i bhfeidhm, mar a mhionsonraítear i Rannán 6.</p> <p>Déanfaidh an Cléireach Éiceolaíoch Oibreacha (ECOW) maoirseacht ar oibreacha a dhéanfar i gcóngarach na habhann chun a chinntiú go gcuirfear na bearta maolaithe i bhfeidhm go héifeachtach.</p> <p>Seachnófar ceantair bhruachánacha (agus ní bheidh aon bhaol dá bharr go suaithear fána).</p>	<p>Cinnté</p> <p>Déanfar monatóireacht ar bhearta maolaithe agus cuirfear lúb aischothaithe i bhfeidhm sa chás go dtarlaíonn tearcfheidhmí ocht gan choinne, faoi mar a leagtar amach i Rannán 6.2.</p>
cSAC na Bóinne agus na hAbhann Duibhe agus SPA na Bóinne agus na hAbhann	Téann an t-aillíniú thar an Abhainn Dubh ar lúb leathan, rud a fhágann go	Ní ag an láithreán seo atá aon ghnáthóga talún ina bhfuil leasanna cáilitheacha an láithreáin le sonrú. Tá	Tá dóchúlacht íseal ann go dtiocfaidh drochthionchar áitiúil chun cinn ag an láthair seo. Mar sin féin,	Éiginnte	Cuirfear rialuithe truaillithe uisce i bhfeidhm, mar a mhionsonraítear i	Cinnté Déanfar monatóireacht

²⁶ Gnáth-théarmaíocht faoin leibhéal muiníne as réamh-mheasanna de réir threoirínte IEEM (2006)

5

Príomhláithreacha Íogaire	Príomhnótaí	Leasanna Cáilitheacha Ábhartha	Tionchar Féideartha	An Dóchúlacht go dTiocfaidh Drochthionchar Chun Cinn (Mura gCuirtear Bearta Maolaithe i bhFeidhm)	Bearta Maolaithe	Éifeachtacht na mBearta Maolaithe ²⁶
Duibhe idir Túr 311 agus Túr 310	bhfuil trí thúr suite i ngar don láithreán Eorpach, mar seo a leanas. Tá Túr 311 lonnaithe i dtalamh feirme thart ar 191 m ó phointe is gaire an cSAC (195 m ó imeall na habhann). Tá Túr 310 lonnaithe thart ar 88 m ó thuaidh ó theorainn an SAC (100 m ó imeall na habhann) i dtalamh feirme. Tá Túr 309 lonnaithe 84 m siar ó thuaidh ó theorainn an cSAC (105 m ó imeall na habhann) i bhfál sceach ag a bhfuil féarach fluich. Tá an crios bruachánach agus abhann a thrasnaítear sách cúng (thart ar 30 m) agus tá roinnt sceacha ísle sailí ann. Cé go dtéann na seoltóirí thar an láithreán, níl aon ghné den fhorbairt lonnaithe laistigh den cSAC / SPA.	fásra adhmaid agus ceantair bhruachánacha ghinearálta á seachaint ag an bhforbairt agus ní bheidh gá le bearradh / teascadh crann. Ní gá dul isteach sa láithreán Eorpach le haghaidh aon ghné den fhorbairt. Ina leith sin, seachnaítear aon bhaol go suaithfear suíomhanna póraithe an Mhadra Uisce agus an Chruidín (speicis cháilitheacha an cSAC / SPA). D'fhéadfadh go mbeadh gá le breithniú a dhéanamh ar leasanna cáilitheacha uisceacha (e.g. an Bradán Atlantach agus an Loimpre) ó thaobh cháilíocht an uisce de.	sainaitníodh go bhfuil féidearthacht ann go ndéanfar difear áitiúil sealadach do cháilíocht an uisce agus do leasanna cáilitheacha uisceacha lena mbaineann (an Bradán Atlantach agus an Loimpre) le linn chéim na tógála (tógáil na dtúr, rianta rochtana agus sreangú na seoltóirí). Ní gá crainn a ghearradh ná an ceantar cois bruaigh a shuaitheadh ag an láthair seo agus seachnaítear cur isteach ar shuíomhanna póraithe an Mhadra Uisce agus an Chruidín dá bharr.		Rannán 6. Déanfaidh an Cléireach Éiceolaíoch Oibreacha (ECOW) maoirseacht ar oibreacha a dhéanfar i gcóngarach na habhann chun a chinntiú go gcuirfeadh na bearta maolaithe molta i bhfeidhm go héifeachtach. Seachnófar ceantair bhruachánacha (agus ní bheidh aon bhaol dá bharr go suaithfear fána).	ar bhearta maolaithe agus cuirfeadh lúb aischothaithe i bhfeidhm sa chás go dtarlaíonn tearcfheidhmíocht gan choinne, faoi mar a leagtar amach i Rannán 6.2.

Príomhláithreacha Iogaire	Príomhnótaí	Leasanna Cáilitheacha Ábhartha	Tionchar Féideartha	An Dóchúlacht go dtiocfaidh Drochthionchar Chun Cinn (Mura gCuirtear Bearta Maolaithe i bhFeidhm)	Bearta Maolaithe	Éifeachtacht na mBearta Maolaithe ²⁶
<p>Craobh-aibhneacha cSAC agus SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Abhainn Boycetown idir Túr 376 agus Túr 377. 2. Sruth idir Túr 350 agus Túr 351. 3. Trí thrasbhealach ag Abhainn an Chladaigh idir Túr 347 agus Túr 344. 4. Díog draenála tuilemhá nádúrtha idir Túr 308 agus Túr 309. 5. Sruthán beag idir Túr 314 agus Túr 313. 6. Sruthán beag idir Túr 318 agus Túr 317. 7. Sruth idir Túr 358 agus Túr 359. 8. Abhainn Chill Mhaighneann idir Túr 251 agus Túr 252. 	<p>Téann an t-ailíniú thar aibhneacha neamhshainithe. Tá na haibhneacha sin nasctha le cSAC / SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe. Tá gach ceann de na láithreacha túir suite ar shiúl ón gcrios bruachánach.</p>	<p>Sainaitníodh go bhfuil na haibhneacha uile a dtéitear tharstu ina suíomhanna póraithe féideartha do speicis shoghluaiste is leasanna cáilitheacha (an Cruidín agus an madra uisce) a d'fhéadfadh a bheith nasctha le láithreacha Eorpacha le sruth (a mhionsonraítear thuas). Toisc go bhféadfadh suaitheadh a bheith ann de bharr gearradh crann, is gá breithniú a dhéanamh ar an gcur isteach a d'fhéadfadh a bheith ann dá bharr ar an gCruidín agus ar an madra uisce.</p> <p>D'fhéadfadh go mbeadh gá le breithniú a dhéanamh ar leasanna cáilitheacha uisceacha (e.g. an Bradán Atlantach agus an Loimpre) maidir le cáilíocht an uisce a chosaint.</p>	<p>Tá dóchúlacht íseal ann go dtiocfaidh drochthionchar áitiúil chun cinn ag an láthair seo. Mar sin féin, sainaitníodh go bhfuil féidearthacht ann go ndéanfar difear áitiúil sealadach do cháilíocht an uisce agus do leasanna cáilitheacha uisceacha lena mbaineann (an Bradán Atlantach agus an Loimpre) le linn chéim na tógála (tógáil na dtúr, rianta rochtana agus sreangú na seoltóirí).</p> <p>Tá baol ann go mbeidh gearradh crann agus suaitheadh chois brauigh ag na láithreacha seo agus, dá bhrí sin, tá seans ann go gcuirfeadh isteach ar shuíomhanna póraithe an Mhadra Uisce agus an Chruidín dá bharr.</p>	<p>Éiginnte</p>	<p>Déanfaidh an Cléireach Éiceolaíoch Oibreacha (ECOW) maoirseacht ar oibreacha a dhéanfar i gcóngarach na habhann chun a chinntiú go gcuirfeadh na bearta maolaithe i bhfeidhm go héifeachtach.</p> <p>Seachnófar ceantair bhruachánacha nuair is féidir (agus ní bheidh aon bhaol dá bharr go suaithearfána).</p> <p>Cuirfeadh rialuithe truaillithe uisce i bhfeidhm, mar a mhionsonraítear i Rannán 6.</p> <p>Tabharfar faoi bhearradh crann (más gá) i gceantair bhruachánacha ar bhealach a sheachnóidh suaitheadh féideartha do shuíomhanna póraithe an Chruidín / an mhadra uisce. Déanfaidh an Cléireach Éiceolaíoch Oibreacha (ECOW) maoirseacht ar</p>	<p>Cinnt</p> <p>Déanfar monatóireacht ar bhearta maolaithe agus cuirfeadh lúb aischothaithe i bhfeidhm sa chás go dtarlaíonn tearcfheidhmí ocht gan choinne, faoi mar a leagtar amach i Rannán 6.2.</p>

5

Príomhláithreacha Íogaire	Príomhnótaí	Leasanna Ábhartha	Cáilitheacha	Tionchar Féideartha	An Dóchúlacht go dTiocfaidh Drochthionchar Chun Cinn (Mura gCuirtear Bearta Maolaithe i bhFeidhm)	Bearta Maolaithe	Éifeachtacht na mBearta Maolaithe ²⁶
						bhearradh crann chun a chinntiú go gcuirfeadh na bearta maolaithe i bhfeidhm go héifeachtach.	

- 34 Níor sainaitníodh aon drochthionchar mar leasanna cáilitheacha láithreán le linn chéim oibríoch an tionscadail. Rinneadh breithniú sa bhreithmheas éiceolaíochta seo ar na cineálacha tionchair ábhartha a d'fhéadfadh a bheith ann, lena n-áirítear:
- Suaitheadh a bhaineann le bearradh coillearnaí bruachánaí (barradh ainmhinic fásra bhruachánaigh); agus
 - Cur isteach féideartha ar cháilíocht an uisce de bharr oibreacha cothabhála.
- 35 Is ar scála an-bheag a bheidh na cineálacha tionchair sin agus, mar shampla, ní shuaithfidh siad bruacha abhann ná fásra íseal in áiteanna a bhfuil suíomhanna póraithe an Mhadra Uisce / an Chruidín le sonrú.

5.2.2 An Tionchar Féideartha ar Láithreáin SPA atá scoite amach

- 36 Díríodh aird ar Ealaí Glóracha i dtuairim scópála an Bhoird Phleanála (an Bord) le linn comhairliúcháin leis an Cairde Éanlaith Éireann (BWI) agus leis an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (NPWS) mar speiceas a úsáideann an limistéar staidéir go forleathan i líon ar féidir leis leibhéil shuntasacha náisiúnta (níos mó ná 150 éan de réir Boland *et al.*, 2010²⁷) a shárú go rialta. Meastar go bhfuil an speiceas sin thar a bheith soghabhálach d'imbhualadh faoi línte cumhachta. Chuige sin aithníodh é mar phríomhspeiceas a ndéanfar machnamh air i dtaca le tionchar féideartha na forbartha a bheartaítear.
- 37 Rinneadh staidéar mionsonraithe ar phobail agus ar ghluaiseachtaí na hEala Glóraí sa limistéar staidéir (CMSA agus MSA), a bhíonn le sonrú lasmuigh de shuíomhanna Eorpacha. Déantar faisnéis maidir leis na pobail áitiúla sin a chur i láthair thíos, agus tugtar mionsonraí ar mheasúnú ar an tionchar ar scála áitiúil i **Rannán 5.2.3**. Meastar go bhfuil an fhaisnéis sin ábhartha don NIS toisc go bhféadfadh cuid de na healaí a bhíonn ag geimhriú sa limistéar staidéir socrú ar shuíomhanna scíthe SPA Loch Súilí agus Loch Feabhail ar chósta thuaidh na hÉireann, faoi mar a thugtar le fios sa chomhaireamh is airde a fheictear san fhómhar. Chomh maith leis sin, tuigtear gur i Loch nEathach agus i Loch Éirne Uachtair a ligeann éin imirceacha a thagann ar ais san earrach a scíth, faoi mar a thugtar le fios sa chomhaireamh is airde a fheictear san earrach. I gcás ina mbeadh tionchar suntasach ag an bhforbairt a bheartaítear (bás de bharr imbhuailte) ar phobail áitiúla sa limistéar staidéir, d'fhéadfaí tionchar iarmhartach a imirt ar na pobail lena mbaineann san SPA seo.
- 38 Déantar faisnéis maidir le bealaí eitilte imirceacha féideartha idir pobail na nEalaí Glóracha sa limistéar staidéir, agus na láithreáin Eorpacha atá á mbreithniú, a chur i láthair i **Rannán 5.24**.

²⁷ Boland H, McElwaine J, Henderson G, Hall C, Walsh A & Crowe O (2010). *Whooper Cygnus cygnus and Bewick's C. columbianus bewickii Swans in Ireland: results of the International Swan Census, Eanáir 2010*. Irish Birds 9: 1-10 (2010).

Tarlaíonn eitilt imirceach ó dheas san fhómhar agus eitilt imirceach fillteach san earrach agus d'fhéadfaidís socrú ar na láithreáin SPA ábhartha. Ní mór breithniú a dhéanamh freisin ar ghluaiseachtaí imirceacha eile taobh istigh den séasúr geimhrithe.

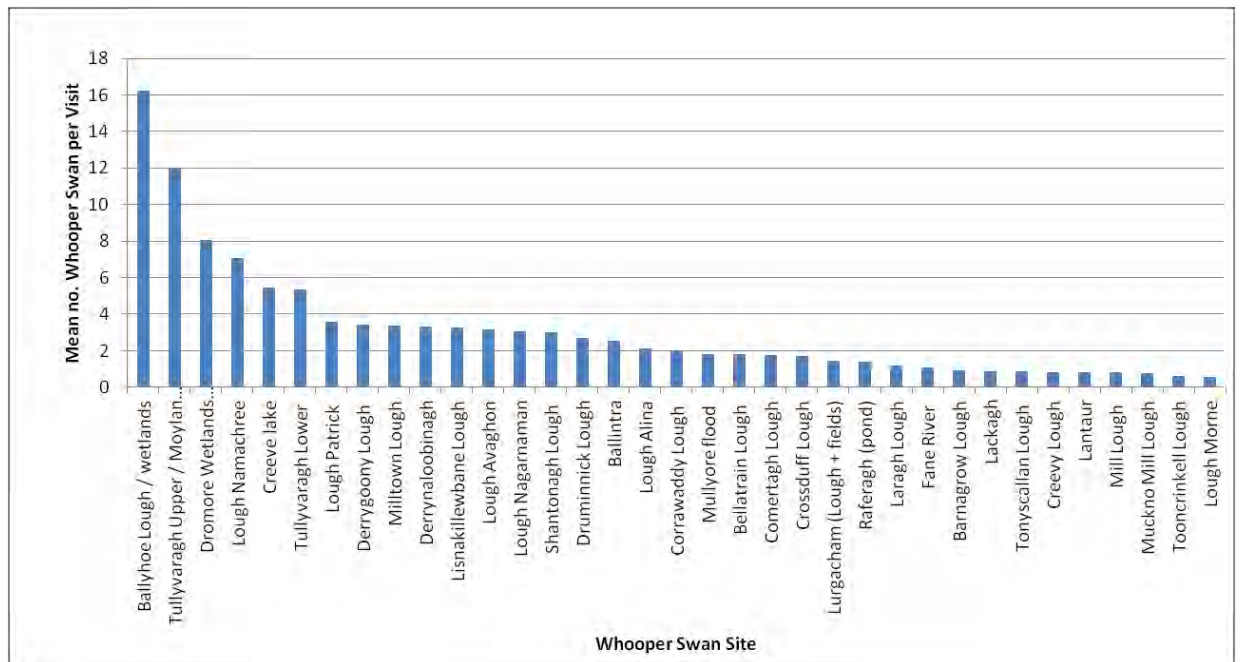
- 39 Féachtar ar thionchar féideartha do phobal geimhrithe den Fhoitheach Mór i SPA Chuan Dhún Dealgan i **Rannán 5.2.6**.

5.2.2.1 An Eala Ghlórach sa Limistéar Staidéir

- 40 Thar thréimhse seacht mbliana, rinneadh suirbhéanna ar an Eala Ghlórach agus ar éin gheimhrithe eile ar bhonn míosúil le linn na tréimhse idir mí Dheireadh Fómhair agus mí Aibreáin. Cuirtear na sonraí a bailíodh i láthair in **Aguisín B** den tuarascáil seo.

An Eala Ghlórach sa CMSA

- 41 Aithníodh 56 shuíomh i Mórlimistéar Staidéir an Chabháin-Mhuineacháin mar chinn a bhí in úsáid ag an Eala Ghlórach le linn an staidéir (an staidéar ar fhoinsí faisnéise agus an suirbhé allamuigh) agus riamh anall. Is ionann trí cinn de na suíomhanna sin agus suíomhanna inar taifeadadh an Eala Ghlórach san am atá thart. Is é sin le rá, cé go ndearnadh suirbhé rialta orthu le linn an staidéir reatha, níor taifeadadh aon Ealaí Glóracha sna trí shuíomh sin le linn na tréimhse. Ba iad na suíomhanna sin an Loch Mór, Loch Saileán agus Bawn Lakes. Ba cheart a thabhairt ar aird go raibh an mórlimistéar staidéir faoi réir suirbhéanna leanúnacha geimhridh (2010 – 2014 san áireamh) mar a léirítear i **bhFíor5.4**.
- 42 Le linn na suirbhéanna, níor sháraigh aon suíomh aonair laistigh de mhórlimistéar staidéir an CMSA leibhéil a bhfuil tábhacht náisiúnta leo. An suíomh is rialta a bhíonn in úsáid agus an ceann is tábhachtaí cóngarach don ailíniú is ea Loch na Machairí, áit a bhfuarthas comhaireamh uasta 65 eala (timpeall 0.5% den phobal náisiúnta). Tá Loch na Craoibhe agus páirceanna ag Béal Átha an tSratha ar shuíomhanna eile lena mbaineann tábhacht chontae a sainaitníodh le linn an tsuirbhé. Seachnaíonn an fhorbairt a bheartaítear Ealaí Glóracha geimhrithe tábhachtacha agus suíomhanna eile éan geimhrithe. Níor tugadh aon Ealaí Glóracha faoi deara le linn suirbhéanna a rinneadh go dtí seo ar an Loch Mór, áit a raibh líonta a bhfuil tábhacht náisiúnta leo roimhe seo (Foinse: NPWS).
- 43 Déantar achoimre i **bhFíor 5.3** ar na suíomhanna aonair is tábhachtaí don Eala Ghlórach a sainaitníodh sa CMSA, agus iad bunaithe ar mheánluachanna do thréimhse an tsuirbhé.

Fíor 5.3: Príomhláithreáin sa CMSA (rangú bunaithe ar na meánáirimh éin is airde agus is ísle a taifeadadh le linn suirbhéanna)

- 44 Is suite i bhfad ar shiúl ón bhforbairt a bheartaítear atá na suíomhanna is tábhachtaí sa mhórlimistéar staidéir, lena n-áirítear Loch /Bogaigh Bhéal Átha hÓ (>10 km), Tulaigh Bhanrach Uachtarach/ Moylan (>10 km) agus bogaigh an Droma Mhóir (>5 km). Tá an t-aíliú linn lastoir de 3 limistéar bogaigh thábhachtacha líneacha ina gcomhchruinníonn an Eala Ghlorach, lena n-áirítear Gleann Abhann an Droma Mhóir, sraith lochanna laistiar de Loch Morn, agus Abhainn na Cnapaí (agus a folochanna).

Fíor 5.4: Dáileadh na hEala Glóraí sa CMSA

Fíor 5.4: Dáileadh agus Bealaí Eitilte na hEala Glóraí sa CMSA

45 Ba iad seo a leanas príomhthorthaí an staidéir:

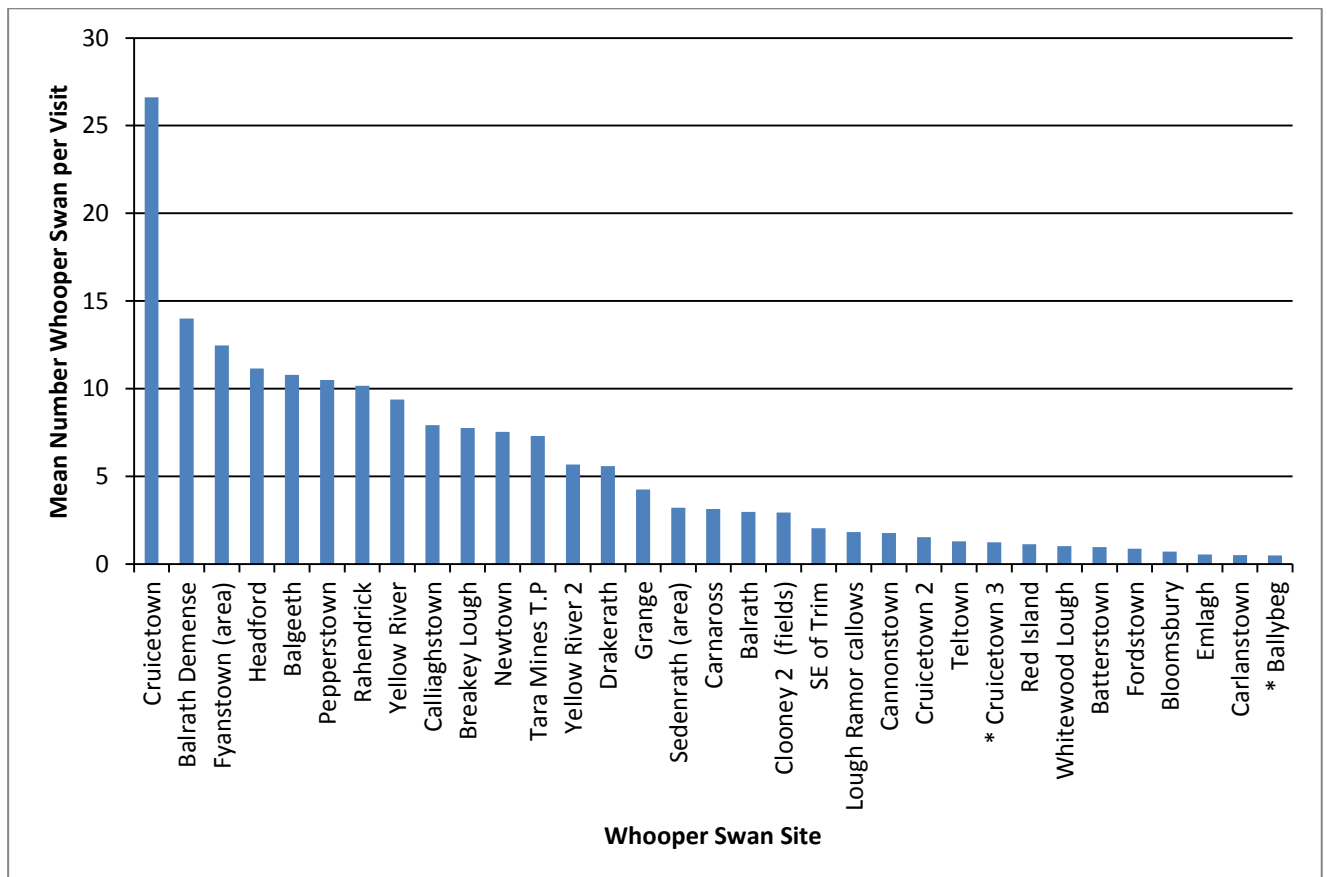
- Ag Béal Átha an tSratha, deimhníodh bealach eiltite rialta sna chéad cheithre gheimhreadh den staidéar (idir 2007 agus 2011) agus arís in 2014. Tá limistéar beathúcháin i mBéal Átha an tSratha, áit a n-eitlíonn ealaí chuici le linn an lae. Téann siad ar an bhfara ag dhá loch bheaga (Loch Thamhnaigh Scalláin agus Loch Tuama [nó Loch Chríonchoille]) atá lonnaithe timpeall 1.5 km agus 2 km soir agus soir, soir ó dheas faoi seach ó Bhéal Átha an tSratha. Trasnáíonn an bealach eiltite an t-aillíniú a bheartaítear mar a chuirtear i láthair i **bhFíor 5.5**. Níor taifeadadh aon ghníomhaíocht Eala Glóraí sa cheantar seo le linn an gheimhridh sa tréimhse 2011-2013, agus an bhliain sin san áireamh.
- Bunaithe ar athruithe ar an líon a breathnaíodh, tá bealach eiltite mírialta ann feadh an ailínithe i gceantar Loch Choimeartaí, Loch Chorr an Bhealaigh, Loch Ghréach Luain, Loch an Mhuilinn agus Lochán Ráth Fiachrach toisc go mbíonn an Eala Ghlórach ag bogadh idir an moll suíomhanna locha sin i gcaitheamh an gheimhridh.
- Mar an gcéanna, bunaithe ar athruithe ar an líon a breathnaíodh, tá bealach eiltite mírialta ann trasna an ailínithe idir Loch Éigis agus Loch Morn agus lochanna siar uaidh.
- Sa bhliain 2013 / 2014, thángthas ar thrí shuíomh nua atá suite réasúnta gar don ailíniú, lena n-áirítear Loch Chorr an Bhealaigh (650 m ón ailíniú) agus Loch Ghréach Luain (1.25 km ón ailíniú) – feic thuas. Taifeadadh líon beag d'Ealaí Glóracha (3 cinn) ag Loch Corrawaddy freisin.
- Níor taifeadadh aon Ealaí Glóracha do roinnt mhaith lochanna agus locháin eile beag beann ar an suirbhé rialta a rinneadh orthu. Áirítear leo sin na lochanna seo a leanas atá suite laistigh de 2 km ón línebhealach roghnaithe (ón taobh thuaidh go dtí an taobh theas); Loch an Easáin, an Loch Bán, an Loch Dubh, Loch Chorr na Muclach, Loch Leitir Bán, Ghost Lough, Loch Dhroim Dhristin, Loch Coogan, Loch Cordoo, Corr Fionnlocha, Loch Bharrachaidh, locháin gan ainm i mbaile fearainn Chorr an Bhealaigh agus Loch an Mhaí.

An Eala Ghlórach san MSA

46 Aithníodh 39 suíomh aonair i Mórlimistéar Staidéir na Mí mar chinn a bhí in úsáid ag Ealaí Glóracha i rith thréimhse an tsuirbhé. Sainaitníodh 15 shuíomh bhreise san athbheithniú liteartha nó i gcomhairliúchán le NPWS mar shuíomhanna Ealaí Glóracha stairiúla, ach níor taifeadadh aon éin ann le linn thréimhse an tsuirbhé ag an 15 shuíomh sin. Tá suíomhanna ina bhfuil an Eala Ghlórach a sainaitníodh mar chuid den staidéar seo ina gcuid de shuíomhanna / limistéir níos fairsinge a léiríodh agus a ndearnadh measúnú orthu mar chuid den International

Swan Census (Crowe 2005²⁸). Mar shampla, áirítear i suíomh na hAbhann Duibhe (in Crowe 2005) suíomhanna aonair a mhionsonraítear, cosúil le Baile an Fhianaigh, Sedenrath, Linnte Fuíll Mhianaigh na Teamhrach agus Eastát Cheanannais. Tá ealtaí d'Ealaí Glóracha an-dinimiciúil agus tig leo bheith cnuasta le chéile in ealtaí móra nó scaipthe ar fud tírdhreach mór in ealtaí níos lú. Bíonn tionchar ag nithe athraitheacha lena n-áirítear infhaighteacht bia, slándáil ó chreachadóirí (is fearr páirceanna móra oscailte) agus limistéir tuile shealadach ar dháileadh agus dá bhrí sin ar bhealaí eiltile agus ar rialtacht bhealaí eiltile sa limistéar staidéir. Mar a leagtar amach thuas, bhí an mórlimistéar staidéir faoi réir suirbhéanna leanúnacha geimhridh idir 2007 / 2008 agus 2013 / 2014 san áireamh mar a léirítear i **bhFíor 5.7**.

- 47 Déantar achoimre i **bhFíor 5.6** ar na suíomhanna aonair is tábhachtaí don Eala Ghlórach a sainnithníodh, agus iad bunaithe ar mheánluachanna do thréimhse an tsuirbhé (WSP1-7).

Fíor 5.6: Príomhláithreáin san MSA (rangú bunaithe ar na meánáirimh éin is airde agus is ísle a taifeadh le linn suirbhéanna).

²⁸ Crowe O, McElwaine JG, Worden J, Watson GA, Walsh A & Boland H. (2005). Whooper *Cygnus cygnus* and Bewick's *C. columbianus bewickii* Swans in Ireland: Results of the International Swan census, January 2005. *Irish Birds* 7(4):483-488.

- 48 Is féidir an fhaisnéis a bailíodh ar na suíomhanna seo (Fíor 5.6) a chumasc i bpríomhlímistéir níos mó. Tá sé seo bunaithe ar an bhfaisnéis ón suirbhé ar bhealach eitilte – le gluaiseachtaí chuig suíomhanna fara agus uathu. Saináithnítear na príomhlímistéir seo i **dTábla 5.3**.

Tábla 5.3: Suíomhanna san MSA a sainithníodh i rith suirbhé a bhfuil baint acu le Príomhlímistéir bunaithe ar bhealaí eitilte arna sainithint idir límistéir fara agus foráiste

PRÍOMHLIMISTÉAR	SUÍOMHANNA
Baile an Rátha	Diméin Bhaile an Rátha
Baile an Rátha	Baile na Gaoithe
Baile an Rátha	Baile an Phiobardaigh
Baile an Rátha	Baile na gCailleach
Baile an Rátha	Baile an Rátha
Baile an Rátha	Baile na gCanónach
Clooney	Clooney 2 (páirceanna)
Baile Chrúis	Baile Chrúis
Baile Chrúis	An Baile Nua
Baile Chrúis	Baile Chrúis 2
Baile Chrúis	Baile Chrúis 3
Baile Chrúis	Loch na Coille Báine
Gleann na hAbhann Duibhe (idir Ceanannas agus an Uaimh)	Headfort
Gleann na hAbhann Duibhe (idir Ceanannas agus an Uaimh)	An Ghráinseach
Gleann na hAbhann Duibhe (idir Ceanannas agus an Uaimh)	Baile an Fhianaigh (ceantar)
Gleann na hAbhann Duibhe (idir Ceanannas agus an Uaimh)	An Abhainn Bhuí
Gleann na hAbhann Duibhe (idir Ceanannas agus an Uaimh)	Linnte Fuíll Mhianaigh na Teamhrach
Gleann na hAbhann Duibhe (idir Ceanannas agus an Uaimh)	An Abhainn Bhuí 2
Gleann na hAbhann Duibhe (idir Ceanannas agus an Uaimh)	Sedenrath (ceantar)
Gleann na hAbhann Duibhe (siar ó Ceanannas)	Ráth Eanraic
Gleann na hAbhann Duibhe (siar ó Ceanannas)	Carn na Ros
Imleach Bheagáin	Imleach Bheagáin
Imleach Bheagáin	Carn na Ros

- 49 Is iad na príomhlimistéir ina mbailíonn Ealaí Glóracha agus as a dtagann bealaí eitilte (i ndáil leis an limistéar staidéir clúdaithe) Gleann na hAbhann Duibhe (idir Ceanannas agus an Uaimh), Baile Chrúis, Baile an Rátha, an Abhainn Dubh (siar ó Ceanannas) agus Loch Bhréachmaí. Tá taifid i bhfad níos ísle agus níos neamh-mhinice in Clooney agus Imleach Bheagáin. Tá na suíomhanna sin go léir lonnaithe i bhfoisceacht 0.9 km (Baile Chrúis) agus 16 km (Béal na Rátha) ón ailíniú. Is é Gleann na hAbhann Duibhe (idir Ceanannas agus an Uaimh) an limistéar is tábhachtaí don Ealaí Ghlorach, agus suíomhanna fara suntasacha ag linnte fuíll Mhianaigh na Teamhrach agus eastát Ceanannais agus suíomhanna fara asluiteacha a úsáidtear go rialta suas le 10 km ó na suíomhanna fara seo.
- 50 Tacaíonn limistéar Ghleann na hAbhann Duibhe (idir Ceanannas agus an Uaimh), Bhaile an Rátha agus Bhaile Chrúis (arna sainmhíniú i **dTábla 5.3**) (uaireanta ar a laghad) le líon de thábhacht náisiúnta d'Ealaí Glóracha. Limistéir eile nach bhfuil chomh tábhachtach iad an Abhainn Dubh (siar ó Ceanannas), Loch Bhréachmaí agus Imleach Bheagáin. Tá siad i bhfad ón ailíniú a bheartaítear agus / nó níl aon bhealaí eitilte taifeadta a nascann na suíomhanna seo, nó níl siad dóchúil. Ba cheart a thabhairt faoi deara gur tharla oibreacha míntíriúchán talún le blianta beaga ag suíomhanna fara agus foráiste Bhaile Chrúis, agus tá laghdú tagtha ar an líon, ach úsáideann líon beag Ealaí Glóracha go rialta fós é.
- 51 Tugtar achoimre thíos ar phríomhthorthaí an staidéir ón bpointe is faide ó dheas go dtí an pointe is faide ó thuaidh den fhorbairt a bheartaítear. Déantar na sonraí le haghaidh gach bliana den suirbhé a chur i láthair in **Aguisín B**:
- Níl aon líonta suntasacha d'Ealaí Glóracha le fáil sa cheantar ó dheas ón Abhainn Dubh chuig Fostáisiún Fhearann na Coille. D'ainneoin suirbhéanna rialta i gcarr agus ón aer, ní fhacthas aon líonta suntasacha Ealaí Glóracha.
 - Pobail rialta d'Ealaí Glóracha a bhfuil tábhacht náisiúnta leo, thar an ngeimhreadh i limistéar Ghleann na hAbhann Duibhe.
 - Trasnaíonn an t-aillíniú an Abhainn Dubh idir limistéir sealgaireachta éagsúla i nGleann na hAbhann Duibhe agus suíomhanna tábhachtach fara ag Linnte Fuíll Mhianaigh na Teamhrach.
 - I measc na suíomhanna beathaithe geimhridh i nGleann na hAbhann Duibhe tá Sedenrath, Baile an Fhianaigh agus Bloomsbury, agus na suíomhanna forimeallacha ag Grange.
 - Téann na hEalaí Glóracha i nGleann na hAbhann Duibhe ar fara den chuid is mó ag Eastát Ceanannais (amach as bealach an ailínithe) agus ag Linnte Fuíll Mhianaigh na Teamhrach (déroinneann an t-aillíniú an bealach eitilte).

- Téann an t-aillíniú thar shuíomh sealgaireachta nach n-úsáidtear go rialta idir Túr 309 agus Túr 310 ag Tailtin. Níor sháraigh líon na n-ealaí glóracha ag an suíomh sin an tábhacht náisiúnta riamh.
- Úsáideann Ealaí Glóracha talamh feirme curaíochta feadh limistéar na hAbhann Buí i líon a d'fhéadfadh teannadh le Tábhacht Náisiúnta. Tá an áit sin lonnaithe idir 1 agus 2 km soir ón ailíniú (Túr 291 go dtí Túr 295). Téann bealaí eitilte sa limistéar seo chuig suíomh fara Linnte Fuíll Mhianaigh na Teamhrach agus leis sin ní gá an t-aillíniú féin a chrosáil.
- Tacaíonn an talamh feirme curaíochta fhairsing idir baile fearainn Mountainstown suas chuig trasnú an N52 le líon suíomhanna atá an-scaipthe nach n-úsáidtear rómhinic. Tá suíomhanna arna rialú ag infhaighteacht bia (prátaí is fearr) agus tuile shealadach. Áirítear orthu sin na suíomhanna seo a leanas (páirceanna a úsáideadh); Baile an Drácaigh, an tOileán Rua, Clooney 2, Coolaliss agus Loch Clooney.
- Ó dheas de Loch Clooney, aithníodh suíomh de chuid na hEala Glóraí níos déanaí anuas (suirbhéanna 2012 / 2013) i mbaile fearainn Bhaile an Drácaigh (thart ar 500 m siar ó Thúr 286). Níor taifeadadh aon éin ansin sna suirbhéanna a rinneadh roimhe seo agus go deireanach (2013 / 2014). Is éard atá i bPáirc Bhaile an Drácaigh ná páirc prátaí faoi uisce a bhí in úsáid mar shuíomh sealgaireachta agus fara. Níor taifeadadh aon bhealaí eitilte ag crosáil an ailínithe sa limistéar seo agus breathnaíodh Ealaí Glóracha ag sealgaireacht agus ar fara ag an suíomh seo amháin.
- Tugadh ealtaí níos lú d'Ealaí Glóracha faoi deara agus iad ar fara go rialta i bpáirceanna éagsúla siar ó Loch Clooney (Coolaliss agus Clooney 2). Tugadh suíomh fara (ceantar tuile sealadaí) faoi deara cóngarach don limistéar sealgaireachta ag Clooney 2. Bhí fad na limistéar fara agus sealgaireachta a breathnaíodh thart ar 300 go dtí 500 m siar ón ailíniú ag Túr 280 agus Túr 281. Chonacthas bealach eitilte amháin ag crosáil an ailínithe sa limistéar seo agus tugadh faoi deara 4 bhealach eitilte an-ghar de seo (<500 m ón ailíniú).
- Téann an chuid thuaidh den fhorbairt a bheartaítear thart gar do Bhaile Chrúis, suíomh sealgaireachta agus fara don Eala Ghlorach. Cé go gcruinníonn na héin ag Baile Chrúis, scaipeann líon áirithe amach ón suíomh sin chuig limistéir sealgaireachta dhifriúla agus chuig Loch na Coille Báine (a éilíonn eitiltí ar fud an ailínithe go sonrach). Áirítear leis an suíomh seo bealach eitilte a taifeadadh mar cheann a théann trasna an ailíniú lena n-áirítear in 2013 / 2014.

Fíor 5.7: Dáileadh na hEala Glóraí san MSA

Fíor 5.8: Dáileadh agus Bealaí Eitilte na hEala Glóraí san MSA

5.2.3 An Tionchar Féideartha ar an Eala Ghlórach sa Limistéar Staidéir

52 Fuarthas treoir uathu seo a leanas nuair a bhíodas ag tabhairt faoin measúnú ar an tionchar féideartha ar phobail Ealaí Glóracha:

- Rinneadh staidéir thar sheacht mbliana ar éin gheimhridh chun fianaise a bhailiú maidir le bealaí eitilte, comhchruinniú áitiúil agus fianaise d'éin imfhálaithe (is féidir a úsáid chun gluaiseachtaí éan a aithint).
- Rinneadh tionchar díláithrithe agus imbhuailte féideartha a threorú le hidirghníomhaíochtaí breathnaithe ealaí (Ealaí Balbha, Ealaí Glóracha agus Ealaí Bewick) agus géanna (speicis) le línte cumhachta agus le tuirbíní gaoithe, le faisnéis fhoilsithe eolaíochta atá ann cheana, le EISanna a rinneadh ar fhorbairtí den chineál céanna agus le comhairliúchán le saineolaithe ábhartha (lena n-áirítear an Cumann Ríoga um Éin a Chosaint agus Cairde Éanlaith Éireann).
- Tá ealaí aitheanta mar ghrúpa speicis atá so-ghabhálach go mór d'imbhualadh faoi línte cumhachta (EirGrid (2012²⁹); Becker & Lichtenberg (2005³⁰)). Is dóigh go mbeidh baol imbhuailte méadaithe d'éin óga agus d'éin nach bhfuil an oiread cleachtaidh acu go háirithe le linn tréimhsí drochléargais (e.g. san oíche agus le linn ceocháin) (Hunting, 2002).
- Bhí speicis ghéanna lena n-áirítear an ghé ghlas agus ghobghearr faoi réir staidéar idirghníomhaíochta sonracha i dtaca le línte tarchuir, feic MBEC³¹ (2006). Nuair a bhíodas ag tabhairt faoin mbreithmheas sa NIS seo (agus faoin measúnú éiceolaíochta san EIS), fuarthas treoir ó na suirbhéanna a rinneadh ar bhásanna éan de bharr imbhuailtí feadh líne reatha 400 kV in Albain. Láithreacha mar ar chomhchruinnigh géanna (speicis) agus mar a n-eitlíonn siad go rialta thar línte tarchuir 400 kV agus 220 kV ba ea na suíomhanna a ndearnadh suirbhé orthu. Tacaíonn na suíomhanna a ndearnadh suirbhé orthu le líonta den Ghé Ghlas agus Ghobghearr atá tábhachtach go hidirnáisiúnta (speicis den chineál céanna go bunúsach ó thaobh a soghabháltacht fhéideartha d'imbhualadh faoi línte tarchuir). Níor tugadh aon chomharthaí faoi deara riamh de ghéanna, ná d'ealaí (atá i láthair sa cheantar), fiú, ag imbhualadh faoi línte tarchuir, d'ainneoin na n-eitiltí rialta trasna línte tarchuir a breathnaíodh sa staidéar seo. I measc na speiceas a taifeadadh ag imbhualadh faoi línte tarchuir le linn na suirbhéanna sin bhí speicis choiteann cosúil leis an gCorr Réisc agus speicis nach bhfuil i láthair san MSA e.g. Foracha (éan mara).

²⁹ EirGrid (Feabhra 2012). *Ecology Guidelines for Electricity Transmission Project – A Standard Approach to Ecological Impact Assessment of High Voltage Transmission Projects*. Ar fáil ar: <http://www.eirgrid.com>

³⁰ Becker M.D & Lichtenberg J.S. (2005). *Selected Papers of the 20th Trumpeter Swan Society Conference, Trumpeter Swan Restoration: Exploration and Challenges*, Iowa. Faighte ó: http://www.trumpeterswansociety.org/docs/20th_conf/20becker_and_lichtenberg.pdf.

³¹ Bhí údar an NIS ina chomhúdar ar shaothar MBEC McKenzie Bradshaw (2006). *Bird – Power Line Collision Field Study*. Arna ullmhú do Scottish and Southern Energy plc.

- Chonacthas idirghníomhaíochtaí Ealaí Glóracha (agus Ealaí Balbha) le línte tarchuir atá ann cheana i gContae Mhaigh Eo, i gContae Mhuineacháin agus ag Droichead Thuama i dTuaisceart Éireann. Chonacthas Ealaí Glóracha ag eitilt agus ag sealgaireacht in aice le línte tarchuir, lena taobh agus fúthu. Léirítear sna breathnuithe agus sna suirbhéanna sin go bhféadfadh Ealaí Glóracha dul i gcleachtadh ar línte tarchuir.
- Tacaíonn roinnt suíomhanna a breathnaíodh i dTuaisceart Éireann le líonta den Eala Ghlórach atá tábhachtach go hidirnáisiúnta (e.g. limistéar Dhroichead Thuama – gar do SPA Loch nEathach). Tacaíonn Droichead Thuama go háirithe le líonta den eala ghlórach a bhaineann tábhacht idirnáisiúnta leo a dhéanann sealgaireacht agus a eitlíonn thar líne tharchuir 275 kV a tógadh idir 1963 agus 1978 (foinse: Northern Ireland Electricity [Leictreachas Thuaisceart Éireann]). Cé go dtarlaíonn imbhuailtí ó am go chéile (foinse: RSPB), marcáladh na limistéir sin le déanaí le claontaí eitilte agus leanann an limistéar ag tacú leis an stádas fabhrach caomhantais atá ag pobal Ealaí Glóracha atá faoi bhláth (Hall et al, 2012).
- I staidéir a rinneadh san Ísiltír (Fijn et al., 2012³²) ar ealaí geimhrithe, fuarthas leibhéil ísle bhásanna de bharr imbhuailtí laistigh d'fhorbairtí feirme gaoithe (agus bonneagar gaolmhar leictreachais), fiú amháin i gcás suíomhanna ina mbíonn líon ard traseitiltí trí fheirmeacha gaoithe atá ag oibriú agus ina mbíonn leibhéal réasúnta ard éan (>500) i láthair go minic. In athbhreithniú a rinneadh ar bhásanna ealaí agus géanna ag feirmeacha gaoithe, níor taifeadadh ach dhá Eala Ghlóracha mar bhásanna de bhun faireachán a dhéanamh ar 46 feirm ghaoithe in ocht dtír éagsúla (Rees 2012³³). Cosúil le línte tarchuir, aithnítear feirmeacha gaoithe mar riosca imbhuailte d'éin, lena n-áirítear an Eala Ghlórach. Mar sin féin, tugtar le fios sa taighde (cosúil leis an taighde atá aitheanta thuas), go bhfuil riosca an-íseal ann go n-imbhuailfidh éin faoi fheirmeacha gaoithe, fiú amháin in áiteanna a gcomhchruinníonn Ealaí geimhrithe agus a n-eitlíonn siad os a gcionn go rialta.
- Le linn an staidéir ar an Eala ghlórach a rinneadh sa Mhí agus i Muineachán (2007-2014) chonacthas comharthaí gur imbhuail Ealaí Glóracha agus/nó Ealaí Balbha faoi línte dáileacháin ag láithreacha éagsúla (lena n-áirítear dhá shuíomh atá cóngarach do shuíomh Bhéal Átha Beithe agus Bhaile Chrúis i Limistéar Staidéir na Mí). Tá an méid sin i gcomhréir le breathnuithe ginearálta (neamhfhoilsithe) go bhfuil línte ísealvoltais nó meánvoltais cóngarach (laistigh de 500 m) do chruinnithe ealaí geimhrithe ina nguais áitiúil imbhuailte.

³² Fijn, R., Krijgsveld, K., Tijssen, W. s.l (2012). *Habitat use, disturbance and collision risks of Bewick's Swans *Cygnus columbianus bewickii* wintering near a wind farm in the Netherlands*. Wildfowl, 69:97-116, Wildfowl & Wetlands Trust, Slimbridge, Gloucestershire.

³³ Rees, E.C (2012). *Impacts of Wind Farms on Swans and Geese: a Review*. Wildfowl, 62:37-72, Wildfowl & Wetlands Trust, Slimbridge, Gloucestershire.

- Meastar go bhfuil stádas caomhnaithe fabhrach ag an bpobal den Eala Ghlórach Íoslannach (pobail a gheimhrionn in Éirinn) (foinse: JNCC) agus tháinig méadú 11% ar phobail in Éirinn idir 2000 agus 2005 (Crowe *et al.*, 2005³⁴) agus tháinig méadú 6% orthu idir 2005 agus 2010 (Boland *et al.*, 2010³⁵), d'ainneoin an bhonneagair fhairsing línte tarchuir agus línte dáileacháin atá ann cheana a bhféadfadh siad imbhuailte a fúthu.
- Sonraíodh i mbreathnuithe ar ealtaí ealaí glóracha (idir 2007 agus 2014) i Limistéar Staidéir na Mí agus i Limistéar Staidéir an Chabháin-Mhuineacháin go bhfuil líon ard ealaí glóracha óga á chur leis na healtaí a breathnaíodh. Chonacthas ealaí glóracha fásta ag a bhfuil éillíní móra (3+ eala ghlóracha óga chleitithe) le blianta beaga anuas, rud a thugann le fios go bhfuil an pobal ag fás. Leanann Ealaí Glóracha ag comhchruinniú i limistéir, fiú in áiteanna ina dtrasnaíonn bonneagar línte dáileacháin agus línte tarchuir suíomhanna lena mbaineann tábhacht náisiúnta nó tábhacht chontae.
- Aithníodh agus admháodh in aighneacht a fuarthas ón NPWS mar chuid den iarratas roimhe ar cheadú go bhféadfadh go mbeadh tionchar imbhuailte áitiúil ann ar Ealaí Glóracha. Mar sin féin, aithníodh agus admháodh inti freisin nach dóigh go mbeadh tionchar ann ar an bpobal náisiúnta nó ar aon pobal SPA.
- Luaitear in APLIC, 1994 agus 2012³⁶ nach bhfuil imbhuailtí faoi línte tarchuir *“ina mórghoinse bhitheolaíoch básmhairreachta i measc pobail rathúla éan”*. Tá pobal na heala glóraí in Éirinn ag méadú bunaithe ar shonraí reatha agus is féidir a mheas go mbaineann stádas caomhnaithe fabhrach leis.

53 Bunaithe ar an bhfaisnéis a ndéantar achoimre uirthi thíos, meastar nach dóigh go dtarlóidh tionchar suntasach do phobail agus d'fhophobail Ealaí Glóracha san MSA le linn na céime oibríche mar gheall ar an bhforbairt a bheartaítear. Is é an cur chuige lárnach dá bhrí sin sa bhreithmheas ná ceantair áitiúla a aithint ina bhféadfaí tionchar measartha nó tionchar nach mbeadh chomh diúltach a bheith i gceist.

5.2.3.1 Tionchar Imbhualite Féideartha a Saináithníodh feadh an Ailínithe

54 Ba é an cur chuige sa mheasúnú seo ceantair a aithint le bealaí eitilte bliantúla agus idirbhliantúla don Eala Ghlórach a roinntear trí bhealach an ailínithe a bheartaítear, agus freisin

³⁴ Crowe O, McElwaine JG, Worden J, Watson GA, Walsh A & Boland H. (2005). *Whooper Cygnus cygnus and Bewick's C. columbianus bewickii Swans in Ireland: Results of the International Swan census, January 2005*. Irish Birds 7(4):483-488.

³⁵ Boland H, McElwaine J, Henderson G, Hall C, Walsh A & Crowe O (2010). *Whooper Cygnus cygnus and Bewick's C. columbianus bewickii Swans in Ireland: results of the International Swan Census, Eanáir 2010*. Irish Birds 9: 1-10 (2010).

³⁶ Avian Power Line Interaction Committee (APLIC) (1994). *Mitigating Bird Collisions with Power Lines: The State of the Art in 1994*. Avian Power Line Interaction Committee (APLIC) (2012) *Reducing Avian collisions with Power Lines: The State of the Art in 2012*.

machnamh a dhéanamh ar láthair na dtréada ar ar breathnaíodh i gcoibhneas leis an ailíniú a bheartaítear. Ní hionann an dóigh a n-úsáideann an Eala Glórach an ceantar i gcóngarach an ailínithe agus an dóigh a n-úsáideann sí na ceantair is tábhachtaí sa limistéar staidéir toisc go mbíonn Ealaí Glóracha cruasta ó thaobh leithdháilte de ag suíomhanna locha ina mbíonn deiseanna fara agus sealgaireachta gan gá le heitiltí laethúla móra (i bhformhór na gcásanna). Fágann sé sin gur ainmhinic agus neamhrialta a bhíonn na heitiltí sin. In áiteanna inar breathnaíodh eitiltí, ba mhinic a bhídís ag airde fála scean / crannteorainneacha (15-20 m) nó díreach os a gcionn. Bheadh an airde sin laistigh de réimse airde na seoltóirí is ísle atá idir 39.5 m ag an túr is airde a bheartaítear anuas chuig 9 m ag pointe na titime uasta (is annamh a tharlódh titim uasta 9 m toisc nach dtarlódh sé ach de réir na ndálaí uasta oibriúcháin, is iondúil a bheadh an seoltóir ab ísle roinnt méadar ní b'airde ná sin ag an pointe ab ísle). Bunaithe ar na foilseacháin eolaíochta, is dual d'iompar eitilte Ealaí Glóracha eitilt thar na seoltóirí is airde, agus chuige sin baineann an baol imbhuailte is mó le himbhualadh faoi na sreanga talmhaithe (sciathshreanga) (APLIC 2012[1][1]). Tá siad sin lonnaithe os cionn na seoltóirí agus, toisc gur tanaí iad ná na seoltóirí, níl siad chomh sofheicthe le sreanga níos tibhe. Tá gnáthairde na sreanga talmhaithe idir 50 m ag an túr is airde a bheartaítear anuas chuig 19.5 m ag pointe na titime uasta.

55 Bunaithe ar na torthaí ó na suirbhéanna ar bhealaí eitilte a rinneadh idir 2010 agus 2014 (torthaí atá comhsheasmhach le torthaí ó shuirbhéanna a rinneadh roimhe sin); déantar an measúnú seo a leanas maidir le rialtacht na mbealaí eitilte agus measúnú maidir le cé acu a d'fhéadfadh nó nach bhféadfadh tionchar teacht chun cinn.

56 Bunaithe ar an suirbhé allamuigh ar tugadh faoi, aithnítear rioscaí an tionchair imbhuailte fhéideartha ag príomhcheantair shonracha feadh na forbartha a bheartaítear sa CMSA agus san MSA. I measc na gceantar seo tá:

- Ag Béal Átha an tSratha (500 m siar ó Thúr 143), deimhníodh bealach eitilte rialta idir an limistéar beathúcháin sin agus dhá loch bheaga, eadhon Loch Thamhnaigh Scalláin agus Loch Tuama nó Loch Chríonchoille, atá lonnaithe timpeall 1.5 km agus 2 km soir agus soir ó dheas faoi seach ó Bhéal Átha an tSratha. Trasnaíonn an bealach eitilte sin an t-ailíniú.
- Scaipeann Ealaí Glóracha idir Loch Choimeartaí, Loch an Mhuilinn agus Loch Ráth Fiachrach (an chuid den ailíniú idir Túr 197 agus Túr 200) ar feadh an gheimhridh. In amanna, úsáideann siad dhá loch eile atá suite in aice láithreach freisin – Loch Ghréach Luain agus Loch Chorr an Bhealaigh (a breathnaíodh in 2013 / 2014 amháin). Dá bhrí sin, trasnaíonn bealaí eitilte measartha neamhrialta nár deimhníodh an t-ailíniú.
- Loch Morn agus Loch Éigis (an chuid den ailíniú idir Túr 161 agus Túr 163). Is beag Eala Glórach a bhaineann úsáid neamhrialta as na lochanna sin, cé go dtrasnaíonn an

t-aillíniú na lochanna sin. Meastar go bhfuil rioscaí d'Ealaí Glóracha cuibheasach íseal ag an láthair sin, cé go bhfuil eiltí ócáideacha le sonrú.

- Trasbhealach na hAbhann Duibhe – Trasnaíonn an t-aillíniú bealach eiltí a úsáidtear go rialta idir Linnte Fuíll Mhianaigh na Teamhrach (suíomh fara) agus limistéir shealgairachta i nGleann na hAbhann Duibhe. Áirítear leis na suíomhanna a breathníodh go bhfuil nasc acu le bealaí eiltí chuig Linnte Fuíll Mhianaigh na Teamhrach, an Abhainn Bhuí, Gleann na hAbhann Duibhe (Baile an Fhianaigh, Sedenrath, Baile an Fhianaigh 2, Bloomsbury agus Tailtin) agus suíomhanna a úsáidtear go neamhrialta ó thuaidh agus soir uaidh seo (e.g. Baile an Bhóthair, Mianaigh na Teamhrach Thuaidh agus Randelstown). Is gá d'Ealaí Glóracha an t-aillíniú a bheartaítear a thrasnú i roinnt de na suíomhanna mionsonraithe i nGleann na hAbhann Duibhe agus ní thrasnaítear suíomhanna eile. Ní thrasnaíonn an Eala Ghlórach an t-aillíniú ag suíomh na hAbhann Buí agus limistéir fhéideartha eile ó thuaidh agus soir ó Linnte Fuíll Mhianaigh na Teamhrach.
- An limistéar in aice le Loch Clooney – Téann an t-aillíniú trí thírdhreach feirme oscailte, fairsing ina bhfástar prátaí, ag láithreacha scaipthe, a mheallann Ealaí Glóracha. Tá na láithreacha a úsáidtear agus dá bhrí sin na bealaí eiltí athraitheach agus braitheann siad ar rothlú bairr (bainistiú feirme), tuile agus infhaighteacht foinse bia mhalartach. Tá suíomhanna fara teoranta agus breathnaíodh gur tuile áitiúil den chuid is mó a bhíonn ann, Baile Chrúis agus limistéir anaithnide soir ón aillíniú.
- An t-aillíniú soir ó Bhaile Chrúis –Áirítear leis na suíomhanna a breathnaíodh go raibh nasc acu le bealaí eiltí chuig Baile Chrúis, Loch na Coille Báine, Newtown, crosaire Mullagheven, Baile Chrúis 2 agus Baile Chrúis 3. Trasnaíonn an t-aillíniú bealach eiltí a úsáidtear réasúnta minic (breathnaíodh é beagnach gach bliain, 2013/2014 san áireamh) idir Loch na Coille Báine (suíomh fara) agus limistéar sealgairachta / fara ag Baile Chrúis. Seachnaíonn an t-aillíniú gach ceann de na láithreacha eile.
- D'fhéadfadh riosca imbhualite féideartha eascairt i limistéar na hAbhann Buí idir Túr 291 agus Túr 295. Úsáideann ealtaí móra Ealaí Glóracha limistéar na hAbhann Buí réasúnta rialta (ní gach bliain). Breathnaíodh go ndeachaigh na héin seo ar an bhfara ag Linnte Fuíll Mhianaigh na Teamhrach agus nár thrasnaigh na bealaí eiltí a breathnaíodh an t-aillíniú. Tá an limistéar sealgairachta tábhachtach seo gar don aillíniú agus chuige seo tá sé dóchúil go dtrasnódh roinnt éan an t-aillíniú. Cé nár thrasnaigh aon eilt an t-aillíniú, breathnaíodh eiltí i gcóngarach (< 1 km) agus úsáideann líonta réasúnta rialta a shroicheann tábhacht náisiúnta é. Sa chás sin, meastar go dteastaíonn maolú.
- Áirítear suíomhanna a úsáideann an Eala Ghlórach go sealadach de bharr coinníollacha fabhracha gearrthéarmacha ar limistéir eile inar breathnaíodh Ealaí

Glóracha gar don ailíniú (< 2 km). Bhí tionchar ag gníomhaíochtaí bainistithe talún agus titim báistí ar oiriúnacht na limistéar seo. Áirítear orthu Baile an Drácaigh (taifid 2012 amháin), ceantar Loch Clooney (lena n-áirítear suíomhanna Coolaliss agus Clooney 2) agus talamh feirme an Oileáin Rua. D'fhan Ealaí Glóracha a chonacthas ag Baile an Drácaigh ag sealgaireacht agus ar fara ar feadh tréimhse sínte in 2012 ar an suíomh agus níor breathnaíodh aon bhealaí eitilte. Chuige sin ní dóigh go n-imbhuailfidh Ealaí Glóracha faoin ailíniú agus meastar gur tionchar do-airithe a bheadh i gceist ag an suíomh seo.

- 57 Tá an measúnú ar thionchar féideartha imbhualtí bunaithe ar na bealaí eitilte a sainaitníodh agus ar rialtacht na mbealaí eitilte sin. Rinneadh athbhreithniú ar réamh-mheastacháin a tugadh i raon staidéir eile maidir le rátaí imbhualte éan faoi línte cumhachta (Erickson et al, 2001³⁷; Hunting, 2002³⁸; SPSSE³⁹, 2006). Go háirithe, soláthraíodh i saothar Hunting (2002) athbhreithniú cuimsitheach ar staidéir inar féachadh ar na tosca a chuireann leis an riosca imbhualte faoi línte cumhachta. Bunaithe ar an athbhreithniú a rinne sé ar an taighde atá ar fáil, tá roinnt fianaise ann lena dtugtar le fios go mbíonn éin óga níos soghabhálaí i leith imbhualte ná éin fhásta agus tá fianaise láidir ann lena léirítear gur toisc thábhachtach maidir le riosca imbhualte a mhéadú í an aimsir / infheictheacht. Níorbh ionann na modheolaíochtaí a úsáideadh agus na speicis ar díriodh orthu do na staidéir go léir. Mar sin féin, bhí na rátaí imbhualte a tuairiscíodh ann sa raon idir <0.001% go 0.74%. Maidir leis an mbreithmheas deiridh, glactar le ráta 1% „sa chás is measa“. De réir Percival (2003⁴⁰), meastar gur íseal atá méid an tionchair sin. Bunaithe ar fhaisnéis taighde agus ar bhreathnuithe reatha maidir leis na línte tarchuir atá ann cheana, leanfaidh Ealaí Glóracha ar aghaidh leis an limistéar seo a úsáid agus rachaidh siad i gcleachtadh ar an ailíniú (agus eitleoidh siad os a chionn dá bharr). D'fhéadfadh go mbeadh leibhéal íseal imbhualtí faoi sheoltóirí / shreang thalmhaithe ann, go háirithe sa mheántearma, sula rachaidh Ealaí Glóracha lánfhásta i gcleachtadh orthu. Is dóigh go mbeidh an riosca imbhualte níos airde d'éin óga ná d'éin eile agus go mbeidh sé níos airde le linn tréimhsí drochléargais ná le linn tréimhsí eile. Laghdófar an riosca imbhualte trí leas a bhaint as an maolú a bheartaítear i **Rannán 6** le haghaidh na bpríomhlimistéar.

5.2.3.2 Achoimre

- 58 Rinneadh limistéir ina mbíonn bealaí eitilte idir limistéir fara agus shealgaireachta a shainaithint agus, mar atá leagtha amach i Rannán 6 thíos, tá maolú beartaithe i bhfoirm claontaí eitilte sna limistéir sin d'fhonn imbhualadh a sheachaint.

³⁷ Erickson, W.P., Johnson, G.D., Strickland, M.D., Young, D.P., Sernka, K.J., Good, R.E. 2001. Avian Collisions with Wind Turbines: A summary of Existing Studies and Comparisons to Other Sources of Avian Collision Mortality in the United States. National Wind Coordinating Committee (NWCC) Resource Department.

³⁸ Hunting, K. 2002. A roadmap for PIER research on avian collisions with power lines in California. California Energy Commission.

³⁹ Scottish Power and Scottish and Southern Energy (SPSSE) (2006). Proposed Beaully to Denny 400kV Overhead Transmission Line. Scottish Power and Scottish and Southern Energy.

⁴⁰ Percival, S.M. (2003). *Birds and wind farms in Ireland: A review of potential issues and impact assessment*.

5.2.4 An Tionchar Féideartha agus Na hÉifeachtaí ar phobail Ealaí Glóracha i Láithreáin Eorpacha

59 Sainithníodh i staidéir a rinneadh ar ghluaiseachtaí na hEala Glóraí go bhfuil an tionchar féideartha a bhaineann leis an bhforbairt a bheartaítear teoranta ar scála áitiúil ag láithreacha ar leith, Gleann na hAbhann Duibhe ina measc. Bunaithe ar na staidéir sin, thángthas ar an gconclúid freisin go mbíonn claonadh ag an Eala Ghlórach lonnú, ar feadh tréimhsí fada (seachtainí), i gceantair réasúnta sainiúil (e.g. laistigh de 3 km ó Dhiméin Bhaile an Rátha, laistigh de 7 km ó Linnte Fuíll Mhianaigh na Teamhrach agus laistigh de 5 km ó Eastát Bhaile Chrúis). Tá na ceantair sin go léir suite go maith ar shiúl ó na Láithreáin Eorpacha ábhartha. Déantar measúnú sa rannán thuas ar an tionchar féideartha a bheadh ag imbhuailt agus ag díláithriú ar phobail áitiúla na hEala Ghlóraí agus cuirtear bearta maolaithe i láthair i **Rannán 6** chun an tionchar sin a laghdú trí chlaontaí eitilte éan a chur isteach. Níltear ag súil go mbeidh aon tionchar iarmharach suntasach ann ar an Eala Ghlórach sa cheantar áitiúil mar thoradh ar an bhforbairt a bheartaítear.

60 Fuarthas treoir uathu seo a leanas nuair a bhíodas ag tabhairt faoin measúnú ar an tionchar suntasach féideartha ar bhealaí eitilte Ealaí Glóracha ar imirce:

- I rith na seacht mbliana ina raibh suirbhéanna á ndéanamh ar éin gheimhrithe, níor taifeadh aon éin riamh a raibh fáinní orthu in aon SPA sa limistéar staidéir (thabharfaí le tuiscint le taifid ar éin a bhfuil fáinne orthu go bhfuil gluaiseachtaí/naisc éan idir láithreáin SPA agus an limistéar staidéir). Sainithníodh i dtorthaí na suirbhéanna a rinneadh nach síneann bealaí eitilte laethúla na n-ealtaí seo a bhíonn ar fáil go háitiúil sa limistéar staidéir thar thart ar 15 km agus go mbíonn go leor de na bealaí eitilte níos lú ná sin fiú.
- San fhianaise is déanaí maidir le fad sealgaireachta na nEalaí Glóracha le linn shéasúr an gheimhridh, tugtar le fios gur chóir príomhraon sealgaireachta 5 km a bhreithniú nuair a bhíonn gluaiseachtaí éan lasmuigh de SPAnna á gcinneadh, rud a shocródh naisc fhéideartha le SPAnna don speiceas sin (SNH, 2013⁴¹). I gcás gur teoranta a éiríonn deiseanna sealgaireachta laistigh den phríomhraon sin, áfach, tá roinnt fianaise teoranta ann ina dtabharfaí le fios gur féidir le héin sealgaireachta achair suas le 30 km a chumhdach (Pendlebury et al, 2011)⁴². Tugtar le fios i mbreathnuithe ó na suirbhéanna a rinneadh thar thréimhse 7 mbliana ar éin gheimhrithe gurb ann do bhealach eitilte uasta laethúil < 15 km i gCo. na Mí amháin (an chuid theas den bhealach). Tá na heitiltí uasta a chonacthas i gCo. Mhuineacháin (an chuid thuaidh den

⁴¹ Scottish Natural Heritage (2013). *Assessing Connectivity with Special Protection Areas (SPAs) (Nascacht le Limistéir faoi Chosaint Speisialta (SPAnna) a Mheas)*.

⁴² Pendlebury, C., Zisman, S., Walls, R., Sweeney, J., McLoughlin, E., Robinson, C., Turner, L. & Loughrey, J. (2011). *Literature review to assess bird species connectivity to Special Protection Areas*. Scottish Natural Heritage Commissioned Report No. 390. (Tuarascáil Coimisiúnaithe ag Oidhreacht Nádurtha na hAlban Uimh. 390)

bhealach is gaire don SPA) i bhfad níos ísle (ba é 2 km an t-achar is airde a breathnaíodh).

- I gcomhairliúchán a rinneadh leis an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, cuireadh in iúl nach dóigh go mbeadh tionchar suntasach ag an bhforbairt a bheartaítear ar phobal náisiúnta na hEala Glóraí ná aon SPA don speiceas sin. Aithnítear go bhféadfadh an fhorbairt tionchar a imirt ar an speiceas sin ar leibhéal áitiúil de bharr baol imbhuailte féideartha a chruthaíonn an líne tharchuir.
- Ní gá do bhealaí imirce idir an láithreán Eorpach ábhartha (eitiltí idir an Éirne, Loch Feabhail, Loch Súilí, Loch Uachtair nó Loch nEathach) ailíniú na forbartha a bheartaítear a thrasnú in Éirinn.
- Tá taighde á dhéanamh ag an nGrúpa Staidéir ar Ealaí Glóracha na hÉireann ar phatrúin ghluaiseachta ar fud na hÉireann le beagnach 20 bliain anois, agus monatóireacht á déanamh aige ar athamhairc ar ealaí glóracha atá marcáilte go haonair (Hall *et al*, 2012⁴³). San áireamh deireanach a rinneadh ar ealaí (2010), ba i Loch nEathach agus Loch Beag, Loch Feabhail agus Loch Éirne Uachtair a taifeadadh an líon ab airde ealaí. Is eol go mbíonn Ionad Loch Súilí/Loch Feabhail ina mórionad scíthe don speiceas san fhómhar agus san earrach (McElwaine *et al*, 1995⁴⁴; Robinson *et al*, 2004). Ligeann ealaí a scíth sa Ríocht Aontaithe freisin sula mbogann siad go hÉirinn - bíonn an líon is mó acu san Albain go hiondúil go deireanach san fhómhar agus tagann meath orthu de réir a chéile sa gheimhreadh nuair a bhogann na héin go hÉirinn agus go ceantair gheimhrithe i ndeisceart na Breataine. Téann na héin a bhíonn in Éirinn ó dheas freisin sa gheimhreadh, agus iad ag taisteal as suíomhanna scíthe Loch Súilí agus Loch Feabhail níos faide ó dheas. Ach ní i gcónaí a shocraíonn éin ag an mórchríoch is gaire agus is iomaí éan a théann díreach go dtí na láithreáin gheimhrithe. Leantar le hidirmhalartú éan idir an Bhreatain agus Éire a fheiceáil sa gheimhreadh. Rinneadh scrúdú ar thaifid rianaithe (satailíte) don eala ghlórach atá ar fáil ar shuíomh gréasáin WWT, agus a bhfuil cur síos orthu freisin i saothar Griffin *et al* (2010)⁴⁵ agus i saothar Griffin *et al* (2011)⁴⁶ agus tógadh aon taifid atá ábhartha d'oileán na hÉireann astu. Cuirtear iad sin i láthair in **Aguisín C**.

⁴³ Hall C, Glanville J. R., Boland H, Einarsson O, McElwaine G, Holt C. A., Spray C. J., Rees E. R. (2012). Population Size and Breeding Success of Icelandic Whooper Swan *Cygnus Cygnus*; Results of the 2010 International Census. *Wildfowl* 62:73-96, Wildfowl & Wetlands Trust, Slimbridge, Gloucestershire.

⁴⁴ McElwaine, J.G., Wells, J.H. and Bowler, J.M. 1995. *Winter movements of Whooper Swans visiting Ireland: réamhthorthaí*. *Irish Birds* 5: 265-278.

⁴⁵ Griffin, L; Rees, E & B. Hughes (2010). *Whooper Swan Cygnus Cygnus migration in relation to offshore wind farms*. *BOU Proceedings – Climate Change and Birds*.

⁴⁶ Griffin, L; Rees, E & B. Hughes (2010). *Migration routes of Whooper Swans and geese in relation to wind farm footprints*: Tuarascáil deiridh don DECC. Samhain 2001. WWT.

61 Déantar plé níos mine thíos ar an tionchar féideartha ar stádas caomhantais na hEala Glóraí ar leas cáilitheach iad do na láithreáin SPA sin scoite amach ó ailíniú na forbartha beartaithe i gcontaetha Mhuineacháin, an Chabháin agus na Mí. Déantar plé freisin ar aon tionchar féideartha ar shláine fhoriomlán na láithreán agus ar na struchtúr agus ar na feidhmeanna a thacaíonn leo.

5.2.4.1 Loch Éirne Uachtair

62 Tá Loch Éirne Uachtair ar cheann de na trí phríomhláithreán de thábhacht idirnáisiúnta don Eala Ghlórach ar oileán na hÉireann. Tosaíonn líon na nEalaí Glóracha ag an láithreán seo ag dul i méid go hiondúil san fhómhar agus leanann siad ag dul i méid ar feadh an gheimhridh, rud a thugann le fios go bhféadfadh an láithreán bheith mar shuíomh scíthe don eala ghlórach agus iad ag dul ó thuaidh san earrach (Robinson et al, 2004⁴⁷). Mar sin féin taispeántar sna sonraí WEBS is déanaí atá ar fáil ar shuíomh Gréasáin BTO gur i mí na Nollag a tharla an bhuaic ó thaobh líon na n-éan i séasúr 2012/2013, rud a léiríonn gnáthphatrún beathú geimhridh maidir le líon na n-ealaí seachas patrún a bhaineann le gnáthshuíomh scíthe.

63 Mar a shonraítear i **Rannán 5.2.2**, níor taifeadadh ach bealaí eitilte ar scála áitiúil amháin le linn na staidéar allamuigh agus níor taifeadadh aon éin a raibh fáinní orthu as láithreáin SPA. As na taifid ealaí rianaithe (satailít) atá ar fáil (**Aguisín C**), ní thugtar le fios go bhfuil aon bhealaí eitilte idir láithreán Loch Éirne Uachtair agus na pobail áitiúla sa limistéar staidéir, ná go dtrasnaíonn bealaí eitilte imirceacha bealach an ailínithe a bheartaítear.

64 Dá bhrí sin, meastar gur pobal ar leith iad na hEalaí Glóracha a bhaineann leis an limistéar staidéir ón bpobal sin atá in SPA Loch Éirne Uachtair, rud atá suite thart ar 27 km ar fad ag an bpointe is gaire. Tá an SPA sin scoite amach ó limistéar na forbartha, ach d'fhéadfadh bealaí eitilte dul trasna an ailínithe ó am go ham áfach. I gcás eitiltí imirce ar ais as na suíomhanna áitiúla sna codanna thoir den limistéar staidéir chuig an suíomh „scíthe” seo san earrach, d'fhéadfaidís an t-ailíniú a thrasnú, cé go meastar gur dócha go rachadh na héin sin ó thuaidh go comhthreomhar leis an ailíniú chuig suíomhanna scíthe eile (e.g. Loch nEathach nó díreach chuig an Íoslainn). Ar an ábhar sin, meastar, i bhfianaise an tsaineolais is fearr atá ar fáil sa réimse eolaíochta, nach ndéanfar díobháil do phobal na nEalaí Glóracha i SPA Loch Éirne Uachtair mar thoradh ar an bhforbairt a bheartaítear leis féin ná i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile.

65 Ní theastaíonn aon mhaolú faoi leith seachas é sin atá beartaithe do na pobail áitiúla.

5.2.4.2 Loch Uachtair agus Lochanna lena mBaineann

⁴⁷ Robinson, JA, K Colhoun, JG McElwaine & EC Rees. (2004). *Whooper Swan Cygnus cygnus (Iceland population) in Britain and Ireland 1960/61 – 1999/2000*. Waterbird Review Series, The Wildfowl & Wetlands Trust/Joint Nature Conservation Committee, Slimbridge

- 66 Tacaíonn Loch Uachtair le pobal Eala Glóraí de thábhacht idirnáisiúnta. Tá na buaicuimhreacha ó shuirbhé IWebs 2012/2013 os cionn na tairsí don stádas mar thábhacht idirnáisiúnta, cé go raibh siad faoi bhun na tairsí sna ceithre shéasúr roimhe sin.
- 67 Mar a shonraítear i **Rannán5.2.2**, níor taifeadadh ach bealaí eitilte ar scála áitiúil amháin le linn na staidéar allamuigh agus níor taifeadadh aon éin a raibh fáinní orthu as láithreáin SPA. As na taifid ealaí rianaithe (satailít) atá ar fáil (**Aguisín C**), ní thugtar le fios go bhfuil aon bhealaí eitilte idir an láithreán sin agus na pobail áitiúla sa limistéar staidéir, ná go dtrasnaíonn bealaí eitilte imirceacha bealach an ailínithe a bheartaítear.
- 68 Meastar gur pobal ar leith iad na hEalaí Glóracha a bhaineann leis an limistéar staidéir ón bpobal sin atá in SPA Loch Uachtair agus Lochanna lena mBaineann atá 35 km ó bhaile. Tá an SPA seo scoite amach ó limistéar na forbartha agus ní dhéanfaidh an fhorbairt a bheartaítear díobháil do phobal na hEala Glóraí in SPA Loch Uachtair agus Lochanna lena mBaineann. Nuair a dhéanann ealaí gluaiseacht dhíreach idir Loch Uachtair agus Loch nEathach tharlódh sé go rachaidís trasna an chuid den idirnascaire a bheartaítear atá suite i dTuaisceart Éireann. Dá bhrí sin breithneofar an chuid den fhorbairt atá suite i dTuaisceart Éireann faoi thionchar féideartha i gcomhar.
- 69 Bunaithe ar an bhfaisnéis neodrach a bailíodh agus ar an eolas eolaíoch atá ar fáil, meastar nach ndéanfaidh an fhorbairt a bheartaítear díobháil do phobal na hEala Glóraí in SPA Loch Uachtair agus Lochanna lena mBaineann. Ní theastaíonn aon mhaolú faoi leith seachas é sin atá beartaithe do na pobail áitiúla.

5.2.4.3 Loch nEathach agus Loch Beag

- 70 Tá SPA Loch nEathach agus Loch Beag ar an láithreán is mó tábhacht idirnáisiúnta don Eala Ghlórach ar oileán na hÉireann. Is gnách le líon na n-ealaí glóracha ag an láithreán seo a mbuaic a bhaint amach i mí an Mhárta (Holt et al, 2012), agus tuigtear go dtagann ealaí ó ionad Loch Súilí/Loch Feabhail agus ón Albain le linn shéasúr an gheimhridh (Robinson et al, 2004).
- 71 Mar a shonraítear i **Rannán5.2.2**, níor taifeadadh ach bealaí eitilte ar scála áitiúil amháin le linn na staidéar allamuigh agus níor taifeadadh aon éin a raibh fáinní orthu as láithreáin SPA. As na taifid ealaí rianaithe (satailít) atá ar fáil (**Aguisín C**), ní thugtar le fios go bhfuil aon bhealaí eitilte idir láithreán Loch nEathach agus Loch Beag agus na pobail áitiúla sa limistéar staidéir, ná go dtrasnaíonn bealaí eitilte imirceacha bealach an ailínithe a bheartaítear. Rinneadh taifeadadh ar bhealaí imirceacha idir Albain agus ionad Loch Súilí/Loch Feabhail, agus ar éin imirce a d'fhill san earrach; mar sin féin, ní théann aon cheann de na bealaí imirce sin trasna an ailínithe a bheartaítear.

- 72 Meastar gur pobal ar leith iad na hEalaí Glóracha a bhaineann leis an limistéar staidéir ón bpobal sin atá in SPA Loch nEathach agus Loch Beag atá 36.7 km ó bhaile. Tá an SPA sin scoite amach ó limistéar na forbartha, ach d'fhéadfadh bealaí eiltile dul trasna an ailínithe ó am go ham áfach. I gcás imirce an earraigh as na suíomhanna áitiúla sna codanna thiar den limistéar staidéir chuig an suíomh „scíthe” seo, d'fhéadfaidís an t-aillíniú a thrasnú, cé go meastar gur dócha go rachadh na héin sin ó thuaidh go comhthreomhar leis an ailíniú chuig suíomhanna scíthe eile (e.g. Loch Súilí/Feabhail) nó díreach chuig an Íoslainn.
- 73 Bunaithe ar an bhfaisnéis neodrach a bailíodh agus ar an eolas eolaíoch is fearr, meastar nach mbeidh drochthionchar ag an bhforbairt a bheartaítear ar phobal na hEala Glóraí in SPA Loch nEathach agus Loch Beag. Ní theastaíonn aon mhaolú faoi leith seachas é sin atá beartaithe do na pobail áitiúla.

5.2.4.4 Loch Súilí agus Loch Feabhail

- 74 Tá leibhéal ard idirghalartaithe idir ealtaí i Loch Súilí agus Loch Feabhail. Toisc go n-úsáidtear an t-ionad mar limistéar scíthe agus geimhrithe araon, bíonn an bhuaicléon ann san fhómhar (ag deireadh mhí Dheireadh Fómhair/go luath i mí na Samhna) agus san earrach (Mí Márta de ghnáth)(Robinson et al, 2004). Tugann Holt et al (2012)⁴⁸ *nach gnáthbhuaic a bhí i mbuaic mhí Feabhra a taifeadh ag Loch Feabhail le linn an áirimh dheiridh a rinneadh ar ealaí in 2010. Taispeántar sna sonraí WEBS is déanaí ar shuíomh Gréasáin BTO gur i mí Dheireadh Fómhair a tharla an treocht ba choitianta i mbuaicléonta i séasúr 2012/2013.*
- 75 Mar sin féin, tá an dá láithreán sin an-scoite amach ón limistéar staidéir agus iad thart ar 100 km uaidh. Mar a shonraítear i **Rannán 5.2.2**, níor taifeadh aon éin a raibh fainne orthu (as láithreáin SPA) ná aon éin chlibeáilte ar satailít. As na taifid ealaí rianaithe atá ar fáil (**Aguisín C**), ní thugtar le fios go bhfuil aon bhealaí eiltile idir láithreán Loch Súilí agus Loch Feabhail agus na pobail áitiúla sa limistéar staidéir, ná go dtrasnaíonn bealaí eiltile imirceacha bealach an ailínithe a bheartaítear. Rinneadh taifeadh ar bhealaí imirceacha a théann trasna ionad Loch Súilí/Loch Feabhail go Loch nEathach agus níos faide go dtí an Ríocht Aontaithe, agus ar éin imirce a fhilleann san earrach; mar sin féin, ní théann aon cheann de na bealaí imirce sin trasna an ailínithe a bheartaítear.
- 76 Tá an SPA seo scoite amach ó limistéar na forbartha, ach d'fhéadfadh bealaí eiltile dul trasna an ailínithe ó am go ham (go háirithe san fhómhar nuair a bhíonn éin ag scaipeadh ó na suíomhanna scíthe chuig suíomhanna áitiúla sa taobh thoir den limistéar staidéir). Mar sin féin, bunaithe ar an eolas eolaíoch is fearr sa réimse, meastar nach mbeidh drochthionchar ar bith ag an bhforbairt a bheartaítear ar phobal na hEala Glóraí i Loch Súilí agus SPA Loch Feabhail. Ní theastaíonn aon mhaolú faoi leith seachas é sin atá beartaithe do na pobail áitiúla.

⁴⁸ Holt, C.A., Austin, G.E., Calbrade, N.A., Mellan, H.J., Hearn, R.D., Stroud, D.A., Wotton, S.R. & Musgrove, A.J. 2012. Waterbirds in the UK 2010/11: The Wetland Bird Survey (*An Suirbhé ar Éin Bhogaigh*). BTO/RSPB/ JNCC, Thetford.

5.2.5 Éifeacht ar Stádas Caomhantais na hEala Glóraí

77 Deimhníonn athamhairc a fuarthas ar éin a raibh fáinní orthu go n-úsáideann éin na láithreáin chéanna go rialta idir geimhrí, cé go bhféadfadh beagán seachráin a bheith i gceist freisin sa limistéar ginearálta istigh sa gheimhreadh féin (McElwaine *et al.* 1995⁴⁹). Dá bhrí sin, nuair a bhíonn éin socraithe síos ina gceantar féin le haghaidh an gheimhridh, is beag baol atá ann go mbuailfidh siad faoi línte lasnairde, chomh fada is nach mbíonn láithreáin fara agus sealgaireachta scaipthe amach ag na línte. Aithníodh baol imbhuailte ag láithreáin áitiúla agus tá maolú beartaithe d'fhonn aon tionchar suntasach ar phobail áitiúla a sheachaint. Ní tharlóidh gluaiseachtaí éan a bhaineann le himirce chuig suíomhanna scíthe agus ar ais uathu ach uair amháin le linn an fhómhair agus uair amháin le linn an earraigh. Is dóigh go mbeidh formhór de na gluaiseachtaí sin fo-chomhthreomhar leis an líne, agus gan ach baol beag ann go mbeidh imbhuailte ann. D'fhéadfadh líon beag éan gluaiseachtaí randamacha eile a dhéanamh ag trasnú na líne chuig láithreáin sa Ríocht Aontaithe (féach Bird ID „CPA, **AguisínC**). Maidir leis an mbaol imbhuailte a sainaithníodh maidir le pobail áitiúla, meastar go bhfuil ráta imbhuailte 1% ar an gcás is measa. Ina theannta sin, rinneadh samhaltú ar an drochthionchar ar leibhéal an phobail ionas gur gá níos mó ná 3% de phobal Ealaí Glóracha arna mhéadú de réir an ráta reatha a bhaint gach bliain, anuas ar an líon éan a fhaigheann bás faoi láthair (Trinder 2012⁵⁰). Is ionann sin agus thart ar 314 éan i gcás pobal Ealaí Glóracha na hÉireann. Toisc nach bhfuiltear ag súil nach dtrasnóidh ach líon beag eitiltí imirceacha d'éin SPA an t-ailíniú, is dóigh nach mbeidh ach tionchar diomaibhseach ann, más ann do thionchar ar chor ar bith, ag imbhuailtí ar phobail ealaí glóracha a bhaineann le haon SPA, agus nach mbeidh aon tionchar ag básanna de dheasca imbhuailtí ar shláine Láithreán Eorpach ná ar na cuspóirí caomhantais de réir mar a bhaineann leis an Eala Ghlórach.

5.2.6 SPA Chuan Dhún Dealgan

78 D'fhéadfadh féidearthacht theoranta a bheith ann go ndéanfadh an Foitheach Mór a phóraíonn sa limistéar staidéir an gheimhreadh a chaitheamh san SPA seo. Le linn Thréimhse Suirbhé Geimhridh „WSP” 7 (2013-2014) thacaigh 8 láithreán sa CMSA leis an bhFoitheach Mór póraithe. As na láithreáin sin bhí 5 cinn taobh thiar den ailíniú agus, dá bhrí sin, is féidir leis an bhFoitheach Mór dul trasna an ailínithe agus é ar an mbealach chuig an/as an láithreán SPA seo. Thacaigh gach ceann de na 5 láithreán le péire amháin den Fhoitheach Mór. Thacaigh trí cinn de na láithreáin sin freisin leis an bhFoitheach Mór geimhrithe an séasúr dar gcionn, rud a thugann le fios go mbíonn an speiceas sin ag fanacht sa limistéar staidéir. Má chaitheann siad an gheimhreadh in SPA Chuan Dhún Dealga, meastar go rachaidh 10 n-éan ar a mhéad thar an ailíniú ó am go chéile ar eitiltí imirce, má théann siad ar chor ar bith. Le linn WSP7, taifeadadh

⁴⁹ McElwaine, J.G., Wells, J.H. and Bowler, J.M. 1995. *Winter movements of Whooper Swans visiting Ireland: réamhthorthaí*. Irish Birds 5: 265-278.

⁵⁰ Trinder, M. 2012. The potential consequences of elevated mortality on the population viability of whooper swans in relation to wind farm developments in Northern Scotland (*Iarmhairtí féideartha básmhaireachta airde ar inmharthanacht phobail ealaí glóracha maidir le forbairtí feirme gaoithe i dTuaisceart na hAlban*). *Scottish Natural Heritage Commissioned Report No. 459*. (Tuarascáil Coimisiúnaithe ag Oidhreacht Nádurtha na hAlban Uimh. 459)

an Foitheach Mór ag pórú ag 4 láithreán san MSA, agus bhí 3 cinn acu soir ón ailíniú, agus an láithreán eile taobh thiar den ailíniú ag tacú le 1 phéire den speiceas sin (i.e. gan ach 2 éan ag trasnú an ailínithe).

- 79 Meastar gur speiceas atá an-tugtha d'imbhuailtí é an speiceas sin (EirGrid, 2012). Bíonn athrú mór ar líon na bhFoitheach Mór i gCuan Dhún Dealgan go stairiúil, agus d'fhéadfadh leath a lín nó a dhá oiread a bheith ann ó mhí go mí⁵¹. Sna Cáipéisí Tacaíochta leis na Cuspóirí Caomhantais, luaitear go bhféadfadh gluaiseachtaí i dtreo láithreáin intíre, i measc tosca eile, a bheith mar chúis leis an athrú sin. Meastar stádas caomhantais an speicis seo i gCuan Dhún Dealgan mar a bheith measartha neamhfhabhrach faoi láthair. Tugtar faoi deara nár taifeadadh bealaí eitilte ar bith thar an ailíniú le linn na staidéar allamuigh, agus nár taifeadadh éin a raibh fáinne orthu.
- 80 Toisc an cás is measa den bhaol imbhuailte ag 1% den phobal áitiúil (amhail an réasúnaíocht a leanadh i gcás Ealaí Glóracha thuas) agus toisc líon íseal an speicis seo sa limistéar staidéir, is dóigh nach mbeidh ach tionchar diomaibhseach ann, más ann do thionchar ar chor ar bith, ag imbhuailtí ar phobail na bhFoitheach Mór a bhaineann le SPA Chuan Dhún Dealgan, agus nach mbeidh aon tionchar ag básanna de dheasca imbhuailtí ar shláine an láithreáin sin ná ar na cuspóirí caomhantais de réir mar a bhaineann leis an bhFoitheach Mór.

5.2.7 Tionchar Féideartha i gComhar

- 81 Rinneadh athbhreithniú ar phleananna agus ar thionscadail lenar áiríodh breithniú ar shuíomh na dtionscadal, ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith acu ar leasanna cáilitheacha, ar bhearta maolaithe agus ar an tionchar iarmharach a ghabhann leo.

5.2.7.1 Togra SONI

- 82 Ní mór an tionchar carnach féideartha le togra SONI (Tír Eoghain agus an Cabhán) a chur san áireamh.
- 83 Tá gnéithe ar leith i dtogra SONI, i dTuaisceart Éireann, atá déanta faoi réir dhá iarratas pleanála ar leith:
- An líne lasnairde agus an fostáisiún a bheartaítear

⁵¹ NPWS (2011) SPA Chuan Dhún Dealgan (004026) Leagan 1. Doiciméad Tacaíochta maidir le Cuspóirí Caomhantais.

- Tógáil agus oibriú⁵² fostáisiúin nua 275 kV / 400 kV ag baile fearainn Turleenan, soir ó thuaidh ón Maigh, Contae Thír Eoghain;
- Baint túr crochta 275 kV atá ann cheana agus tógáil agus oibriú dhá thúr teirminéil 275 kV nua chun nascadh fhostáisiún Turleenan le líne lasnairde 275 kV atá ann cheana; agus,
- Tógáil agus oibriú líne tharchuir lasnairde 400 kV de chiorcad singil a dtacaíonn 102 túr leis ar feadh thart ar 34 km ón bhfostáisiún foinseach (ag Turleenan) go pointe trasnaithe na teorann idir baile fearainn Doohat nó Crossreagh, Co. Ard Mhacha, agus baile fearainn na Léime Giorra, Co. Mhuineacháin, áit a nascfar é le líonra BSL. Mar gheall ar an gcaoi a sainítear tíreolaíocht na teorann san áit dhíreach a mbeidh an líne ag dul thairsti, is gá go rachaidh an líne lasnairde thar réimse talún atá laistigh de bhaile fearainn na Croise Báine i dTuaisceart Éireann ar feadh fad gearr.

84 Seo a leanas cur síos ar “na hoibreacha gaolmhara” atá riachtanach chun an líne lasnairde agus an fostáisiún a bheartaítear a thógáil

- Rianta rochtana sealadacha a thógáil, agus oibreacha coimhdeacha eile a bhaineann le tógáil an fhostáisiúin agus na líne lasnairde.

85 Áirítear na nithe seo a leanas le tionchar féideartha na líne lasnairde a sainithníodh:

- Caillteanas fisiceach díreach, damáiste nó athruithe ar shláine na gnáthóige nó speiceas neamh-mhóibíleach.
- Damáiste fisiceach díreach nó athrú ar bhealaí taistil speiceas móibíleach.
- Cur isteach ar ghnáthóga nó ar speicis.
- Astuithe san aer.
- Astuithe san uisce.
- Astuithe de bharr Éilliú Truailithe trí thimpiste.
- Athruithe ar an Hidreolaíocht.

86 Tá an tionchar féideartha (gan bearta maolaithe) ar ghnéithe limistéar Eorpach de bharr thogra SONI teoranta do na láithreáin seo a leanas:

⁵² Is é Oibreoir Córais Thuaisceart Éireann (SONI) a bheidh i mbun oibriú na Forbartha a Bheartaítear.

- SPA Loch nEathach agus Loch Beag – Imbhualadh féideartha idir an líne lasnairde a bheartaítear agus líon beag ealaí glóracha ar imirce, scaipthe nó taistil le linn oibriú na líne;
- Láithreán Ramsar Loch nEathach agus Loch Beag – Éilliú féideartha do ghnáthóga bogaigh agus do phobail pollán trí sceití isteach san Abhainn Dubh le linn na tógála agus an oibrithe;
- SPA Ionad Loch Uachtair – Imbhualadh féideartha idir an líne lasnairde a bheartaítear agus líon beag ealaí glóracha ar imirce nó scaipthe le linn oibriú na líne, go príomha agus na héin ag athlonnú ó cheantar scíthe Loch nEathach;
- SPA Loch Feabhail – Imbhualadh féideartha idir an líne lasnairde a bheartaítear agus líon beag ealaí glóracha ar imirce nó scaipthe le linn oibriú na líne; agus
- SPA Loch Súilí – Imbhualadh féideartha idir an líne lasnairde a bheartaítear agus líon beag ealaí glóracha ar imirce nó scaipthe le linn oibriú na líne.

87 Tá an tionchar carnach agus an tionchar i gcomhar de bharr Thogra SONI agus a fhairstingíú isteach go hÉirinn teoranta go mór d'fhéidearthacht trína méadófaí ráta básmhaireachta na nEalaí Glóracha (gné shainithe de láithreáin mheasúnaithe). Mar sin féin, sainaitheáil gluaiseachtaí imirce do Thogra SONI agus don fhorbairt a bheartaítear comhthreomhar leis an bhforbairt idirnascaire a bheartaítear go príomha, agus gan ach féidearthacht theoranta chun eitilt thar thogra SONI ar a mbealach isteach agus amach ó Loch nEathach. Toisc go mbaineann na príomhbhealaí eitilte gar don fhorbairt a bheartaítear le pobail áitiúla agus toisc go bhfuil na bealaí sin athraithe le claontaí eitilte, ní mheastar go mbeidh aon tionchar mór carnach le sonrú ar phobail na nEalaí Glóracha.

88 Is iad seo a leanas na bearta maolaithe a sainaitheáil:

- Suiteálfar claontaí eitilte éan ar an tsreang thalmhaithe idir na túir i ngleann na hAbhann Duibhe mar tá an líne sin ingearach le bealaí eitilte féideartha idir Loch nEathach agus suíomhanna geimhrithe ó dheas.
- Monatóireacht a dhéanamh ar an líne lasnairde le haghaidh taismigh imbhualite tar éis na tógála.
- Mionathruithe, más gá, ar chineál agus ar shuíomh na sraonairí mar thoradh ar an monatóireacht.

- Monatóireacht a dhéanamh ar cháilíocht an uisce i sceití ó linn SuDS an fhostáisiúin chun éifeachtúlacht na mbeart maolaithe a bheartaítear a áirithiú.

89 Baineadh de thátal as an measúnú nach mbeidh aon drochthionchar ar shláine na láithreán Eorpach lena mbaineann, ná ar na speicis mhóibíleacha a bhaineann leis na láithreáin sin, mar thoradh ar thogra SONI, leis féin nó i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile. Féachadh ar an bhforbairt a bheartaítear mar chuid den mheasúnú ar an tionchar i gcomhar.

5.2.7.2 Tionscadal Feirme Gaoithe

90 Deimhníodh go bhfuil rialuithe áitiúla truailithe uisce (a shainnítear anseo) ina gceist thábhachtach don tionscadal, agus beifear ag díriú mar sin sa mheasúnú tionchair charnagh ar an dóigh ar féidir íoslaghdú a dhéanamh ar ualaí breise féideartha truailithe le cSAC agus SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe.

91 I measc na dtionscadal eile a aithníodh i d**Tábla 4.1** agus a meastar go bhféadfadh tionchar carnach a bheith acu, tá siad seo a leanas:

- Forbairt Feirm Ghaoithe Thaobh Urchair Seo forbairt feirm ghaoithe a bhfuil cuid di lonnaithe i ndobharcheartar na Bóinne.
- Forbairt Feirm Ghaoithe na Mí Thuaidh: Tá an togra forbartha seo d'fheirm ghaoithe fhairsing gar don fhorbairt a bheartaítear ag Imleach Bheagáin. Sainnítear san EIS agus sa NIS nach ngabhann tionchar iarmharach suntasach le Forbairt Fheirm Ghaoithe Imleach Bheagáin ó thaobh na héiceolaíochta uiscí de, lena n-áirítear láithreáin Eorpacha atá i gcomhpháirt ag an bhforbairt seo a bheartaítear, i.e. ní chuirfear isteach ar stádas caomhantais gabhdóirí éiceolaíochta in uiscí glactha.

92 Rinneadh athbhreithniú ar an tionchar iarmharach a sainníodh in EIS agus in NIS na dtionscadal seo le go gcuirfidís bonn eolais faoin mbreithmheas ar an drochthionchar a d'fhéadfaí a imirt ar shláine na láithreán Eorpach ábhartha. Chuige sin, is ábhar suntais é go ndéanfar maolú cuí éifeachtach a dhearadh do na tionscadail a sainníodh le go seachnófar drochthionchar ar na láithreáin Eorpacha ábhartha.

93 Mar fhocal scoir, meastar nach n-imreoidh an fhorbairt a bheartaítear, i gcomhar leis an bhforbairt cheadaithe agus bheartaithe a mionsonraíodh, aon tionchar carnach suntasach ar leasanna cáilitheacha ábhartha.

94 Le go mbeifear cinnte de sin, áfach, caithfear breithniú breise a dhéanamh ar an tionchar a d'fhéadfadh bheith ann ar cháilíocht an uisce áitiúil mar thoradh ar chéim thógála na forbartha a bheartaítear i gcomhar le gach foinse truailithe eile i gcoitinne i ndobharcheartar cSAC agus SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe. Is toisc thábhachtach í cáilíocht fhoriomlán an uisce

maidir le stádas fabhrach caomhantais na leasanna cáilitheacha uisceacha (an Bradán Atlantach agus an Loimpre ina measc) a chaomhnú ag an láithreán seo. Athraíonn cáilíocht an uisce ó áit go háit sa Bhóinn agus san Abhainn Dubh agus ina gcraobh-aibhneacha, ach tá Dea-Stádas (Ceantar 4) agus Stádas Measartha (Ceantar 3-4) aige den chuid is mó (EPA ENVision, 2013).

- 95 Ina leith sin, sainiúitear go bhfuil bearta chun cáilíocht an uisce a chosaint tábhachtach don tionscadal le linn chéim na tógála chun nach gcuirfidh sé, in éineacht le tionscadail / pleananna / húsáidí talún reatha eile a dhéanann difear do cháilíocht an uisce (e.g. talmhaíocht, foraoiseacht, dramhuisce etc.), leis na hualaí truailithe sealadacha sna córais ábhartha abhann (an Bhóinn agus an Abhainn Dubh agus na craobh-aibhneacha lena mbaineann). Tagraítear do na bearta maolaithe sin i dTábla 5.2 agus leagtar amach iad i Rannán 6 den tuarascáil seo.

6 BEARTA MAOLAITHE

- 1 Mar chuid de Mheasúnú Oiriúnachta Chéim a Dó, ní mór don údarás inniúil breithniú a dhéanamh ar bhearta maolaithe is gá chun an drochthionchar a d'fhéadfadh a bheith ann a sheachaint, a laghdú nó a mhaolú. Go deimhin, tugtar mionsonraí sa Treoir ón gCoimisiún Eorpach (2000) faoin dóigh a bhfuil maolú ina dhlúthchuid den phróiseas um Measúnú Oiriúnachta. Leagtar béim sa treoir is déanaí ar thábhacht an mhaolaithe chomh maith. Is é an rogha is fearr cineálacha tionchair a sheachaint nó a laghdú ag an bhfoinse (Treoir ón gCoimisiún Eorpach 2000), agus baintear leas as straitéis maolaithe tionchair trína sheachaint den chineál sin i ndearadh na forbartha a bheartaítear. Tá bearta maolaithe ina ndlúthchuid de shonraíochtaí plean nó tionscadail agus ba chóir don údarás inniúil iad a bhreithniú sa Mheasúnú Oiriúnachta.
- 2 Dá réir sin, sainaithnítear sa rannán seo den NIS bearta maolaithe arb é is aidhm dóibh íoslaghdú nó, nuair is féidir, seachaint a dhéanamh ar aon drochthionchar a d'fhéadfadh teacht as an bhforbairt a bheartaítear roimh chríochnú nó chur i bhfeidhm na forbartha, le linn a cur i bhfeidhm agus i ndiaidh a críochnaithe nó a cur i bhfeidhm. Cinnteoidh na bearta maolaithe a ullmhaíodh agus a moladh lena gcur i bhfeidhm nach mbeidh na láithreáin Eorpacha ábhartha agus a leasanna cáilitheacha faoi réir drochthionchair. Is éard atá sa Ráiteas Tionchair Timpeallachta (EIS) a cuireadh isteach leis an iarratas ar cheadú (feic **Imleabhar 3** de na cáipéisí iarratais) ná sraith fhairsing de bhearta maolaithe a beartaíodh chun tionchar féideartha na forbartha a bheartaítear a íoslaghdú nó a dhíothú. Cuireadh feabhas ar na bearta sin san NIS seo chun a chinntiú go gcuirfead na bearta maolaithe a mbeartaíonn an forbróir iad agus / nó a n-éilíonn an Bord Pleanála (an Bord) faoi dheireadh mar údarás inniúil iad i bhfeidhm le cinntiú nach n-imreofar drochthionchar ar shláine na láithreán Eorpach a sainaithníodh (i.e. cSAC / SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe).
- 3 Bunaithe ar na torthaí ó na breithmheasanna sin san EIS agus NIS, moladh bearta maolaithe lena gcur i bhfeidhm ag láithreacha fógaire ar leith. Sainaithnítear agus mionsonraítear na láithreacha sin i d**Tábla 5.2**. Ina theannta sin, déantar achoimre thíos ar na bearta maolaithe a cuireadh san áireamh i ndearadh na forbartha a bheartaítear agus a moladh lena gcur i bhfeidhm le linn chéim na tógála agus na céime oibríche.

6.1 MAOLÚ I GCÉIM AN DEARTHÁ (SEACHAINT)

- 4 Cuireadh na bearta maolaithe nó na critéir mhaolaithe seo a leanas san áireamh i gcéim dheartha na forbartha a bheartaítear:
 - Ní bheidh aon bhunanna túir ná aon ghnéithe eile tacaíochta den fhorbairt lonnaithe laistigh de theorainn na láithreán Eorpach (cé go rachaidh seoltóirí thar na láithreáin

sin). Beidh bunanna túir agus an ghníomhaíocht tógála ar fad a bhainfidh lena dtógáil lonnaithe 50 m ar a laghad ó theorainneacha abhann an láithreáin Eorpaigh agus beidh siad lonnaithe lasmuigh de theorainn iarbhir an cSAC. Ní chuirfear isteach ar ghnáthóga bhruachánacha leathnádúrtha.

- Rithfidh an líne tharchuir a théann thar na láithreacha roghnaithe feadh stráice réasúnta cúng sna láithreáin Eorpacha ag gach ceann den dá thrasbhealach abhann.
- Beidh na túir agus an ghníomhaíocht ar fad a bhainfidh lena dtógáil lonnaithe ar shiúl ó gach craobh-abhainn de chuid na n-aibhneacha sainithe.
- Ní bheidh gá le haon oibreacha insrutha nó cois bruaigh a dhéanamh laistigh den láithreán Eorpach ná laistigh dá gcraobh-aibhneacha.
- Ní ghlanfar aon fhásra laistigh de na láithreáin Eorpacha a dtéann an fhorbairt a bheartaítear tharstu (cSAC / SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe). Dearadh na túir cóngaracha agus lug shreang an tseoltóra ab ísle ar bhealach a fhágann nach gcuirfidh fásra isteach ar chúrsaí, go háirithe ag trasbhealach na Bóinne. Dá bhrí sin, ní gá aon fhásra a ghearradh. Ní ghearrafaí crainn ach amháin ag sruthanna neamhshainithe a dtrasnaíonn cSAC agus SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe (príomhchainéal) iad agus ag sruthanna atá nasctha leo.
- Déanfar sreangú ar an líne tharchuir gan aon chall oibreacha a dhéanamh laistigh de theorainneacha na láithreán Eorpach agus beidh gach láthair sreangaithe lonnaithe ar shiúl ó na láithreáin Eorpacha. Eagrófar an rochtain ar fad ag innealra ar bhealach a sheachnóidh gnáthóga atá suite laistigh de theorainneacha an láithreáin Eorpaigh, cosúil le coillearnacha abhann agus bruachánacha. Déanfar na seoltóirí a shreangú trasna na láithreán Eorpach trí théad tarraingthe éadrom a tharraingt (de chois) trasna an láithreáin agus tríd an téad tarraingthe sin a úsáid ansin chun sreang tharraingthe níos troime a tharraingt isteach ó thúr amháin go dtí an chéad cheann eile. Cé is moite den téad tarraingthe a iompar, ní bheidh aon obair ag teastáil ag leibhéal na talún i láithreán Eorpach.

6.2 MAOLÚ I GCÉIM NA TÓGÁLA

- 5 Is iad na príomhchineálacha tionchair ar sainaitníodh go bhféadfadh siad teacht chun cinn le linn chéim thógála na forbartha a bheartaítear ná suaitheadh ar shuíomhanna póraithe fána faoi chosaint (an Cuidín agus an madra uisce) agus cur isteach áitiúil ar cháilíocht an uisce (a d'fhéadfadh drochthionchar a imirt ar speicis uisceacha faoi chosaint, an Bradán agus an Loimpre Abhann ina measc), a d'fhéadfadh cur leis an tionchar foriomlán i gcomhar (le tionscadail / pleananna / húsáidí talún eile). Ina leith sin, mionsonraítear thíos sainbhearta maolaithe do gach ceann de na catagóirí sainaitheanta ábhartha.

- 6 Is beart ginearálta maolaithe atá i gCléireach Éiceolaíoch Oibreacha (ECoW) a fhostú ar an láithreán le linn chéim na tógála. Déanfaidh an Cléireach Éiceolaíoch Oibreacha monatóireacht ar na gníomhaíochtaí tógála uile i gcóngaracht na Bóinne agus na hAbhann Duibhe agus déanfaidh sé cur i bhfeidhm agus éifeachtacht na mbeart maolaithe a mhonatóiriú agus a chinntiú. Ina theannta sin, déanfar monatóireacht ar na craobh-aibhneacha uile (feic **Tábla 5.2**), i gcóngaracht na dtrasbhealaí go háirithe, chun a chinntiú nach suaithfear fána faoi chosaint (suíomhanna póraithe an Chruidín agus an mhadra uisce) agus chun a chinntiú freisin go seachnófar aon titim i gcáilíocht an uisce, rud a d'fhéadfadh drochthionchar a imirt ar shuíomhanna sceathraí an bhradáin. Drochsheans go dtarlóidh sé ach sa chás go dteipeann ar bhearta maolaithe nó sa gcás nach bhfeidhmíonn siad chomh maith is a bhíothas ag súil, cuirfear bearta éigeandála i bhfeidhm a choiscfidh cineálacha tionchair ar shuíomhanna sainithe / gnéithe (m.sh. pacaí doirte, bundú) agus stopfar na hoibreacha uile. Is é an Cléireach Éiceolaíoch Oibreacha a dhéanfaidh comhordú air sin. Cinnteoidh an lúb aischothaithe sin go mbeidh an maolú ag freagairt d'aon saincheistanna a thiocfaidh chun cinn gan choinne agus, mar sin, nach n-imreoidh céim tógála na forbartha a bheartaítear aon drochthionchar ar shláine cheachtar den dá láithreán Eorpach atá i gceist.

6.2.1 Suíomhanna Póraithe Fána is Suíomhanna Cáilitheacha Talún a Chosaint

An Cruidín

- 7 Saináithníodh ceantair bhruachánacha ag na láithreacha seo a leanas mar shuíomhanna féideartha póraithe don Chruidín, áiteanna a bhféadfadh go mbeadh cur isteach ann ar shuíomhanna póraithe le linn bearradh fásra adhmadaigh / teascadh crann. I measc na gceantar seo tá:
- Abhainn Boycetown idir Túr 376 agus Túr 377;
 - Sruth idir Túr 358 agus Túr 359;
 - Sruth idir Túr 350 agus Túr 351;
 - Trí thrasbhealach ag Abhainn an Chladaigh idir Túr 344 agus Túr 347;
 - Sruthán beag idir Túr 313 agus Túr 314;
 - Sruthán beag idir Túr 317 agus Túr 318; agus
 - Abhainn Chill Mhaighneann idir Túr 251 agus Túr 252.
- 8 Tabharfar faoi shuirbhéanna deimhniúcháin roimh an tógáil ag sruthchúrsaí atá nasctha leis an mBóinn agus leis an Abhainn Dubh, áit a bhféadfadh leagan crann a bheith ina chúis le

suaitheadh suíomhanna póraithe an Chruidín, d'fhonn an tionchar ar an speiceas sin a sheachaint. Tá gá leis na suirbhéanna deimhniúcháin sin mar gheall ar an amscála dóchúil idir an dáta ar dóigh go mb'fhéidir go dtabharfar cead pleanála agus an dáta a gcuirfear tús le gníomhaíochtaí tógála sna láithreacha ábhartha, i bhfianaise a dhinimiciúla atá láithreacha suíomh póraithe an Chruidín / athruithe ar na láithreacha sin. Más rud é go bhfuil gearradh crann ag teastáil ag suíomh póraithe an Chruidín, ní dhéanfar an obair sin ach tar éis do na Cruidíní pórú a chur i gcrích (mar a dheimhneoidh an Cléireach Éiceolaíoch Oibreacha) nó lasmuigh de shéasúr póraithe an Chruidín (ó mhí an Mhárta go deireadh mhí Lúnasa de ghnáth). Dá bhrí sin, déanfar gearradh crann ar bhealach nach ndéanann damáiste don suíomh póraithe / don bhruach abhann trí ghéaga na gcraon a bharrscoitheadh go cúramach agus trí choinneáil a dhéanamh ar struchtúir fréimhe crainn agus ar fhásra níos ísle faoina bpóraíonn an speiceas sin de ghnáth.

An Madra Uisce

9 Sainiithníodh ceantair bhruachánacha ag na láithreacha seo a leanas mar shuíomhanna féideartha póraithe don mhadra uisce, áiteanna a bhféadfadh go mbeadh cur isteach ann ar shuíomhanna póraithe le linn bearradh fásra adhmadaigh / teascadh crann.

- Abhainn Boycetown idir Túr 376 agus Túr 377;
- Sruth idir Túr 358 agus Túr 359;
- Sruth idir Túr 350 agus Túr 351;
- Trí thrasbhealach ag Abhainn an Chladaigh idir Túr 344 agus Túr 347;
- Sruthán beag idir Túr 313 agus Túr 314;
- Sruthán beag idir Túr 317 agus Túr 318; agus
- Abhainn Chill Mhaighneann idir Túr 251 agus Túr 252.

10 Arís, d'fhonn an tionchar ar an madra uisce a sheachaint, tabharfar faoi shuirbhéanna deimhniúcháin roimh an tógáil ag sruthchúrsaí atá nasctha leis an mBóinn agus leis an Abhainn Dubh, áit a bhféadfadh leagan crann a bheith ina chúis le suaitheadh suíomhanna póraithe nó scíthe an mhadra uisce. Arís eile, i bhfianaise a dhinimiciúla atá láithreacha suíomh póraithe an Mhadra Uisce / athruithe ar áit nó stádas na láithreacha sin, tá gá leis na suirbhéanna deimhniúcháin sin mar gheall ar an amscála dóchúil idir an dáta ar dóigh go mb'fhéidir go dtabharfar cead pleanála agus an dáta a gcuirfear tús le gníomhaíochtaí tógála sna láithreacha ábhartha. Má aimsítear suíomh póraithe an mhadra uisce a d'fhéadfaí a shuaitheadh, cuirfear gníomhaíochtaí bearradh crann ar fionraí go dtí go mbeidh suíomh póraithe an mhadra uisce

folamh agus go mbeidh gníomhaíocht phóraithe thart, mar a dheimhneoidh an Cléireach Éiceolaíoch Oibreacha. Mar a luadh thuas, déanfar bearradh crann ar bhealach nach ndéanann damáiste don suíomh póraithe / don bhruach abhann trí ghéaga na gcrann a bharrscoitheadh go cúramach agus trí choinneáil a dhéanamh ar struchtúir fréimhe crainn agus ar fhásra níos ísle faoina bpóraíonn an speiceas sin de ghnáth.

6.2.2 Cáilíocht an Uisce agus Fána Uisceach Cáilitheach a Chosaint

- 11 Chun tionchar féideartha na dtruailléan uisce a mhaolú le linn chéim na tógála, déanfar na hoibreacha uile a bhaineann le tógáil na forbartha a bheartaítear agus aird chuí á tabhairt ar an treoir maidir le cosaint cháilíocht an uisce. Rinneadh bearta maolaithe chun cáilíocht an uisce a chosaint a chur san áireamh sa srac-*Phlean um Bainistiú Comhshaoil Tógála* (CEMP) don fhorbairt a bheartaítear (san áireamh mar Aguisín 7.1, **Imleabhar 3B** den EIS). Beidh na bearta maolaithe sin chun cáilíocht an uisce a chosaint á gcur i bhfeidhm agus déantar achoimre orthu thíos.
- 12 Na hoibreacha suímh uile, lena n-áireofar bealaí rochtana sealadacha, tochailt bunsraitheanna túir, tógáil túr agus sreangú, déanfar iad ar bhealach a bheidh freagrach ó thaobh an chomhshaoil de chun aon drochthionchar ar cháilíocht uisce a d'fhéadfadh tarlú de bharr oibreacha a bhaineann le céim na tógála a sheachaint. Bainfear leas as an srac-*Phlean um Bainistiú Comhshaoil Tógála*, agus as an *bPlean mionsonraithe um Bainistiú Comhshaoil Tógála* a n-ullmhóidh an conraitheoir a fhostófar chun an fhorbairt a bheartaítear a thógáil é (a gcuimseofar ann féin gach ceann de na bearta maolaithe a leagtar amach sa srac-*Phlean um Bainistiú Comhshaoil Tógála* agus i *Sceideal na mBeart Maolaithe* a leagtar amach san EIS), chun a chinntiú go gcuirfear gach ceann de na bearta maolaithe a mhionsonraítear san EIS agus san NIS i bhfeidhm agus chun a chinntiú go ndéanfar comhshaoil an uisce a chosaint agus a mhonatóiriú go leorcheart. Dá bhrí sin, cloífidh cleachtais thógála ghinearálta leis na riachtanais maidir le gnáthóga iascaigh a chosaint i rith oibreacha tógála agus forbartha i gcomharsanacht suíomhanna abhann arna fhoilsiú ag Iascach Intíre Éireann (IFI) (*Requirements for the Protection of Fisheries Habitat during Construction and Development Works at River Sites*) (*Riachtanais um Chosaint Gnáthóg Iascaigh i rith Oibreacha Tógála agus Forbartha ag Suíomhanna Abhann*⁵³). Chomh maith leis sin, tabharfar faoi bhearta maidir le rialú ar thruailliú agus ar dhríodar i ngach limistéar oibre atá suite in aice le draenacha agus / nó sruthchúrsaí laistigh de dhobharcheantair láithreán Eorpach.
- 13 Dá réir sin, chun amhras a sheachaint, cuirfear na bearta maolaithe seo a leanas (atá leagtha amach sa dréacht-*Phlean um Bainistiú Comhshaoil Tógála* (CEMP) agus i *Sceideal na mBeart Maolaithe* san EIS) i bhfeidhm i leith láithreacha oibreacha ar leith, lena n-áirítear na túir atá

⁵³ <http://www.fishingireland.net/environment/constructionanddevelopment.htm>

suite i gcóngarachta dhá thrasbhealach cSAC agus SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe, agus éileofar sa Phlean go gcuirfeadh na bearta seo a leanas i bhfeidhm:

- Úsáidfeadh bacainn siolta / imbhallaí siolta in áiteanna a lonnófar túir agus / nó a dtabharfar faoi oibreacha in gcóngarachta do shruthchúrsaí, mar shampla i gcóngarachta dhá thrasbhealach cSAC agus SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe. Is ríthábhachtach go dtógfar claíocha siolta i gcearta agus déanfaidh bainisteoir foirgníochta agus Cléireach Éiceolaíoch Oibreacha maoirseacht air sin. Déanfar an bhacainn siolta / an t-imbhalla siolta a mhúnlú agus a shuiteáil go sainiúil ionas go ngabfar an rith chun srutha gan ligean don uisce sileadh faoina b(h)un nó thart ar an imeall. Beidh an bhacainn siolta suite le grádán ó na hoibreacha agus déanfar cigireacht uirthi go rialta, agus le linn tarluithe fearthainne agus dá n-éis. I gcás fánaí géara, mar shampla i gcóngarachta Thúr 355, bainfeadh úsáid as níos mó ná imbhalla siolta amháin. Iompófar imill an imbhalla siolta suas an fhána chun cosc a chur ar uisce dul timpeall na n-imeall. Déanfar greamanna, sumpáí, burlaí cocháin agus gaistí dríodair a shuiteáil chun siolta a ghabháil más infheidhme. Ba chóir don chonraitheoir gach ceann díobh seo a chothabháil gach lá lena chinntiú go bhfanfaidh siad éifeachtach agus nach mbeidh níos mó seans ann go dtarlóidh teagmhas.⁵⁴
- Ní mheastar go mbeidh gá le dí-uisciú áitiúil screamhuisce ag láithreacha tógála túir i gcóngarachta dhá thrasbhealach cSAC agus SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe: Mar sin féin, sa chás neamhdhóchúil go bhfuil gá le dí-uisciú áitiúil screamhuisce (ag láithreacha tógála túir), ní bheidh aon tionchar suntasach ar leibhéal an screamhuisce ach amháin i ngar don phointe astarraingthe. Beidh aon tionchar teoranta leis an tréimhse ghairid phumpála. Déanfar an t-uisce dá dheasca sin a scaoimh sula scaoilfeadh é. I gcásanna mar sin, is féidir screamhuisce a scaoimh trí úsáid a bhaint as bundaí / umair atá líonta le hábhar scaoire. Féadfar tathagú de mhéid aonair idir 5 agus 10 mm, geoiteicstílí nó burlaí cocháin a úsáid mar scaoire. Déanfar monatóireacht ar cháilíocht an uisce a scaoilfeadh amach. Is dóigh gur ar scála an-bheag a bheidh an t-uisce cóireáilte a scaoilfeadh agus is féidir é sin a scaoileadh amach ar an bpáirc atá cóngarach. Ní scaoilfeadh aon uisce go díreach isteach i sruthchúrsaí atá nasctha le láithreacha Eorpacha.
- Glacfar le bearta réamhchúramacha chun doirteadh éilleán a sheachaint, lena n-áirítear olaí / breoslaí agus coincreit nó stroighin (ag suíomhanna tógála túir). Áirítear orthu sin:
 - úsáid a bhaint as coimeád tánaisteach, e.g. bundaí timpeall umair stórála ola;
 - úsáid a bhaint as tráidirí silte timpeall gléasra soghluaiste;

⁵⁴ Cáipéis 650 de chuid CIRIA

- maoirseacht a dhéanamh ar gach seachadadh agus ar ghníomhaíochtaí athbhreoslaithe; agus
 - limistéir neamh-thréscaoilteacha ar leith le haghaidh athbhreoslú atá ar shiúl ó dhraenacha uisce dromchla a shainiú agus a úsáid.
- Maidir le saoráidí agus gníomhaíochtaí stórála ar an suíomh, stórálfar aon amhábhair agus aon bhreosláí i limistéir bhundaithe chun doirteadh nó sceitheadh féideartha de thaisme isteach i sruthchúrsaí áitiúla atá nasctha leis na láithreáin Eorpacha a sheachaint. Déanfar seiceáil rialta ar gach trealamh agus innealra i gcomhair sceitheadh agus cáilíocht feidhmiúcháin. Ní stórálfar aon amhábhair ná breosla laistigh nó i gcóngarachtaí na láithreán Eorpach.
- Cuirfear oiliúint ar gach pearsanra suímh agus beidh a fhios acu cad ba cheart a dhéanamh i gcás éigeandála, mar shampla doirteadh substaintí a d'fhéadfadh a bheith truaillitheach. Coinnítear pacáí doirte lena chinntiú go ndéileáiltear le gach doirteadh nó sceitheadh ar an toirt agus tá oiliúint chúig curtha ar an bhfoireann chun iad a úsáid. Ní dhéanfar seirbhís ar fheithiclí ach i gceantair shainithe atá faoi chosaint oiriúnach agus ní dhéanfar aon seirbhís in aon chor ar fheithiclí, nó iad a athlónadh le peitрил, laistigh nó i gcóngarachtaí na láithreán Eorpach. Cuirfear aon doirteadh nó teagmhas truaillithe in iúl do mhaoirseoir an tsuímh agus déanfar beart cúig ina leith.
- Is painéil shealadacha bhóthair atá déanta de rubar nó d'alúmanam iad na bóithre rochtana sealadacha a úsáidfear i gcóngarachtaí na láithreán Eorpach agus na n-aibhneacha a dhraenálann isteach sna láithreáin a mhionsonraítear. Beidh na rianta suas le 4 m ar leithead agus leagfar iad ar shiúl ó dhraenacha sna láithreacha sin. Ina theannta sin, bainfear úsáid as bacainní siolta i láithreacha íogaire chun cosc a chur ar rith chun srutha díreach le sruthchúrsaí áitiúla. Bainfear an uile bhealach rochtana sealadach tráth dheireadh chéim na tógála agus fágfar an talamh amháil a bhí sí i dtosach báire.
 - Ní cheadófar na feithiclí a iompraíonn an choincréit a ghlanadh síos ná a ghlanadh amach ag suíomh na tógála. Déanfar na feithiclí sin a ghlanadh síos agus a ghlanadh amach ag áis chúig ag suíomh seachtrach nó san áit ina bhfuarthas an choincréit.
 - Déanfar monatóireacht ar cháilíocht an uisce roimh thús na tógála chun sonraí bonnlíne a bhunú agus chun a chinntiú nach rachaidh cáilíocht an uisce chun olcais le linn chéim thógála na forbartha a bheartaítear. Go háirithe, díreofar i monatóireacht den sórt sin ar shruthchúrsaí a mheasfar féidearthacht truaillithe níos mó a bheith ag baint leo (e.g. túir ina bhfuil sruthchúrsaí laistigh de 20 m ó na hoibreacha tógála). Ag na láithreacha sin, déanfar cigireacht laethúil ar na sruthchúrsaí in aice láimhe mar chuid den mhonatóireacht ar cháilíocht an uisce. Ar mhaithe le cur chun feidhme agus le héifeachtacht na mbeart maolaithe molta a chinntiú, déanfar sampláil rialta faoi

choinne pH agus seoltachta mar aon le sampláil le haghaidh hidreacarbón agus solad ar fuaidreamh sa chás ina dtugtar aon athrú ar an gcuma faoi deara. Logálfar breathnóireacht ar shruthchúrsaí in aice le hoibreacha tógála agus taifeadfar sonraí ar an mbreathnóireacht, lena n-áireofar grianghraif, gach lá. Más amhlaidh go síltear go raibh eachtra thruaillithe ann, rud nach cosúil, baileofar samplaí suas an abhainn agus síos an abhainn ón bpointe sin agus seolfar chuig saotharlann arna creidiúnú go cuí le haghaidh anailíse iad. Cuirfear stop leis na hoibreacha uile go dtí go n-aithneofar agus go rialófar an fhoinsé agus go dtí go ndéanfar feabhsúchán ar bith.

6.2.3 Breithmheas ar a Éifeachtaí atá Maolú i gCéim na Tógála

- 14 Tar éis na bearta maolaithe thuasluaite a chur i bhfeidhm go héifeachtach, agus i bhfianaise thorthaí agus chonclúidí atá iomlán, cruinn agus cinntitheach, is é tuairim údair an NIS seo nach n-imreoidh céim tógála na forbartha a bheartaítear drochthionchar ar shláine aon cheann de na láithreáin Eorpacha ábhartha agus nach bhfuil aon amhras réasúnach eolaíoch ann ach nach dtarlóidh an tionchar féideartha a sainaitníodh i gcásanna ina gcuirtear na bearta maolaithe a sainaitníodh san NIS seo i bhfeidhm.

6.3 MAOLÚ SA CHÉIM OIBRÍOCH

- 15 Is iad bearta caighdeánacha chun truailliú uisce a sheachaint, cosúil leo siúd a shaináithnítear i gcás chéim na tógála, a chuirfear i bhfeidhm le linn oibriú na líne lasnairde (OHL), i.e. nuair a bhíonn aon oibreacha cothabhála á ndéanamh i gcóngarachtaí cSAC agus SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe.
- 16 In áiteanna a mbeidh na bearta maolaithe sin curtha i bhfeidhm go héifeachtach, ní bheidh drochthionchar ag céim oibríoch na forbartha a bheartaítear ar shláine na láithreán Eorpach lena mbaineann, i.e. cSAC agus SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe.
- 17 Tá an príomhthionchar oibríochta a aithnítear bainteach leis an riosca truaillithe féideartha d'Ealaí Glóracha ag láithreacha a aithnítear i **Rannán 5**.
- 18 Cuireadh maolú trí sheachaint suíomhanna beathaithe agus fara i bhfeidhm a mhéid agus is féidir i roghnú an ailínithe. Mar sin féin, mar gheall ar raon geografach na nEalaí Glóracha sa limistéar seo agus srianta neamh-éaneolaíochta suntasacha eile, ní bheifear in ann trasnú bealaí eitleite rialta na nEalaí Glóracha idir suíomhanna beathaithe agus fara a sheachaint go hiomlán. Chuige sin tá an baol ann go mbeidh imbhuailtí ann go háirithe faoi ghné shreang thalmhaithe an ailínithe.
- 19 Tá gá le bearta maolaithe chun an tionchar ag suíomhanna sonracha a laghdú i bhfoirm marcáil sreang thalmhaithe le claontaí eitleite éan. Déantar na cineálacha éagsúla claontaí eitleite éan atá oiriúnach do línte cumhachta, a n-éifeachtacht agus a gcumraíocht a phlé go mion in APLIC (2012)⁵⁵ agus threoraigh sé sin an maolú a bheartaítear. Bunaithe ar an bhfaisnéis is fearr atá ar fáil agus ar staidéir bunaithe ar thaighde a ndearnadh athbhreithniú orthu, laghdóidh suiteáil na gclaontaí eitleite éan an riosca imbhuailte féideartha a bhaineann leis an ailíniú nua. I measc na staidéir ina raibh laghdú ar imbhuailtí ealaí ar línte tarchuir de bharr suiteáil chlaontaí eitleite éan, bhí Frost (2008)⁵⁶ agus Slater (2006)⁵⁷. In athbhreithniú ar 21 staidéar ar mharcálacha línte, bhain Barrientos *et al.* (2011)⁵⁸ de thátal gur laghdaigh marcáil línte básmhaireacht i measc éan idir 55-94% i gcás gur tugadh éifeacht bhreathnaithe faoi deara sular marcáladh na línte. In Janss & Ferrer (1998)⁵⁹, taifeadadh laghdú 81% ar an mbásmhaireacht iarmhír i gcomparáid leis an mbásmhaireacht thuartha maidir leis na speicis éan a ndearnadh staidéar

⁵⁵ Avian Power Line Interaction Committee - APLIC (2012). *Reducing Avian Collisions with Power lines: The State of the Art in 2012*. Edison Electric Institute. Washington, D.C.

⁵⁶ Frost D (2008). *The use of "flight diverters" reduces mute swan *Cygnus olor* collision with powerlines at Abberton Reservoir, Essex*, England Conservation Evidence (2008) 5, 83-91.

⁵⁷ Slater, G.L. (2006). *Trumpeter Swan (*Cygnus buccinator*): a technical conservation assessment*. USDA Forest Service, Rocky Mountain Region. Faighte ó: <http://www.fs.fed.us/r2/projects/scp/assessments/trumpeterswan.pdf>.

⁵⁸ Barrientos, R., Alonso, J.C., Ponce C. & Palacín, C. (2011). *Meta-analysis of the effectiveness of marked wire in reducing avian collisions with power lines*. Conservation Biology.

⁵⁹ Janss, G.F.E., agus Ferrer, M. 1998: Rate of bird collision with power lines: effects of conductor-marking and static wire-marking (*Ráta imbhuailtí éan agus línte cumhachta: na héifeachtaí a bhaineann le marcáil seoltóirí agus marcáil statach línte*). Journal of Field Ornithology 69(1):8-17.

orthu. In Rasmussen (2001), luaite in Hunting (2002)⁶⁰, fuarthas amach gur cuireadh deireadh iomlán le himbhualtí trí chlaontaí eitilte éan a shuiteáil. Ba é tátal staidéar eile atá luaite in APLIC (2012) (Roig-Soles & Navazo-Lopez, 1997; Crowder, 2000) freisin go raibh claontaí eitilte éifeachtach chun an líon imbhualtí a laghdú. Dá réir sin, meastar gur cur chuige dea-chleachtais é marcáil réamhchúramach línte d'fhonn riosca imbhualte na líne lasnairde a bheartaítear a íoslaghdú.

- 20 Cuirfear clár monatóireachta a bheidh sainmhínithe go soiléir i bhfeidhm le haghaidh Ealaí Glóracha d'fhonn measúnú a dhéanamh ar éifeachtacht na marcálacha líne. Déanfar suirbhé ar gach áit inar aithníodh bealaí eitilte le linn na céime réamhthógála, tógála agus oibríche (suas go dtí 5 bliana). Déanfar suirbhéanna deimhniúcháin ag gach láithreán aitheanta, go míosúil idir mí Dheireadh Fómhair agus Aibreán nuair a bheidh ealaí glóracha sa cheantar. Fad is a mhairfidh na hoibreacha cothabhála a bheartaítear, cuirfear ceantair bhreise ina dtairfeadtar bealaí eitilte nó imbhualtí iontu le liosta na gceantar a ndéanfar suirbhé orthu. Rachfar i gcomhairle le húinéirí talún a bhfuil túir ar a gcuid talún acu agus spreagfar iad dul i dteagmháil leis an suirbhéir éan maidir le himbhualtí faoin Ealaí Glórach a chonacthas nó faoi speicis eile éan. Beidh torthaí na staidéir monatóireachta geimhridh agus an chomhairliúcháin le húinéirí talún mar threoir ag gníomhaíochtaí breise chun rioscaí a íoslaghdú toisc nach mór tuilleadh aire a thabhairt go leanúnach i ndiaidh chéim na pleanála do speicis an-díomuan (i dtéarmaí dáileadh agus línte eitilte) cosúil le hEalaí Glóracha. Teastóidh mionsonraí i dtuarascálacha bliantúla monatóireachta le haghaidh na gcéimeanna tógála agus oibríche faoi cad ba cheart a dhéanamh agus dréachtófar iad i gcomhairle leis an NPWS nó le saineolaithe ábhartha eile de réir mar is cuí.
- 21 Is iad na cineálacha claontaí eitilte a mholtar a suiteáil ná marcanna um chlaonadh eitilte ealaí atá déanta as PVC liath ardtionchair (UV-chobhsaithe) agus iad feistithe thart ar 5 m óna chéile ar feadh gach sreinge talmhaithe. Tá an mharcáil líne sin beartaithe do na sreanga talmhaithe ionas go mbeidh na sreanga talmhaithe níos feiceálaí d'éin ag eitilt. Cé gur ar Ealaí Glóracha atá an mharcáil líne dírithe go príomha, cuirfear le hinfheictheacht na sreinge talmhaithe do gach speiceas éin eitilte trí chlaontaí eitilte ealaí a shuiteáil, agus laghdóidh sin an riosca imbhualte le haghaidh gach aon speicis. Ina theannta sin, suiteálfar sféir mharcála eitlíochta ag suíomh amháin idir túr 355 agus túr 357. Beidh an dara cuspóir ag na sféir sin mar chlaontaí eitilte éan san áit sin.
- 22 Limistéir a saináithníodh mar chinn ina dteastóidh marcáil líne, sainítear iad mar seo a leanas: *“Láithreacha ina bhfaca déroinnt an ailínithe cosáin eitilte cuíosach rialta déanta ag an Ealaí Glórach idir limistéir beathaithe agus fara”*, trasbhealaí abhann níos mó (lena n-áirítear an

⁶⁰ Hunting, K. 2002. A roadmap for PIER research on avian collisions with power lines in California. Tuarascáil P500-02071F ó Fhoireann an Choimisiúin arna cur faoi bhráid Choimisiún Fuinnimh California, Sacramento, California, SAM

Bhóinn) nó comhchruinnithe a bhfuil tábhacht náisiúnta leo cóngarach dóibh (<1 km) – limistéar na hAbhann Buí.

23 Tá limistéir agus achair an ailínithe a bheartaítear le haghaidh marcála le claontaí eitilte aibhsithe i bhFíoracha 6.1-6.4, agus tá cur síos orthu mar seo a leanas:

- Idir Túr 139 agus Túr 147 mar a dtéann an t-aillíniú thart lastoir de Loch Éigis, moltar go marcálfaí 2.86 km de na sreanga talmhaithe le claontaí eitilte ealaí.
- Idir Túr 160 agus Túr 169 mar a dtéann an t-aillíniú thart laistiar de Loch Éigis, moltar go marcálfaí 2.95 km de na sreanga talmhaithe le claontaí eitilte ealaí.
- Idir Túr 196 agus Túr 203 i ngarchomharsanacht Loch Choimeartaí agus Loch Ráth Fiachrach, moltar go marcálfaí 2.5 km de na sreanga talmhaithe le claontaí eitilte ealaí.
- Idir Túr 257 agus Túr 268 gar do Bhaile Chrúis / Loch na Coille Báine; moltar go marcálfaí 3.32 km ar a laghad de na sreanga talmhaithe le claontaí eitilte ealaí.
- Idir Túr 279 agus Túr 283 siar ó Loch Clooney; moltar go marcálfaí 1.6 km ar a laghad de na sreanga talmhaithe le claontaí eitilte ealaí.
- Siar ó limistéar sealgaireachta na hAbhann Buí idir Túr 291 agus Túr 295. Ní thrasnaíonn an príomhbhealach eitilte an t-aillíniú. Mar sin féin tá an baol ann go mbogfadh an Eala Ghlórach i dtreo limistéar an ailínithe. Ós rud é go mbíonn líon mór de na healaí sa limistéar seo, beartaítear marcáil líne a dhéanamh mar réamhchúram.
- Idir Túr 307 agus Túr 312 ag trasbhealach na hAbhann Duibhe moltar go marcálfaí 1.63 km ar a laghad de na sreanga talmhaithe le claontaí eitilte ealaí.
- Ina theannta sin, cuirfear sféir mharcála 60 cm ar trastomhas leis an sreang thalmhaithe idir Túr 355 agus Túr 357 chun infheictheacht a mhéadú.

Fíor 6.1: Marcáil Línte Sreang Thalmhaithe - Béal Átha an tSratha agus Loch Éigis

Fíor 6.2: Marcáil Línte Sreang Thalmhaithe - Loch Choimeartaí agus Loch Ráth Fiachrach

Fíor 6.3: Marcáil Línte Sreang Thalmhaithe – An Abhainn Dubh agus an Abhainn Bhuí

Fíor 6.4: Marcáil Línte Sreang Thalmhaithe – Clooney agus Loch na Coille Báine

7 CONCLÚID

- 1 Cuireadh an NIS seo isteach thar ceann fhorbróir na forbartha a bheartaítear le cur ar chumas an Bhoird mar údarás inniúil tabhairt faoi Mheasúnú Tástála Chéim a hAon maidir leis na láithreáin Eorpacha a dtugtar cuntas orthu thuas, agus faoi Mheasúnú Oiriúnachta Chéim a Dó maidir le cSAC agus SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe.
- 2 Mar a bunaíodh sa chásdlí le déanaí, ní mór don údarás inniúil (An Bord Pleanála (an Bord) sa chás seo) na critéir seo a leanas a chomhlíonadh le go mbeidh an measúnú oiriúnachta á dhéanamh de réir dlí:
 - (i) I bhfianaise an tsaineolais is fearr sa réimse eolaíochta, ní mór don mheasúnú oiriúnachta gach gné den fhorbairt bheartaithe a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm, go haonair nó i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile, ar chuspóirí caomhantais an láithreáin Eorpaigh a shainaithint;
 - (ii) Ní mór torthaí agus conclúidí iomlána, cruinne agus cinntitheacha a bheith ann gan aon bhearnaí; agus
 - (iii) Ní fhéadfar ach breithniú a bheith ann nach n-imreoidh an fhorbairt a bheartaítear drochthionchar ar shláine aon láithreáin Eorpaigh ábhartha nuair a chinneann an Bord (de dhroim thorthaí agus chonclúidí atá iomlán, cruinn agus cinntitheach) nach bhfuil aon amhras réasúnach eolaíoch ann faoin tionchar féideartha a sainaithníodh a bheith in easnamh.
- 3 Déantar measúnú sa Ráiteas Tionchair Natura seo ar an tábhacht a d'fhéadfadh a bheith le gach tionchar féideartha a d'fhéadfadh an fhorbairt a bheartaítear a imirt ar shláine na láithreán Eorpach lena mbaineann. Cuireadh prionsabal an réamhchúraim san áireamh nuair a bhí an ráiteas á chur le chéile agus tá sé bunaithe ar an bhfaisnéis eolaíochta is fearr ón réimse.
- 4 Is teoranta do chéim thógála an tionscadail atá an baol go dtiocfaidh tionchar suntasach chun cinn ar cSAC na Bóinne agus na hAbhann Duibhe. Is é an tionchar a d'fhéadfaí a imirt ar an láithreán Eorpach seo ná go bhféadfaí cur isteach ar speiceas faoi chosaint dá bhfuil an láithreán sainithe (an Madra Uisce) agus corraíolacha i gcáilíocht an uisce a bhféadfadh tionchar a bheith aige ar speicis uisceacha agus ar a ngnáthóga. Forbraíodh maolú mionsonraithe d'fhonn an tionchar sin a chosc nó a laghdú ionas nach n-imreoidh aon ghné den tionscadal, aisti féin nó i gcomhar le tionscadail nó le pleananna eile, drochthionchar ar shláine cSAC na Bóinne agus na hAbhann Duibhe maidir lena spriocanna caomhantais.
- 5 Is teoranta do chéim thógála an tionscadail atá an baol go dtiocfaidh tionchar suntasach chun cinn ar SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe. Is é an tionchar a d'fhéadfaí a imirt ar an láithreán Eorpach seo ná go bhféadfaí cur isteach ar speiceas faoi chosaint dá bhfuil an

láithreán sainithe (an Cruidín) agus corraíolacha i gcáilíocht an uisce a bhféadfadh tionchar a bheith aige ar speicis uisceacha agus ar a ngnáthóga. Forbraíodh maolú mionsonraithe d'fhonn an tionchar sin a chosc nó a laghdú ionas nach n-imreoidh aon ghné den tionscadal, aisti féin nó i gcomhar le tionscadail nó le pleananna eile, drochthionchar ar shláine SPA na Bóinne agus na hAbhann Duibhe maidir lena chuspóirí caomhantais.

- 6 Is teoranta do chéim oibríoch an tionscadail atá an fhéidearthacht ann go dtiocfaidh tionchar suntasach chun cinn ar speicis Eala Glóraí ar leasanna cáilitheacha iad ó SPA Loch Éirne Uachtair, SPA Loch Uachtair agus Lochanna lena mBaineann, SPA Loch nEathach agus Loch Beag, SPA Loch Súilí agus SPA Loch Feabhail. Toisc nach bhfuiltear ag súil nach dtrasnóidh ach líon an-bheag eitiltí imirceacha d'éin SPA an t-ailíniú, is dóigh nach mbeidh ach tionchar diomaibhseach ann ag imbhuailtí ar phobail ealaí glóracha a bhaineann le ceann ar bith de na láithreáin SPA sin, agus fiú dá dtarlódh imbhuailtí dá leithéid, mar gheall ar an líon an-bheag eitiltí imirceacha, ní bheidh aon tionchar ag an bhforbairt a bheartaítear ar bhásanna de dheasca imbhuailtí ar shláine na Láithreán Eorpach ábhartha maidir lena gcuspóirí caomhantais i ndáil leis an Eala Ghlórach.

AGUISÍN A
[ACHOIMRÍ SUÍMH]

AGUISÍN B

[SONRAÍ MAIDIR LEIS AN EALA GHLÓRACH 2007-2014]

AGUISÍN C

[SONRAÍ RIANAITHE]

Sonraí Rianaithe Satailíte maidir leis an Eala Ghlórach (foinse: <http://tracking.wwt.org.uk/maps/>)

Eochairspeicis Éan	Dátaí	Láthair	Ar Thrasnaigh Siad an tAilíniú?
Eala05	6/4/12-13/4/12	Lake District, an Ríocht Aontaithe.	Níor thrasnaigh
	14/4/12 – 19/4/12	D'fhill siad ar thailte póraithe san Íoslainn.	
	1/11/12	Chuaigh siad isteach in Éirinn gar don Chlochán.	
	2/11/12	Ceantar Loch Coirib	
	3/11/12 – 17/11/12	Ceantar Dhún Gar, Ros Comáin	
89290 (Y5T)	1/11/09	D'fhág siad an Íoslainn	Níor thrasnaigh
	2/11/09 – 3/11/09	Chuaigh siad isteach in Éirinn trí chósta Dhún na nGall. Bhog siad soir ó dheas go hOirthear Dhún na nGall agus ansin siar ó dheas i dtreo Shligigh.	
	10/11/09 – 28/12/09	Loch Measca Thiar Thuaidh, Maigh Eo	
	1/3/10 – 26/4/10	Cathair na Mart	
	26/4/10 – 17/5/10	Bhog siad idir Maigh Eo, Sligeach agus Deisceart Dhún na nGall sular fhág siad Éire ó chósta thiar thuaidh Mhaigh Eo.	
	5/6/10 – 9/6/10	An Íoslainn	
89291 (A9F)	24/12/09	Siar ó thuaidh ó Dhoire, eitilt ó dheas ó Loch Súilí	Níor thrasnaigh
	25/1/10 – 10/2/10	Ó dheas ó Loch Súilí	
89292 (Y6K)	10/11/09 – 20/12/09	Loch Rí Thuaidh	Níor thrasnaigh
	21/12/09	Gleann an Bhanna, Tuaisceart Éireann – Eitilt Soir ó Thuaidh agus ansin Soir go dtí an Ríocht Aontaithe (Réigiún Ayr, Albain)	
	24/12/09 – 28/02/10	Yorkshire, Sasana	
89250 (U7A)	19/11/08 – 2/4/09	Peak District, an Ríocht Aontaithe – d'eitil siad Siar agus ó thuaidh feadh Chósta Thuaisceart Éireann, agus iad ag dul isteach i Loch Lao.	Níor thrasnaigh
	1/5/09 – 15/9/09	Loch Lao	
	13/4/09 - 22/4/09	Loch Lao	
	5/10/09 – 4/11/09	Loch Bhaile Loch Cuan Thiar Thuaidh	
	10/11/09 – 10/12/09	Loch Bhaile Loch Cuan	
Sigrunn	16/9/09 – 15/10/09	An Íoslainn	Níor thrasnaigh
	4/11/09	Loch Feabhail Thoir Theas – ruthag eitilte ag trasnú ó Thuaidh ó Loch nEathach agus Loch Bhaile Loch Cuan go dtí an Ríocht Aontaithe	
	5/11/09	Peak District, an Ríocht Aontaithe	
Jaleel (CL9)	1/11/2007	An tAtlantach Thuaidh (farrage) – chuaigh siad isteach in Éirinn feadh chósta Thuaisceart Mhaigh Eo	Ní dócha gur thrasnaigh - Bealach díreach ó thuaidh ón gCuid den líne atá suite i dTuaisceart Éireann.
	3/11/07 – 2/4/08	Ceantar Bhaile an Róba	
	2/4/08 – 6/4/08	Ó Thuaidh agus ansin Siar chun na farrage, agus iad ag filleadh ar Acaill	
	6/4/08 – 12/4/08	Acaill, Maigh Eo	
	15/4/08 – 5/5/08	Béal an Mhuirthead	
	6/5/08	Eitilt chuig an Íoslainn	
	1/11/08 – 30/03/09	Ceantar Bhaile an Róba	
	31/03/09	Eitilt chuig an Íoslainn	
	27/10/09	Eitilt ón Íoslainn go Ayr, Albain	
	5-8/11/09	Ayr, Albain – Bealach eitilte féideartha go Baile an Róba	
Baile an Doire (N3D)	11/3/08 – 16/03/08	Loch nEathach Thuaidh	Níor thrasnaigh
	16/3/08	D'eitil siad thar Loch Feabhail go dtí an Íoslainn	
	18/3/08	Shroich siad an Íoslainn	
An Bhanna (N4B)	11/3/08 – 27/03/08	Loch nEathach Thuaidh	Níor thrasnaigh
	1/4/08	Shroich siad an Íoslainn	
An Abhainn Dubh (N3V)	11/3/08 – 16/03/08	Loch nEathach Thuaidh	Níor thrasnaigh
	19/03/08	Shroich siad an Íoslainn	
Fiachra (UX3)	11/1/08 – 27/03/08	Gaillimh Thoir – Eitilt Siar agus ó Thuaidh i dtreo Loch Con, agus ansin Siar chun na farrage	Níor thrasnaigh

	11/5/2008	Ó dheas ón nGraonlainn	
Maine (N3S)	11/3/08 – 29/03/08	Loch nEathach Thuaidh	Níor thrasnaigh
	1/4/08	Shroich siad an Íoslainn	
Moyola (N4K)	11/3/08 – 17/03/08	Loch nEathach Thuaidh	Níor thrasnaigh
	18/3/08	Shroich siad an Íoslainn	
Sixmilewater (N3T)	11/3/08 – 29/03/08	Loch nEathach Thuaidh, eitilt trasna Loch Feabhail	Níor thrasnaigh
	1/4/2008	Shroich siad an Íoslainn	
Conn (73X)	1/11/07 – 3/11/07	Albain Thiar Thuaidh	Níor thrasnaigh
	3/11/07	Loch Súilí	
	4/11/07 – 25/12/07	Ó dheas ó Loch Gile, Sligeach	
Fiachra (UX3)	1/11/07 – 3/11/07	Siar ó Albain Thoir Thuaidh (eitilt trasna Loch nEathach go Loch Súilí)	Níor thrasnaigh
	6/2/08 – 28/02/08	Ó dheas ó Loch Súilí trí Shligeach go Gaillimh Thoir	
	6/2/08 – 28/2/08	Gaillimh Thoir	
CPA (CPA)	13/11/95	Eitilt ón Íoslainn	Thrasnaigh siad bealach eitilte díreach ó dheas ó Bhaile Átha Troim – agus tá seans ann gur thrasnaigh siad an t-aillíniú ag an am sin
	17/11/95	Chuaigh siad isteach in Éirinn trí Chósta Mhaigh Eo Thuaidh	
	21/11/95	Maigh Eo Thoir/Ros Comáin	
	22/11/95	Eitilt go Lár na Breataine Bige	
JVN (JVN)	26/10/95	D'fhág siad an Íoslainn	Níor thrasnaigh
	31/10 – 17/11/95	Loch Feabhail	